

ਐਤਵਾਰ, 24 ਨਵੰਬਰ, 2024

9 ਮੱਘਰ { ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ 556
ਬਿਕਰਮੀ 2081

ਜਿਲਦ/VOL. : 73

ਅੰਕ/NO. : 174

ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ

DAILY NAWAN ZAMANA • SUNDAY, 24 NOVEMBER, 2024

ਜਲੰਧਰ

‘ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ’ ਦੇ ਫੋਨ ਨੰਬਰ

ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ (ਰਿਸੈਪਸ਼ਨ)	0181-5097300
ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿਭਾਗ	0181-5097302
ਸਾਹਿਤ ਸੰਪਾਦਕ (ਐਤਵਾਰ)	0181-5097305
ਕੰਪਿਊਟਰ ਰੂਮ	0181-5097310
ਵੈੱਬ ਟੀ ਵੀ	0181-5133160

You Tube nawan zamana TV

ਕੀਮਤ/PRICE : 5.00 ਰੁਪਏ

Regd. No : L-4/Pb-JL-0023/2024-26, (R.N.I.)-00068/57

E-mail : nawanzamana@gmail.com

www.nawanzamana.in

ਸਫ਼ੇ : 8+6=14

ਝਾਰਖੰਡ 'ਚ ਫਿਰ ਸੋਰੇਨ ਸਰਕਾਰ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ 'ਚ ਮਹਾਯੁਤੀ

ਮੁੰਬਈ : ਮਹਾਯੁਤੀ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਜਨਤਾ ਨੇ ਭਰਪੂਰ ਵੋਟ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 223 ਸੀਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ। ਮਹਾਯੁਤੀ ਦੀ ਹਰਨੀ ਅੱਗੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਟਿਕੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 288 'ਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ 55 ਸੀਟਾਂ ਹੀ ਮਿਲ ਸਕੀਆਂ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਬੈਠਕ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਪਿਛਾਰੀ ਤਾਂ ਉਹ ਨੇਤਾ ਬਣ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੋਣ ਰੈਲੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਮੈਚਾਂ ਤੋਂ ਉਧਵ ਨਾਕਰੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਅਦਿਤਿਆ ਨੇ 'ਗੰਦਾਰ' ਕਹਿ ਕੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਹੁਣ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ 'ਗੰਦਾਰ' ਨੂੰ ਹੀ ਅਸਲੀ ਹੱਕਦਾਰ ਮੰਨ ਲਿਆ।

ਜਿੱਤ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇਵਨਾਸ਼ ਸ਼ਿੰਦੇ ਨੇ ਸਾਰੇ ਵੋਟਰਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਉਥੇ ਹੀ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦੇਵੇਂਦਰ ਫੜਨਵੀਸ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚਿਰੰਗ 'ਤੇ ਹਾਲੇ ਕੁਝ ਵੀ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਪਾਰਟੀਆਂ ਮਿਲ ਕੇ ਇਸ 'ਤੇ ਵੋਸਲਾ ਲੈਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਜਿੱਤ ਲਈ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਜਨਤਾ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਡੀ ਨਹੀਂ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਜਨਤਾ ਦੀ ਜਿੱਤ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਉਧਵ

ਦੀ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਦੇ ਸਾਂਸਦ ਸੰਜੇ ਰਾਉਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ।

ਕਾਂਗਰਸ ਨੇਤਾ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਝਾਰਖੰਡ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਐੱਕਸ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ, “ਝਾਰਖੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ

ਦਾ 'ਇਡੀਆ' ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਨਾਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਦਿਲ ਤੋਂ ਧੰਨਵਾਦ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹੇਮੰਤ ਸੋਰੇਨ, ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਜਿੱਤ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ ਅਤੇ ਸ਼ੁਭਕਾਮਨਾਵਾਂ। ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 'ਚ ਗਠਜੋੜ ਦੀ ਇਹ ਜਿੱਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਜਲ-ਜੋਗਲ-ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਜਿੱਤ ਹੈ।” ਉਥੇ ਹੀ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਖੜੇ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨਾ-ਮਨਣਯੋਗ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਾਂਗੇ। ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ।’

ਉਧਵ ਨਾਕਰੇ ਨੇ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕਰਕੇ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਧੰਨਵਾਦ ਦਿੱਤਾ। ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਹਾਯੁਤੀ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ

ਤਿੰਨ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਆਪ ਦੀ ਝੰਡੀ, ਇੱਕ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ

ਡਾ. ਇਸ਼ਾਕ ਨੇ ਦਿੱਗਜਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਮਾਤ

ਰੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ (ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਾਣਾ, ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ)-ਚੰਬੇਵਾਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣ 'ਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਉਮੀਦਵਾਰ ਇਸ਼ਾਕ ਚੰਬੇਵਾਲ ਨੇ ਸਿਆਸੀ ਦਿੱਗਜਾਂ ਨੂੰ ਮਾਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵੱਡੀ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ਼ਾਕ ਚੰਬੇਵਾਲ 28690 ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਲੀਡ ਨਾਲ ਜੇਤੂ ਰਹੇ। ਇਸ਼ਾਕ ਨੂੰ 51904 ਵੋਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ, ਜਦਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਰਣਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ 23214 ਵੋਟਾਂ ਹਾਸਲ ਹੋਈਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਠੰਡਲ ਨੂੰ 8692 ਵੋਟਾਂ ਹਾਸਲ ਹੋਈਆਂ। ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਦਵਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸਰੋਆ ਨੂੰ 307, ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਵਿੰਦਰ ਘੱਤਾ

ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ 5699 ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਜੇਤੂ

ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ (ਰਮੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ)-ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕਮ-ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਚੋਣ ਅਫਸਰ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਉਮਾ ਸ਼ੇਖਰ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਜੇਤੂ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ 5699 ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਲੀਡ ਨਾਲ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਆਪ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਨੂੰ 59104 ਵੋਟਾਂ ਪਈਆਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਤਿੰਦਰ ਕੌਰ ਰੰਧਾਵਾ ਨੂੰ 53405, ● ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 2 'ਤੇ

ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਕਾਲਾ ਢਿੱਲੋਂ ਜੇਤੂ

ਬਰਨਾਲਾ : ਬਰਨਾਲਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੀਟ 'ਤੇ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਾਲਾ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕਾਲਾ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ 2147 ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਲੀਡ ਨਾਲ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕਾਲਾ ਢਿੱਲੋਂ ਨੂੰ 28226 ਵੋਟਾਂ ਹਾਸਲ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੂੰ 26079 ਵੋਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਨੂੰ 17937 ਵੋਟਾਂ ਹਾਸਲ ਹੋਈਆਂ, ਜਦਕਿ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਗੁਰਦੀਪ ਬਾਨ ਨੂੰ 16893 ਵੋਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ।

ਡਿੱਪੀ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਮਾਰੀ ਬਾਜ਼ੀ

ਗਿੰਦੜਬਾਗਾ : ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਗਿੰਦੜਬਾਗਾ 'ਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਡਿੱਪੀ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਵੱਡੀ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਡਿੱਪੀ ਢਿੱਲੋਂ 21801 ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਜੇਤੂ ਰਹੇ ਹਨ। ਡਿੱਪੀ ● ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 2 'ਤੇ

ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਜਿੱਤ

ਵਾਇਨਾਡ : ਕਾਂਗਰਸ ਨੇਤਾ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਗਾਂਧੀ ਵਾਡਰਾ ਨੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਵਾਇਨਾਡ ਲੋਕ ਸਭਾ ਉਪ ਚੋਣ ਜਿੱਤ ਲਈ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਚੋਣ ਜਿੱਤ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਸਾਲ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 'ਚ 2024 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਵੱਲੋਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਫਰਕ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਵਾਇਨਾਡ 'ਚ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਗਾਂਧੀ 4 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਟਾਂ ਫਰਕ ਨਾਲ ਜਿੱਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਨੇ ‘ਐੱਕਸ’ 'ਤੇ ਟਵੀਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ

ਲਿਖਿਆ—ਵਾਇਨਾਡ ਦੀਆਂ ਮੇਰੀਆਂ ਪਿਆਰੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਅਤੇ ਭਰਾ, ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਜੋ ਭਰੋਸਾ ਪੁਰਾਣਾਇਆ, ਉਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕੋਟਿਨ ਕੋਟ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਇਹ ਪੱਕਾ ਕਰੁੰਗੀ ਕਿ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੋਗੇ ਕਿ ਇਹ ਜਿੱਤ ਤੁਹਾਡੀ ਆਪਣੀ ਜਿੱਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਆਸ਼ਾਵਾਂ ਤੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਲੜਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਸਨਮਾਨ ਦੇਣ ਲਈ ਵਾਇਨਾਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਧੰਨਵਾਦ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਜੋ ਪਿਆਰ ਦਿੱਤਾ, ਉਸ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ।

ਯੂ ਪੀ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਦਾ 7 ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ 9 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਹੋਈ ਉਪ ਚੋਣ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਨੇ 9 'ਚੋਂ 7 ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ, ਜਦਕਿ ਦੋ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਜਿੱਤ ਹੋਈ। ਐੱਨ ਡੀ ਏ ਦੀ ਸਹਿਯੋਗੀ ਆਰ ਐੱਲ ਡੀ ਮੀਰਾਪੁਰ ਸੀਟ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਹੋਈ। ਬਾਕੀ 8 ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਲੜ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਥੇ ਹੀ 'ਇਡੀਆ' ਗਠਜੋੜ ਵੱਲੋਂ ਸਾਰੀਆਂ 9 ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਸਫਾ ਲੜ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਕੁੰਦਰਕੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੀਟ 'ਤੇ 62 ਵੀਸਦੀ ਮੁਸਲਿਮ ਵੋਟਰ ਹਨ, ਪਰ ਇੱਥੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ 130,000 ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਹੋਈ।

ਸਵਰਾ ਨੇ ਈ ਵੀ ਐੱਮ 'ਤੇ ਉਠਾਏ ਸਵਾਲ

ਮੁੰਬਈ : ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਮਸ਼ਹੂਰ ਅਦਾਕਾਰਾ ਸਵਰਾ ਭਾਸਕਰ ਦੇ ਪਤੀ ਫਹਾਦ ਅਹਿਮਦ ਮੁੰਬਈ ਉਪ ਨਗਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਅਣਸ਼ੁਕਤੀ ਨਗਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੀਟ 'ਤੇ ਐੱਨ ਸੀ ਪੀ ਨੇਤਾ ਨਵਾਬ ਮਲਿਕ ਦੀ ਬੇਟੀ ਸਨਾ ਮਲਿਕ ਖਿਲਾਫ਼ ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੇ ਸਨ। ਫਹਾਦ ਅਹਿਮਦ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀ ਐੱਨ ਸੀ ਪੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸਨਾ ਮਲਿਕ ਤੋਂ ਹਾਰ ਗਏ। ਇਸ ਹਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਵਰਾ ਭਾਸਕਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਹਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਈ ਵੀ ਐੱਮ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਹਨ। ਨਾਲ ਹੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਜਵਾਬ ਵੀ ਮੰਗਿਆ। ਅਸਲ 'ਚ ਫਹਾਦ ਅਹਿਮਦ ਦੇ ਹਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਵਰਾ ਭਾਸਕਰ ਨੇ ‘ਐੱਕਸ’ 'ਤੇ ਟਵੀਟ ਕਰਦੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਪੂਰਾ ਦਿਨ ਵੋਟ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਈ ਵੀ ਐੱਮ ਮਸ਼ੀਨ 99 ਵੀਸਦੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਾਰਜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਵਾਬ ਦੇਵੇ। ਅਣਸ਼ੁਕਤੀ ਨਗਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਜਦੋਂ ਹੀ 99 ਵੀਸਦੀ ਚਾਰਜ ਮਸ਼ੀਨ ਖੋਲ੍ਹੀ, ਉਸ 'ਚ ਐੱਨ ਸੀ ਪੀ ਨੂੰ ਵੋਟ ਮਿਲਣ ਲੱਗੇ, ਇਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਗਿਆ।

ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਬਾਰੇ ਫ਼ੈਸਲਾ ਜਲਦ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ : ਜਥੇਦਾਰ

ਸ਼੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ : ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਬਾਰੇ ਫ਼ੈਸਲਾ ਜਲਦ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਐਲਾਨ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਇੱਥੇ ਵਿਸ਼ਵ ਸਿੱਖ ਵਿੱਦਿਅਕ ਕਾਨਫਰੰਸ 'ਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਉਪਰੰਤ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤਾ।

ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਾ ਮਸਲਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਇਸ ਪਾਸੇ ਨਜ਼ਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜਲਦੀ ਹੀ ਸਮੂਹ ਜਥੇਦਾਰ ਸਹਿਯਾਨ ਦੀ ਬੈਠਕ ਬੁਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਸਲਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਧਾਰਮਕ ਜਾਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਨਾਲਾ ਵੱਟਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਭ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਥੇਦਾਰ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਦੇ ਜੁਆਬ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਿਕਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

ਅੱਜ-ਨਾਮਾ

ਅਡਾਨੀ ਫਸਿਆ ਤੇ ਕਈ ਨੇ ਫਸਣ ਲੱਗੇ,
ਕਈਆਂ ਰਾਜਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦਾ ਕੇਸ਼ ਬੇਲੀ।

ਕਿਧਰੇ ਭਾਜਪਾ, ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਕਾਂਗਰਸੀਏ,
ਰਿਸ਼ਵਤ ਛਕਣ ਦੀ ਲੱਗੀ ਸੀ ਰੇਸ਼ ਬੇਲੀ।

ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਚਿਹਰਿਆਂ ਦੀ ਕਾਲਖ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇ,
ਗੱਡੀਆਂ ਔਖਾਂ ਤੋਂ ਵਿੰਦਦਾ ਈ ਦੇਸ਼ ਬੇਲੀ।

ਸ਼ਰਾਵਤ ਚਿਲੇ ਸਭ ਹੋਈ ਸੀ ਚਾਲਬਾਜ਼ੀ,
ਧੁਆਂਖੇ ਕਈਆਂ ਦੇ ਦਿੱਸ ਰਹੇ ਫੇਸ਼ ਬੇਲੀ।

ਬੇੜਾ ਗਰਕ ਕੀਤਾ ਸਾਰਾ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦਾ,
ਕਰਿਆ ਮੁਲਕ ਇਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨੰਗ ਬੇਲੀ।
ਰਹਿੰਦਾ-ਸਹਿੰਦਾ ਵੱਕਾਰ ਵੀ ਡੋਬ ਪਰਿਆ,
ਆਉਣੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸ਼ਰਮ ਨਹੀਂ ਸੰਗ ਬੇਲੀ।

-ਤੀਸ ਮਾਰ ਖਾਂ

ਹਿੰਦ ਦੀ ਚਾਦਰ

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ

ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ

ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਵਸ 'ਤੇ

ਸ਼ਰਧਾ ਪੂਰਵਕ ਨਮਨ

24 ਨਵੰਬਰ, 2024

“ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦੁਰ ਜੀ ਕੇ ਬਲਿदान ने भारत की अनेक पीढ़ियों को अपनी संस्कृति के मान-सम्मान के लिए जीने और मर-सिट जाने की प्रेरणा दी है।”

- नरेन्द्र मोदी

ਸੂਚਨਾ, ਜਨ ਸੰਪਰਕ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਹਰਿਆਣਾ

www.prharyana.gov.in | Follow us on [social media icons] @diprharyana

ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ ਵੱਲੋਂ ਟ੍ਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ 26 ਨੂੰ ਮਨਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਚੌਥੀ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੈੱਡ ਕੁਆਰਟਰਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ 12 ਤੋਂ 3 ਵਜੇ ਤੱਕ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ

ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ (ਸ਼੍ਰੀਮਦਗੁਰੂਪਾ, ਪੁਸ਼ਾ) ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਵੱਲੋਂ 26 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਵਿਆਪੀ ਸੱਚੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੈੱਡ ਕੁਆਰਟਰਾਂ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਧਰਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮੀਟਿੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੋਬਿੰਦ (ਬੇਬਾ ਮਾਨਸਾ) ਦੇ ਗਿਰਦਾਰੀਆਂ ਲਾਗੂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਮੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁਸਨਰ ਦੀ ਹੋਈ ਬੈਠਕ 'ਤੇ 'ਤੇ ਦੇ ਮਿਟ ਦਾ ਮੌਨ ਧਾਰ ਕੇ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਵਰਤਨਗੜ੍ਹ ਹੈ ਕਿ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ, ਜਿਸ ਨੇ 750 ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਬੇਤਰਾਸ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਦਾਨ ਬਲਦੇ ਹੋਏ ਮੌਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਮੌਰੀ ਸਰਕਾਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬਾਕੀ ਮੰਗਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖਤੀ ਵਾਅਦਾ ਕਰਕੇ ਵੀ ਮੁੱਕ ਗਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਮਨਵਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸਾਨ

ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਚੌਥੀ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ 'ਤੇ 26 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਇਹ ਧਰਨੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕੁੱਲ ਹਿੰਦੂ ਕਿਸਾਨ ਸਭਾ (ਅਜੇ ਵਰਤਨ) ਦੇ ਸੁਬਾਈ ਬੁਲਾਰੇ ਜਗਰੂਪ ਸਿੰਘ ਖੁੰਨਣ ਕਲਾਂ, ਬੀਕੇਯੂ ਰਾਜਵਾਲ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਕੋਟਲੀ ਦੇਵਨ, ਬੀਕੇਯੂ ਲੰਬਵਾਲ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਲੱਖੀ ਢਾਬਾ, ਕੌਮੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੁਪਰਡਿੰਡਰ ਸਿੰਘ ਲੱਖੀ ਢਾਬਾ, ਕਿਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਬੋਦਾਰ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਲੇਵਾਲੀ, ਬੀਕੇਯੂ ਮਾਲਵਾ (ਹੀਰਕੇ) ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਗੰਨਿਆਣਾ, ਪੰਜਾਬ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰੇ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਰੋਡਾਵਾਲਾ, ਬੀਕੇਯੂ ਮਾਲਵਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਆਗੂ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨਵਾਂ ਭੁੱਲਰ, ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਐਸੀਸੀਏਸ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਬੋਝਡ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਆਗੂ ਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬ ਸਟੂਡੈਂਟ

ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਨਵੀਨਰ ਨਿਹੰਗਲ ਸਿੰਘ ਬਾਂਦੇਵਾਲਾ, ਨੌਜਵਾਨ ਭਾਰਤ ਸਭਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖੱਖਰ, ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ ਕੰਟਰੋਲ ਵਰਗੇ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰੇ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ, ਸੀਟੂ ਦੇ ਸੁਬਾਈ ਆਗੂ ਤਰਸੇਮ ਲਾਲ ਚਾਵਲਾ, ਪਨਬਸ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਵਰਗੇ

ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਸੁਬਾ ਸਰਪਤਰ ਕਮਲ ਕੁਮਾਰ, ਰੋਡੀਕੋਪ ਯੂਨੀਅਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ, ਡੈਮਕੋਟ ਟੀਚਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਮਾਸਟਰ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ, ਪੇਂਡੂ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਲਖਵੰਤ ਸਿੰਘ ਭੁੱਟੀਵਾਲਾ, ਕੁੱਲ ਹਿੰਦੂ ਕਿਸਾਨ ਸਭਾ ਪੁਨਾਵਾਲ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਮਚੰਦਰ ਧਰਮਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਲੇਵਾਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਉਠਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪ੍ਰੈੱਸ ਨੋਟ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸਾਫ਼ ਨੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਅਤੇ ਰੋਡ ਅੰਦੋਲਨਾਂ ਦਾ ਵੇਸ਼ਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਲਵੇ। ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ ਨੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਤਬਕਿਆਂ ਦੀਆਂ ਜਨਤਕ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਜ਼ਬਤੀ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਦੀ ਵਾਗਡੋਰ ਸੰਭਾਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ

ਸੀਵਰੇਜ ਦੇ ਪੱਕੇ ਹੱਲ ਲਈ ਭਰਾਤਰੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਧਰਨਾ ਜਾਰੀ

ਮਾਨਸਾ (ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ ਪਮਾਰ)-ਮਾਨਸਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਕੁਝ ਕੌਸਲਰਾਂ ਦੇ ਭਰਾਤਰੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸੀਵਰੇਜ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੀਕਰੀਵਾਲਾ ਚੈਕ ਕਰ ਲਗਾਏ ਧਰਨੇ ਦੇ 27ਵੇਂ ਦਿਨ ਵੀ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਹਲਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਨੇ ਧਰਨਾਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਲਈ। ਭਾਵੇਂ ਧਰਨੇ ਦੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਦੋ ਸੁਪਰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਨਾਲ ਸਵਾਈ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਤਾਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਅੱਗੇ ਖੜਾ ਰੰਦਾ ਪਾਣੀ ਆਰਜ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੁੱਤਾ ਸਾਰਣ ਨਾਲ ਇਸ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਪੱਕਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਧਰਨਾਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਧਰਨੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤਾਂ ਹੈ, ਪਰ ਧਰਨੇ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਸੀਵਰੇਜ ਦਾ ਪੱਕੇ ਹੱਲ 'ਤੇ ਹੱਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਰਨਾਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਸੀਵਰੇਜ ਦਾ ਪੱਕੇ ਹੱਲ 'ਤੇ ਹੱਲ ਕਰੇ ਤੇ 44 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਗੰਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਸੀਵਰੇਜ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਲਈ ਭੱਜਿਆ ਜਾਵੇ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੱਗੇ ਧਰਨੇ ਨੂੰ ਅੰਤ ਪਰੇਖੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਜਲਦੀ ਅਗਲੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਮੋਰਚਾ ਸਮਾਪਤ, ਮੇਜ਼ਰ ਸਿੰਘ ਦੁਲੇਵਾਲ, ਮੱਖਣ ਲਾਲ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸ਼ਰਮਾ, ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ ਪਮਾਰ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨਸਾ, ਗੁਰਸ਼ੇਵ ਸਿੰਘ ਮਾਨਸੀਬਤੀਆਂ, ਰਘਵੀਰ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਆ, ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ, ਗਗਨਦੀਪ ਸਿਰਸੀ ਵਾਲਾ, ਪ੍ਰਦੀਪ ਮਾਧਾ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਮਾਨਸਾਈਆ, ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਅਗਲੀ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਡਬਲ ਇੰਜਣ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣੇਗੀ : ਡਾ: ਸੀਮਾਂਤ ਗਰਗ

ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਣੇ ਭਾਜਪਾ ਮੰਡਲ-2 ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਮੋਰਾ (ਵਿਕਾਸ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ)

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ

2027 ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਡਬਲ ਇੰਜਣ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣੇਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ

ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ

ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ

ਵਾਅਦੇ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ

ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਸੱਤਾ ਦਾ ਆਨੰਦ

ਮਾਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ

ਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ

ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਪਰੰਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ

ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ:

ਸੀਮਾਂਤ ਗਰਗ ਨੇ ਪੁਰਾਣੀ ਦਾਣਾ ਮੰਡੀ

ਸਥਿਤ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਦਫਤਰ ਵਿਖੇ

ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਮੰਡਲ-2 ਦਾ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਸਨਮਾਨ ਚਿੰਨ੍ਹ

ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ

ਮੌਕੇ ਭਾਜਪਾ ਆਈ. ਟੀ. ਸੈਲ ਇੰਚਾਰਜ

ਮੁਕੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ, ਵਿਕਸਿਤ ਸੈਲ ਇੰਚਾਰਜ

ਵਿਜੇ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਵੀ ਪੀ ਸੇਨੀ, ਹੇਮੰਤ ਸੂਦ,

ਜਤਿੰਦਰ ਚੱਵਾ, ਸੁੱਖਾ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ

ਸਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ: ਸੀਮਾਂਤ ਗਰਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਤੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਤੋਂ ਵੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਗਰੀਬ, ਪਿੱਛੜੇ, ਵਪਾਰੀਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨਗੇ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਜੁੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸਰੀਮਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਮੌਜੂਦਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ

ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਕੇਂਦਰ ਦੀਆਂ ਸਰੀਮਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਞੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਤੇ ਵਰਕਰ ਵੱਖ ਤੋਂ ਵੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸਰੀਮਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਨ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਨਵ-ਨਿਯੁਕਤ ਮੰਡਲ-2 ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ: ਸੀਮੰਤ ਗਰਗ ਨੂੰ

ਭਰਮਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧੀ ਗਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣਗੇ ਤੇ ਵੱਖ ਤੋਂ ਵੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਪਿੱਛਾ

ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਗੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਤੇ ਵਰਕਰ ਵੱਖ ਤੋਂ ਵੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸਰੀਮਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਨ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਨਵ-ਨਿਯੁਕਤ ਮੰਡਲ-2 ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ: ਸੀਮੰਤ ਗਰਗ ਨੂੰ

ਭਰਮਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧੀ ਗਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣਗੇ ਤੇ ਵੱਖ ਤੋਂ ਵੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਪਿੱਛਾ

ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਗੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਤੇ ਵਰਕਰ ਵੱਖ ਤੋਂ ਵੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸਰੀਮਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਨ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਨਵ-ਨਿਯੁਕਤ ਮੰਡਲ-2 ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ: ਸੀਮੰਤ ਗਰਗ ਨੂੰ

ਭਰਮਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧੀ ਗਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣਗੇ ਤੇ ਵੱਖ ਤੋਂ ਵੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਪਿੱਛਾ

ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਗੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਤੇ ਵਰਕਰ ਵੱਖ ਤੋਂ ਵੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸਰੀਮਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਨ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਨਵ-ਨਿਯੁਕਤ ਮੰਡਲ-2 ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ: ਸੀਮੰਤ ਗਰਗ ਨੂੰ

ਭਰਮਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧੀ ਗਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣਗੇ ਤੇ ਵੱਖ ਤੋਂ ਵੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਪਿੱਛਾ

ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਗੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਤੇ ਵਰਕਰ ਵੱਖ ਤੋਂ ਵੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸਰੀਮਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਨ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਨਵ-ਨਿਯੁਕਤ ਮੰਡਲ-2 ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ: ਸੀਮੰਤ ਗਰਗ ਨੂੰ

ਭਰਮਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧੀ ਗਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣਗੇ ਤੇ ਵੱਖ ਤੋਂ ਵੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਪਿੱਛਾ

ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਗੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਤੇ ਵਰਕਰ ਵੱਖ ਤੋਂ ਵੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸਰੀਮਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਨ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਨਵ-ਨਿਯੁਕਤ ਮੰਡਲ-2 ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ: ਸੀਮੰਤ ਗਰਗ ਨੂੰ

ਭਰਮਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧੀ ਗਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣਗੇ ਤੇ ਵੱਖ ਤੋਂ ਵੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਪਿੱਛਾ

ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਗੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਤੇ ਵਰਕਰ ਵੱਖ ਤੋਂ ਵੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸਰੀਮਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਨ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਨਵ-ਨਿਯੁਕਤ ਮੰਡਲ-2 ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ: ਸੀਮੰਤ ਗਰਗ ਨੂੰ

ਭਰਮਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧੀ ਗਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣਗੇ ਤੇ ਵੱਖ ਤੋਂ ਵੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਪਿੱਛਾ

ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਗੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਤੇ ਵਰਕਰ ਵੱਖ ਤੋਂ ਵੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸਰੀਮਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਨ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਨਵ-ਨਿਯੁਕਤ ਮੰਡਲ-2 ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ: ਸੀਮੰਤ ਗਰਗ ਨੂੰ

ਭਰਮਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧੀ ਗਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣਗੇ ਤੇ ਵੱਖ ਤੋਂ ਵੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਪਿੱਛਾ

ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਗੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਤੇ ਵਰਕਰ ਵੱਖ ਤੋਂ ਵੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸਰੀਮਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਨ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਨਵ-ਨਿਯੁਕਤ ਮੰਡਲ-2 ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ: ਸੀਮੰਤ ਗਰਗ ਨੂੰ

ਭਰਮਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧੀ ਗਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣਗੇ ਤੇ ਵੱਖ ਤੋਂ ਵੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਪਿੱਛਾ

ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਗੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਤੇ ਵਰਕਰ ਵੱਖ ਤੋਂ ਵੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸਰੀਮਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਨ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਨਵ-ਨਿਯੁਕਤ ਮੰਡਲ-2 ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ: ਸੀਮੰਤ ਗਰਗ ਨੂੰ

ਭਰਮਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧੀ ਗਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣਗੇ ਤੇ ਵੱਖ ਤੋਂ ਵੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਪਿੱਛਾ

ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਗੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਤੇ ਵਰਕਰ ਵੱਖ ਤੋਂ ਵੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸਰੀਮਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਨ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਨਵ-ਨਿਯੁਕਤ ਮੰਡਲ-2 ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ: ਸੀਮੰਤ ਗਰਗ ਨੂੰ

ਭਰਮਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧੀ ਗਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣਗੇ ਤੇ ਵੱਖ ਤੋਂ ਵੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਪਿੱਛਾ

ਖਾਨਪੁਰ ਨੂੰ ਹਲਕੇ 'ਚੋਂ ਨਮੂਨੇ ਦਾ ਪਿੰਡ ਬਣਾਵਾਂਗੇ : ਗੱਜਣਮਾਜਰਾ

ਪੰਚਾਇਤ ਵੱਲੋਂ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ

ਮਾਲੋਕੋਟਲਾ (ਅਸ਼ਵਰ ਪਰਿਵਾਰ)-ਪਿੰਡ ਖਾਨਪੁਰ ਵਿਖੇ ਸਰਪੰਚ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਸਰਪੰਚ ਬਣਨ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ 'ਚ ਬੁਰਗਾਂ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੀਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਆਖੰਡ ਪਾਲ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਭਰਾ 'ਤੇ ਹਲਕਾ ਮਲੋਕੋਟਲਾ 'ਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਡਾ. ਮੁਹੰਮਦ ਜਮੀਲ ਉਰ-ਰਹਿਮਾਨ ਤੇ ਹਲਕਾ ਅਰਗੜ੍ਹ 'ਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਪ੍ਰ. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗੱਜਣਮਾਜਰਾ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਰਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਿੰਡਾਂ 'ਤੇ ਸਰਪੰਚ ਸਾਹਿਬਾਨ ਤੇ ਹਲਕੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਪਹੁੰਚਾਈ। ਭਰਾ ਉਪਰੰਤ ਹਾਜ਼ਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਵਿਧਾਇਕ ਪ੍ਰ. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗੱਜਣਮਾਜਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਪੰਚ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਪੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਦੀ ਵਾਗਡੋਰ ਸੰਭਾਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ

ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਭੇਦ-ਭਾਵ ਤੋਂ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਨਗੇ। ਪ੍ਰ. ਗੱਜਣਮਾਜਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿੰਡ ਖਾਨਪੁਰ ਨੂੰ ਹਲਕਾ ਅਰਗੜ੍ਹ ਦਾ ਨਮੂਨੇ ਦਾ ਪਿੰਡ ਬਣਾਵਾਂਗੇ ਤੇ ਗੁੱਟਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਵਿਧਾਇਕ ਡਾ. ਮੁਹੰਮਦ ਜਮੀਲ ਉਰ-ਰਹਿਮਾਨ ਨੇ

ਸਮਾਗਮ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਹਲਕੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਦਾ

ਪੰਨਵਾਰ ਕੀਤਾ ਤੇ ਨਵੀਂ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ

ਕਮਾਨਵਾ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਅੰਤ 'ਚ

ਪੰਚਾਇਤ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਪ੍ਰ. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ

ਗੱਜਣਮਾਜਰਾ ਤੇ ਡਾ. ਮੁਹੰਮਦ ਜਮੀਲ ਉਰ-ਰਹਿਮਾਨ

ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ

ਵਿਧਾਇਕ ਰਹਿਮਾਨ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦ ਹਿਮਾਤ ਮੇਜ਼ਰ

ਵਰਿਆਲ ਰਹਿਮਾਨ, ਅਬਦੁਲ ਨਜ਼ਮ ਅੰਮ ਨੂੰ

ਮਿਲਕੈਵਲ, ਟੁਕਨ ਯੂਨੀਅਨ ਸੇਵੇਂਦਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਤੇ

ਸਿੰਘ, ਸੁਖਾ ਯੂਥ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ

ਜੋਸ਼ਲ, ਸਰਪੰਚ ਕੁਲਚੀਰ ਸਿੰਘ ਮਾਣਕ, ਸਰਪੰਚ

ਕਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨ, ਆਪ ਆਗੂ ਸੁੱਖਾ ਮਿੱਠੇਵਾਲ,

ਸਰਪੰਚ ਸ਼ਿਗਰਾ ਸਿੰਘ ਤੁਕਾਕਾ, ਇਮਤਿਆਜ ਬਾਬੂ,

ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੰਗੀਆ, ਸਾਬਕਾ ਸਰਪੰਚ ਮਨਜੀਤ

ਸਿੰਘ ਕਲਿਆਣ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਲੁੱਟਾਂ-ਖੋਹਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਚੋਰਾਂ ਦਾ ਗਰੇਬ ਕਾਬੂ

ਨਾਭਾ (ਵਰਿੰਦਰ ਵਰਮਾ)-ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਲੁੱਟਾਂ-ਖੋਹਾਂ ਤੇ ਚੋਰੀ ਦੀਆਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬਾਣਾ ਕੋਟਵਾਲੀ ਪੁਲਸ ਨਾਭਾ ਵੱਲੋਂ ਚੋਰੀ ਵਰਤਦਿਆਂ ਇੱਕ ਗਰੇਬ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁੱਖ ਅਫਸਰ ਬਾਣਾ ਕੋਟਵਾਲੀ ਨਾਭਾ ਵੱਲੋਂ ਸਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਸਮੇਤ ਐੱਸ. ਡੀ. ਐੱਮ. ਮੋਤ ਨਾਭਾ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਤਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਮਿਲੀ ਕਿ ਗਰੇਬ ਪੁੱਤਰ ਲੈਣ ਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਵਸੀਆ ਬੋਝਾ ਗੇਟ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਜੇਕ ਸਾਈਡ ਨਾਭਾ, ਅਜੇ ਕੁਮਾਰ ਉਰਫ ਅੱਲੀਆ ਪੁੱਤਰ ਸੁਦੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਵਸੀਆ ਨਵਾਂ ਬੰਸ ਸਟੋਡ ਨਾਭਾ ਤੇ ਮੁਕੀਆਂ ਖਾਨ ਪੁੱਤਰ ਸਮੀਰ ਖਾਨ ਵਸੀਆ ਵੇਲਨ ਕਾਲੋਨੀ ਨਾਭਾ, ਜੋ ਕਿ ਲੁੱਟਾਂ ਖੋਹਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੀ ਹਨ, ਮਾਰੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹੋ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਪਾਸੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੋਬਾਇਲ, ਪੈਸੇ ਖੋਹ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਵਹਿਲੇ ਚੋਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਦੁਕਾਨਾਂ ਦੇ ਸਟਰ ਤੱਕ ਕੇ ਚੋਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਇਹ ਪੁਰਾਣੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਕਿਲਾ ਨਾਭਾ ਵਿਖੇ ਬੈਠ ਕੇ ਲੁੱਟ-ਖੋਹ ਕਰਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਹੁਣੇ ਹੀ ਗੇਬ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਹੁਣੇ ਹੀ ਲੁੱਟ-ਖੋਹ ਕਰਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਦੇ ਕਾਬੂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮ

ਕਿਲ੍ਹਾ ਰੋਡ ਦੀ ਗੰਦਗੀ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਨ ਹਨ ਲੋਕ

ਵਿਲੱਥ (ਨਿਰਮਲ) ਕਿਲ੍ਹਾ ਰੋਡ ਜੋ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਲੱਥ ਦੀ ਮੁੱਖ ਸੜਕ ਹੈ ਹੇਠਲੇ ਵਾਲੇ ਇੱਥੇ ਵੇਲੇ ਕੁਝ ਵੀ ਗੰਦਗੀ ਸੁੱਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਾਬੂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਇਹ ਸੜਕ ਹੇਲੇਵੇ ਕਵਾਟਰਾਂ ਅਤੇ ਹੇਲੇਵੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂਦੇ ਹੇਲੇਵੇ ਮਾਲ ਗੰਦਮ ਵੱਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਲੋਕ ਲਾਘਾ ਵੀ ਇੱਥੇ ਬਹੁਤ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਲੋਕ ਕਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਪਰ ਗੰਦਗੀ ਇੱਥੇ ਹੀ ਸੁੱਟੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੇਲੇਵੇ ਵਾਲੇ ਵੀ ਇਹ ਪਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਭਿਆਨਕ ਖਿਮਾਰੀ ਫੈਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੁਹੱਲਾ ਆਬਾਦ ਪੁਰਾ, ਲੋਕ ਮੰਗੀ, ਕਿਲ੍ਹਾ ਰੋਡ ਦੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਮੁਹੱਲਾ ਨਿਵਾਸੀ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਨ ਹਨ। ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਅਵਾਰਾ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦਾ ਭਾਰੀ ਇਕੱਠ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰਾਹਗੀਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਦੌੜਦੇ ਹਨ। ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਦੀਆਂ

ਟਰਾਲੀਆਂ ਨਿੱਤ ਕੁਝਾ ਚੁੱਕਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਕੁਝਾ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਕਈ ਮਹੱਲਿਆਂ ਦਾ ਕੁਝਾ ਤੇ ਗੰਦਗੀ ਵੀ ਇਸ ਥਾਂ ਸੁੱਟੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਪੱਕਾ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਐੱਨ ਸੀ ਸੀ ਗਰੁੱਪ ਕਮਾਂਡਰ ਵੱਲੋਂ ਕੈਂਪ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ

ਜਲੰਧਰ (ਰਾਜੇਸ਼ ਬਾਪਾ)—ਬ੍ਰਿਗੇਡੀਅਰ ਅਜੈ ਤਿਵਾਰੀ, ਸੈਨਾ ਮੈਡਲ, ਗਰੁੱਪ ਕਮਾਂਡਰ ਐਨਸੀ ਜਲੰਧਰ ਨੇ ਡੀਵੀ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਅਤੇ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ 10 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਐਨਸੀਸੀ ਕੈਂਪ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਕੈਂਪ 2 ਪੰਜਾਬ ਐਨਸੀਸੀ ਬਟਾਲੀਅਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੈਂਪ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਲਈ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਬ੍ਰਿਗੇਡੀਅਰ ਅਜੈ ਤਿਵਾਰੀ ਨੂੰ ਕਵਾਟਰ ਗਾਊਡ ਵਿੱਚ ਕੈਂਟਰ ਵੱਲੋਂ ਸਲਾਮੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਸਸੀਏਟ ਐਨਸੀਸੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਫੌਜ ਦੇ ਜੂਨੀਅਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਕੈਂਟਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੈਂਪ ਦੇ ਲੋਆਊਟ, ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਤਿਆਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਡੀਵੀ ਕਾਲਜ ਦੇ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਿਗੇਡੀਅਰ ਤਿਵਾਰੀ ਦਾ ਸੁਆਗਤ ਗਲਜ਼ ਕੈਂਟਰ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕਾਂ ਅਤੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਆਪਣੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੈਂਟਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਨਸੀਸੀ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਵਰਦੀਪਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਕੇਰਤਾ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਮੂਲ ਮੰਤਰ ਸਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਮਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ, ਸਮਾਂ ਫੰਡ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕੈਂਟਰ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਆਪਣਾ ਟੀਚਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਬ੍ਰਿਗੇਡੀਅਰ ਅਜੈ ਤਿਵਾਰੀ ਨੇ 2 ਪੰਜਾਬ ਐਨਸੀਸੀ ਬਟਾਲੀਅਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ, ਖਾਣ-ਪੀਣ ਅਤੇ ਹਰਿਣ-ਸ਼ਹਿਦ ਦੀਆਂ ਵਧੀਆ ਸਹੂਲਤਾਂ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ਾਬਾਸ਼ੀ ਦਿੱਤੀ।

ਐੱਲ ਪੀ ਯੂ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ 99ਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ

ਜਲੰਧਰ (ਬੋਲੀ ਐਲਬਰਟ)—ਲਵਲੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ (ਐਲਪੀਯੂ) ਨੇ ਟਾਈਮਜ਼ ਹਾਇਰ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਇੰਟਰ-ਡਿਸਿਪਲਨਰੀ ਸਾਇੰਸ ਰੈਂਕਿੰਗ-2025 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਐਲਪੀਯੂ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ 99ਵਾਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਛੇਵਾਂ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ' ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਐਲਪੀਯੂ ਨੂੰ ਜਾਮੀਆ ਮਿਲੀਆ ਇਸਲਾਮੀਆ, ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ (ਜੇਐਨਯੂ), ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਆਈਆਈਟੀ ਗਾਂਧੀਨਗਰ ਵਰਗੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਗਲਬਣ ਰੈਂਕਿੰਗ ਵਿੱਚ 92 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਆਈਐਸਆਰ ਰੈਂਕਿੰਗ, ਸਕਮਿਟ ਸਾਇੰਸ ਫੈਲੋਜ਼ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ, ਅੰਤਰ-ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਨਤੀਜੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਪੱਧਰ ਹੈ ਜੋ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਵਿਗਿਆਨਕ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਨਵੀਨਤਾ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਰੈਂਕਿੰਗ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਾਇੰਸ, ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ, ਜੀਵਨ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਭੌਤਿਕ ਵਿਗਿਆਨ ਵਰਗੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਐਮਆਈਟੀ ਅਤੇ ਸਟੇਨਫੋਰਡ ਵਰਗੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਹਨ। ਵਿਸ਼ਵ ਦੀਆਂ ਚੋਟੀ ਦੀਆਂ 100 ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ

ਐਲਪੀਯੂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਖੋਜ ਅਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਉੱਤਰਤਾ ਲਈ ਇਸਦੀ ਵਧ ਰਹੀ ਸਾਫ਼ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਡਾ. ਅੰਬਕ ਗੁਮਾਰ ਮਿੱਤਲ, ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ (ਰਾਜ ਸਭਾ) ਅਤੇ ਐਲਪੀਯੂ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਚਾਂਸਲਰ ਨੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ ਮਾਣ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ: ਐਲਪੀਯੂ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਤੀਗਤ ਸਿੱਲ੍ਹੇ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਟਾਪੂ 100 ਵਿੱਚ ਐਲਪੀਯੂ ਦੇ ਸਟਾਫ਼, ਖੋਜਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਦੇ ਸਹਾਇਤਾ ਨੂੰ ਐਲਪੀਯੂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਸ਼ਵ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਨਵੀਨਤਾਵਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸਾਨੂੰ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਾਰਥਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਯਤਨਾਂ ਨੂੰ ਭੁਝਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

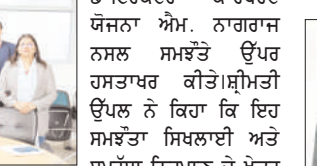
ਲੋੜਵੰਦ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ

ਨੂਰਮਹਿਲ (ਬਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਾਲੀ)—ਲੋੜਵੰਦ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਿਮਰਤਾ ਪਬਲਿਕ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟ ਲਿੰਡਰਾਂ ਹਜ਼ਿ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਲਜ ਨਕੋਦਰ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਲਜੀਏਟ ਸਕੂਲ ਨਕੋਦਰ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਦੇ ਲੋੜਵੰਦ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਭਵਿੱਖ ਵਧੀਆ ਬਣ ਸਕੇ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖ ਕੇ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਪਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਕੇ ਤੇ ਚੰਗੇ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣਕੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਦੇ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਪੀ ਐੱਮ ਆਈ ਡੀ ਸੀ ਵੱਲੋਂ ਹੁਡਕੋ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਸਹੀਬ

ਭਾਇਰੋਕਟਰ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਯੋਜਨਾ ਐਮ. ਨਾਗਰਾਜ ਨਸਲ ਸਮਝੌਤੇ ਉਪਰ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਉਪਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਮਝੌਤਾ ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਹਿਯੋਗ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰੇਗਾ। ਹੁਡਕੋ ਦਾ ਹਿਊਮਨ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਸੋਲਿਸ਼ੀਟ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸਮਰੱਥਾ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਵਾਟਰਗਾਇਸ ਮੱਧ ਹੁਡਕੋ ਤੋਂ ਖੇਤਰੀ ਮੁਖੀ ਸੰਜੇ ਭਾਰਗਵ, ਸੰਯੁਕਤ ਜਨਰਲ ਨੇਜ਼ਰ (ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ) ਬੋਝਾ ਕੁਮਾਰ, ਸੰਯੁਕਤ ਜਨਰਲ ਨੇਜ਼ਰ (ਲਾਅ) ਸੰਜੀਵ ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਮੈਨੇਜਰ (ਸਕੱਤਰ) ਅਸ਼ੀਸ਼ ਗੋਇਲ ਅਤੇ ਪੀ ਐੱਮ ਆਈ ਡੀ ਸੀ, ਦੇ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ (ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ) ਹਰਸ਼ਤਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚਿੱਲੋਂ, ਮੈਨੇਜਰ (ਸਮਰੱਥਾ ਨਿਰਮਾਣ) ਡਾ. ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਪਾਲੀਵਾਲ ਦੇ ਡਾ. ਸੁਮਿਤ ਅਰੋੜਾ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਗਤ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਮਾਹਿਰ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਭਾਇਰੋਕਟਰ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਯੋਜਨਾ ਐਮ. ਨਾਗਰਾਜ ਨਸਲ ਸਮਝੌਤੇ ਉਪਰ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਉਪਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਮਝੌਤਾ ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਹਿਯੋਗ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰੇਗਾ। ਹੁਡਕੋ ਦਾ ਹਿਊਮਨ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਸੋਲਿਸ਼ੀਟ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸਮਰੱਥਾ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਵਾਟਰਗਾਇਸ ਮੱਧ ਹੁਡਕੋ ਤੋਂ ਖੇਤਰੀ ਮੁਖੀ ਸੰਜੇ ਭਾਰਗਵ, ਸੰਯੁਕਤ ਜਨਰਲ ਨੇਜ਼ਰ (ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ) ਬੋਝਾ ਕੁਮਾਰ, ਸੰਯੁਕਤ ਜਨਰਲ ਨੇਜ਼ਰ (ਲਾਅ) ਸੰਜੀਵ ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਮੈਨੇਜਰ (ਸਕੱਤਰ) ਅਸ਼ੀਸ਼ ਗੋਇਲ ਅਤੇ ਪੀ ਐੱਮ ਆਈ ਡੀ ਸੀ, ਦੇ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ (ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ) ਹਰਸ਼ਤਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚਿੱਲੋਂ, ਮੈਨੇਜਰ (ਸਮਰੱਥਾ ਨਿਰਮਾਣ) ਡਾ. ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਪਾਲੀਵਾਲ ਦੇ ਡਾ. ਸੁਮਿਤ ਅਰੋੜਾ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਗਤ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਮਾਹਿਰ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਹਿਜੜਾ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ

ਜਲੰਧਰ (ਰਾਜੇਸ਼ ਬਾਪਾ) ਸੀਪੀਐਮ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਇਨਕਲਾਬੀ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਰਐਮਪੀਆਈ) ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕਾਂ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਬਰਨਾਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਮਾਸਟਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਹਿਜੜਾ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਗਏ ਹਨ। ਸ਼ਹਿਰੀ ਪਰਿਵਾਰ 'ਚ ਜਨਮੇ ਸਾਥੀ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਹਿਜੜਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹੁੰਦਿਆਂ ਪਸ਼ਰਵ ਅਤੇ ਗੋਰਮਿੰਟ ਟੀਚਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਸਮਰਪਿਤ ਤੇ ਜੁਝਾਰੂ ਆਗੂ ਰਹੇ ਸਨ। ਸੇਵਾ ਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਆਪ ਨੇ ਰਿਹਾਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਭਾ ਦੀ ਵਰਨਾਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਫੋਰਟ 'ਤੇ ਵੱਡੇ ਮੁਲੀਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਸਾਥੀ ਸਹਿਜੜਾ ਕਿਰਨਜੀਤ ਦੇਵੇਂ ਅੰਕੜਕ ਕਮੇਟੀ ਮਹਿਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਰਹੇ। ਸਾਥੀ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਹਿਜੜਾ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ 'ਤੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਕਮੇਂਡਰ ਰਾਮ ਪਾਲਸਾ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਸਕੱਤਰ ਕਾਰਨੇਡਰ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਰੇਵਾਣਾ ਤੇ ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਜਾਮਰਾਏ, ਬਰਨਾਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਸਕੱਤਰ ਡਾਕਟਰ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੰਗੂ ਤੇ ਕਮੇਂਡਰ ਮਰਹੂਮ ਸਿੰਘ ਵਜ਼ੀਰ ਕੇ ਵਿਛੋੜੇ ਸਾਥੀ ਵਲੋਂ ਕਿਰਤੀ ਲਹਿਰ 'ਚ ਪਾਏ ਸ਼ਾਨਮੱਤੇ ਯੋਗਦਾਨ ਅਤੇ ਘਾਲਣਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਸਲਾਮ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਜਲੰਧਰ (ਰਾਜੇਸ਼ ਬਾਪਾ) ਸੀਪੀਐਮ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਇਨਕਲਾਬੀ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਰਐਮਪੀਆਈ) ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕਾਂ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਬਰਨਾਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਮਾਸਟਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਹਿਜੜਾ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਗਏ ਹਨ। ਸ਼ਹਿਰੀ ਪਰਿਵਾਰ 'ਚ ਜਨਮੇ ਸਾਥੀ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਹਿਜੜਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹੁੰਦਿਆਂ ਪਸ਼ਰਵ ਅਤੇ ਗੋਰਮਿੰਟ ਟੀਚਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਸਮਰਪਿਤ ਤੇ ਜੁਝਾਰੂ ਆਗੂ ਰਹੇ ਸਨ। ਸੇਵਾ ਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਆਪ ਨੇ ਰਿਹਾਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਭਾ ਦੀ ਵਰਨਾਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਫੋਰਟ 'ਤੇ ਵੱਡੇ ਮੁਲੀਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਸਾਥੀ ਸਹਿਜੜਾ ਕਿਰਨਜੀਤ ਦੇਵੇਂ ਅੰਕੜਕ ਕਮੇਟੀ ਮਹਿਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਰਹੇ। ਸਾਥੀ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਹਿਜੜਾ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ 'ਤੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਕਮੇਂਡਰ ਰਾਮ ਪਾਲਸਾ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਸਕੱਤਰ ਕਾਰਨੇਡਰ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਰੇਵਾਣਾ ਤੇ ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਜਾਮਰਾਏ, ਬਰਨਾਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਸਕੱਤਰ ਡਾਕਟਰ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੰਗੂ ਤੇ ਕਮੇਂਡਰ ਮਰਹੂਮ ਸਿੰਘ ਵਜ਼ੀਰ ਕੇ ਵਿਛੋੜੇ ਸਾਥੀ ਵਲੋਂ ਕਿਰਤੀ ਲਹਿਰ 'ਚ ਪਾਏ ਸ਼ਾਨਮੱਤੇ ਯੋਗਦਾਨ ਅਤੇ ਘਾਲਣਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਸਲਾਮ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਮਨੀਸ਼ ਮੀਡੀਆ ਦੀ 62ਵੀਂ ਕੰਨੀ ਟੇਬਲ ਬੁੱਕ ਕੀਤੀ ਰਿਲੀਜ਼

ਦਿੱਤਾ। ਪਾਲੀਵਾਲ ਪਰਵਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਸਾਥਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ, ਉੱਥੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ, ਨੌਜਵਾਨ ਲੜਕੀਆਂ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜੀਕਰਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਕੰਮਾਂ ਕਰਕੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਪਾਲੀਵਾਲ ਪਰਵਾਰ ਦਾ ਨਾਂ ਪਹਿਲੀ ਕਤਾਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਰਾਧਾ ਸੁਆਮੀ ਸੰਪਰਦਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚਿੱਲੋਂ ਨੂੰ ਵੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਤੁਰਾਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਮਨੀਸ਼ ਮੀਡੀਆ ਵੱਲੋਂ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾਵਾਂ 'ਚ 61 ਕੰਨੀ ਟੇਬਲ ਬੁੱਕ ਲਿਖੀਆਂ ਜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ, ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਿਲ ਕਲਿੰਟਨ, ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਮਨਾਥ ਕੋਵਿੰਦ ਨੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਰਿਲੀਜ਼ ਮੌਕੇ ਮਨੀਸ਼ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਚੰਦ ਮੱਲ ਕੁਮਾਰਵਤ, ਭਾਇਰੋਕਟਰ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਕੁਮਾਰ, ਚੜ੍ਹਦੀਲਾ ਟਾਈਮ ਟੀਵੀ ਦੇ ਭਾਇਰੋਕਟਰ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦਲੀਵਾਲਾ, ਸਾਬਕਾ ਕੋਸ਼ਿਟ ਮਨੀਸ਼ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੇਖਾਣਾ, ਪੰਜ ਕੋਈਨ ਟਰੇਡਰ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹਰੀ ਸਿੰਘ, ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਹਰਦੀਪ ਕੌਰ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਮੋਹਾਲੀ (ਗੁਰਜੀਤ ਬਿੱਲਾ)—ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸਿੱਖ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਪਾਲੀਵਾਲ ਦੇ ਪਰਵਾਰ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਮਨੀਸ਼ ਮੀਡੀਆ ਦੀ 62ਵੀਂ ਕੰਨੀ ਟੇਬਲ ਬੁੱਕ ਇਥੇ ਰਾਜ ਭਵਨ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਗੁਲਾਬ ਚੰਦ ਕਟਾਰੀਆ ਰਾਜਪਾਲ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਵਰਨਾਤਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਪਾਲੀਵਾਲ ਪਰਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਮਾਜ ਲਈ ਕੀਤੀ ਸੇਵਾ, ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀ ਬਾਬੂਬੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਾਲੀਵਾਲ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਭਾਰਤ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਜੰਗੀ ਪਾਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਨਮਾਨ

ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਸਤੀਆਂ 'ਤੇ 61 ਕੰਨੀ ਟੇਬਲ ਬੁੱਕ ਲਿਖੀਆਂ ਜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ, ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਿਲ ਕਲਿੰਟਨ, ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਮਨਾਥ ਕੋਵਿੰਦ ਨੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਰਿਲੀਜ਼ ਮੌਕੇ ਮਨੀਸ਼ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਚੰਦ ਮੱਲ ਕੁਮਾਰਵਤ, ਭਾਇਰੋਕਟਰ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਕੁਮਾਰ, ਚੜ੍ਹਦੀਲਾ ਟਾਈਮ ਟੀਵੀ ਦੇ ਭਾਇਰੋਕਟਰ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦਲੀਵਾਲਾ, ਸਾਬਕਾ ਕੋਸ਼ਿਟ ਮਨੀਸ਼ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੇਖਾਣਾ, ਪੰਜ ਕੋਈਨ ਟਰੇਡਰ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹਰੀ ਸਿੰਘ, ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਹਰਦੀਪ ਕੌਰ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਪੇਂਡੂ ਯੂਥ ਕਲੱਬਾਂ ਨੂੰ ਯੁਵਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਸਹਾਇਤਾ ਰਾਸ਼ੀ

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ (ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ)—ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਯੁਵਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਐਂਡਲੋਇਟਿਡ ਕਲੱਬਾਂ ਤੋਂ ਪਿਛਲੇ ਦਾ ਸਾਲਾ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡਾਂ/ਵਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਕੰਮ, ਨਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਲਾਮਤਾਂ ਤੋਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਕਾਰਜ, ਬੱਚਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭੁੱਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਜੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ 10 ਦਸੰਬਰ 2024 ਤੱਕ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਹਾਇਕ ਭਾਇਰੋਕਟਰ ਰਵੀ ਦਾਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਯੁਵਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਲੱਬ ਆਪਣੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਵਾਂ, ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਵਿਟਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਸਹਿਤ ਵਾਈਲ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਦਫਤਰ ਸਹਾਇਕ ਭਾਇਰੋਕਟਰ ਰਵੀ ਦਾਸ ਨੂੰ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਇੰਡਰ ਸਟੇਡੀਅਮ ਸਿਵਿਲ ਲਾਈਨਜ਼ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਖੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਕਲੱਬ ਦੀ ਚੋਣ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਕਲੱਬਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਾਭ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹਰਿ ਚੁੱਕੇ ਕਲੱਬਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸਹਾਇਤਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਿਛਲੇ ਦਾ ਸਾਲਾ ਤਹਿਤ ਕਲੱਬਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਕੀਤੇ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕਲੱਬ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਐਂਡਲੋਇਟਿਡ ਨਹੀਂ ਹੋ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਇਸ ਦਫਤਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ/ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਨੰਬਰ 90562-32798 (ਸਹਾਇਕ ਭਾਇਰੋਕਟਰ ਰਵੀ ਦਾਸ) ਅਤੇ ਸਟੇਨ ਰਣਦੀਪ ਕੌਰ 98727-94651 ਨਾਲ ਦਫਤਰੀ ਸਮੇਂ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਦਸਮੇਸ਼ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਆਦਮਪੁਰ ਵੱਲੋਂ ਦੂਜਾ ਖੇਡ ਮੇਲਾ ਅੱਜ ਤੋਂ

ਆਦਮਪੁਰ (ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ) ਸਵ. ਜਥੇਦਾਰ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਵ. ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਬੂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਦਸਮੇਸ਼ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ (ਰੀਜ਼) ਆਦਮਪੁਰ ਵੱਲੋਂ ਦੂਜਾ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਸਪੋਰਟਸ ਸਟੇਡੀਅਮ ਆਦਮਪੁਰ ਵਿਖੇ ਕਰਵਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਪੋਸਟਰ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਕਰਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਮਿਤੀ 24 ਨਵੰਬਰ ਤੋਂ 1 ਦਸੰਬਰ ਤੱਕ ਫੁੱਟਬਾਲ ਓਪਨ ਪਿੰਡ ਪੱਧਰ, ਵਾਲੀਬਾਲ, ਅਥਲੈਟਿਕਸ ਲੜਕੀ ਅਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਔਰਤ (19) 800 ਮੀਟਰ ਅਤੇ 1500 ਮੀਟਰ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਾਕਸ਼ੀ ਆਲ ਓਪਨ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਫੁੱਟਬਾਲ ਦੀਆਂ ਔਰਤੀਆਂ ਕਲੱਬ ਸਵ. ਵਾਲੀਬਾਲ 30 ਨਵੰਬਰ, ਅਥਲੈਟਿਕਸ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਾਕਸ਼ੀ 1 ਦਸੰਬਰ ਆਲ ਓਪਨ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਜੇਤੂ ਟੀਮਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਇਨਾਮਾਂ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪੋਸਟਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਮੌਕੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਯੂਐਸਏ.ਦੀਵਾਨ ਚੰਦ ਮੋਡਲ, ਮਾਸਟਰ ਬਿਜਲਾਲ, ਨਵਤੇਜ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਚਾਰਿਤਰ ਪਾਲ ਟੀਨਾ, ਡਾ. ਜਗਤਬੰਸਰ ਸਿੰਘ, ਰਾਹੁਲ ਸ਼ਰਮਾ ਸਮੇਤ ਫੁੱਟਬਾਲ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਬਾਲ ਮਜ਼ਦੂਰੀ 'ਚ ਲੱਗਾ ਬੱਚਾ ਰੈਸਕਿਊ ਕਰਕੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਦਾ ਕੌਟਿਆ ਚਲਾਨ

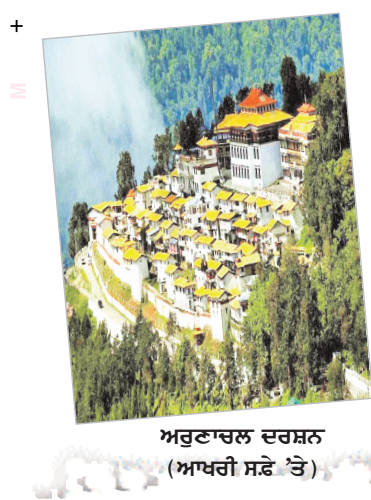
ਭਾਇਰੋਕਟਰ ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਬਾਲ ਵਿਕਾਸ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਰਾਜੇਸ਼ ਧੀਮਾਨ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪੈਨ ਇੰਡੀਆ ਬਾਲ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਖਿਲਾਫ ਅਭਿਆਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤਹਿਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਫਸਰ ਜਗਰੂਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਾਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਫਸਰ ਕੇਚਨ ਅਰੋੜਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਬਲਾਕ ਬਲਾਚਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਵੱਲੋਂ ਮੈਨ ਚੈਕ, ਭੱਚੀ ਰੋਡ ਅਤੇ ਗੁਰੂਦੇਵ ਰੋਡ 'ਤੇ ਬਾਲ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਖਿਲਾਫ ਚੈਕਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਟੀਮ ਵੱਲੋਂ ਚੈਕਿੰਗ ਦੌਰਾਨ 18 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਬਾਲ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਲੇਬਰ ਅਫਸਰ ਵੱਲੋਂ ਸਬੰਧਿਤ ਦੁਕਾਨ/ਰਸਮ ਦੀ ਚਲਾਨ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਾਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯੂਨਿਟ ਦੀ ਟੀਮ ਵੱਲੋਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਰੈਸਕਿਊ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਬਾਲ ਭਲਾਈ ਕਮੇਟੀ ਵਿਖੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਗਲੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਟ੍ਰੇਸ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਾਲ ਭਲਾਈ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਬੱਚੇ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵੈਰੀਫਾਈ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਰਵਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ੁਸ਼ਰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦੇਣ

ਮਾਇਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਨੇ 'ਖਣਨ ਰੋਕੋ ਜ਼ਮੀਨ ਬਚਾਓ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਮੇਟੀ' ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਮੀਟਿੰਗ

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ (ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ)—ਖੇਤਰ 'ਚ ਨਾਮਾਇਜ਼ ਖੁਦਾਈ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਮਾਈਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਖਣਨ ਰੋਕੋ ਜ਼ਮੀਨ ਬਚਾਓ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਤਲਵਾਰਾ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ। ਸਥਾਨਕ ਸ਼ਾਹ ਨਹਿਰ ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਘਰ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਮਾਈਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਰਮਨ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਐਗਜ਼ਿਕਿਊਟਿਵ ਸਿੰਘ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਨੇ ਖਣਨ ਕਮੇਟੀ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ। ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਭੋਲ ਬਦਮਾਣੀਆਂ, ਸਕੱਤਰ ਮਨੋਜ ਪਲਾਹਡ ਤੇ ਅੰਬਕ ਪਠਾਣੀਆਂ, ਨੌਜਵਾਨ ਆਗੂ ਨੀਰਜ ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਮਾਈਨਿੰਗ ਪੀਐਨਐਚ ਟੀਵੀ ਇੰਕਲਾਬ ਨੇ ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿਛਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਫੈਲੇ ਖਣਨ ਮਾਫੀਆ 'ਤੇ ਖੇਤਰ 'ਚ ਤਬਾਹੀ ਮਚਾਉਣ ਅਤੇ ਆਬੋ ਹਵਾ ਪੱਤੀਤ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ। ਪੀਐਨਐਚ ਨੇ ਪਿਛ ਭੋਲ ਬਦਮਾਣੀਆਂ 'ਚ ਪਹਾੜ ਦੀ ਪੁਟਾਈ ਕਰਕੇ ਲਾਗੂ ਜਾ ਰਹੇ ਅਤੇ ਸਵਾਂ ਦਰਿਆ ਦੇ ਬੰਡ 'ਚ ਚਲਦੇ ਸਟੋਨ ਕਰੋਸ਼ਰ ਤੁਰੰਤ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਮਾਈਨਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਰਮਨ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ 19 ਸਟੋਨ ਕਰੋਸ਼ਰਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਕਰੋਸ਼ਰਾਂ ਨੂੰ ਤਹਿਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਟੋਨ ਕਰੋਸ਼ਰਾਂ ਨੂੰ 45 ਕੰਡੇ ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਾਬਕਾ ਸਰਪੰਚ ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ ਰਾਮਗੜ੍ਹ ਸ਼ੀਕਰੀ, ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਕਰ

ਅਰੁਣਾਚਲ ਦਰਸ਼ਨ
(ਆਖਰੀ ਸਫ਼ੇ 'ਤੇ)

ਨਵਾਂ ਸਮਾਨਾ

ਐਤਵਾਰਤਾ

ਕਿਤਾਬਾਂ, ਮੈਗਜ਼ੀਨ
ਵਾਜਿਬ ਹੋਣਾ 'ਤੇ ਸੁੰਦਰ
ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਛਪਾਈ
ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:
ਬਾਗਪੁਰ ਪ੍ਰਿੰਟਰਜ਼, ਜਲੰਧਰ
94174 27538

Regd. No : L-4/Pb-JL-0023/2024-26, (R.N.I.)-00068/57

ਜਲੰਧਰ : ਐਤਵਾਰ, 24 ਨਵੰਬਰ 2024

www.nawanzamana.in

ਕੀਮਤ 5.00 ਰੁਪਏ

ਲੇਖਕਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਕਾਰਕੁਨ ਅਰੁਣੀ ਗਣੇ ਨੂੰ ਪੈਨ ਪਿਟਰ ਪੁਰਸਕਾਰ 2024 ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਨਾਟਕਕਾਰ ਹੋਰਲਡ ਪਿਟਰ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਪੈਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸਾਲਾਨਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਹੈ। ਪੁਰਸਕਾਰ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਗਣੇ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਰਕਮ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਫਲਸਤੀਨੀ ਬਾਲ ਗਰੁੱਪ ਫੰਡ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਸ ਨੇ ਬਰਤਾਨਵੀ-ਮਿਸ਼ਰੀ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਕਾਰਕੁਨ ਆਲਾ ਅਬਦ ਅਲ-ਫਤਹ ਨੂੰ 'ਗਾਈਟਰ ਆਫ ਕਰੇਜ' (Writer of Courage) ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਹਨ। 10 ਅਕਤੂਬਰ, 2024 ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਿਖੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਲੈਣ ਸਮੇਂ ਅਰੁਣੀ ਗਣੇ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਭਾਸ਼ਣ ਇੱਥੇ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

-ਸੰਪਾਦਕ

ਮੈਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਪੈਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਜਿਊਰੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਮੈਨੂੰ ਪੈਨ ਪਿਟਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੀ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਗਾਈਟਰ ਆਫ ਕਰੇਜ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦਲੇਰ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਸਾਥੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਜੇਤੂ ਆਲਾ ਅਬਦ ਅਲ-ਫਤਹ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਮੁਬਾਰਕਾਂ। ਸਾਨੂੰ ਉਮੀਦ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਅਰਦਾਸ ਵੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਤੰਬਰ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਓਗੇ, ਪਰ ਮਿਸਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖਤਰਨਾਕ ਚਿੰਤਕ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਇੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਹੋ। ਤੁਸੀਂ ਐਥੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋ। ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚੋਂ ਤੁਸੀਂ ਲਿਖਿਆ, "ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦੇ ਰਹੇ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਅਜੇ ਵੀ ਇਕ ਆਵਾਜ਼ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਸਿਰਫ਼ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਲੋਕ ਹੀ ਸੁਣਨਗੇ।" ਅਸੀਂ ਸੁਣ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਆਲਾ। ਗ਼ੈਰ ਨਾਲ।"

ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਵਧਾਈਆਂ, ਮੇਰੀ ਪਿਆਰੀ ਨੌਰਮੀ ਕਲਾਈਨ, ਆਲਾ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਦੇਸਤ। ਅੱਜ ਰਾਤ ਇੱਥੇ ਆਉਣ ਲਈ ਤੇਰਾ ਧੰਨਵਾਦ। ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਮੇਰੇ ਲਈ ਦੁਨੀਆਂ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਜੁੜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਖ਼ੁਬਕਾਮਨਾਵਾਂ, ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਸਰੋਤਿਆਂ ਲਈ ਅਦਿੱਖ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਾਂਗ ਮੈਨੂੰ ਦਿਸ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ 'ਚ ਡੱਕੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸਤਾਂ ਅਤੇ ਸਾਥੀਆਂ-ਵਕੀਲਾਂ, ਅਕਾਦਮਿਕਾਂ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ, ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ-ਉਮਰ ਖ਼ਾਲਿਦ, ਗੁਲਾਫ਼ਿਸ਼ਾ ਫ਼ਾਤਿਮਾ, ਖ਼ਾਲਿਦ ਸੈਫ਼ੀ, ਸ਼ਰਜੀਲ ਇਮਾਮ, ਰੋਨਾ ਵਿਲਸਨ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਗਾਭਲਿੰਗ, ਮਹੇਸ਼ ਰਾਵਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੀ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੀ ਹਾਂ ਮੇਰੇ ਦੇਸਤ ਖ਼ੁਸ਼ ਪਰਵੇਸ਼, ਮੇਰੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਵਾਲੇ ਸਭ ਤੋਂ ਕਮਾਲ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ, ਤੁਸੀਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਹੋ ਅਤੇ ਇਰਫ਼ਾਨ ਮਹਿਰਾਜ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਵੀ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਪੂਰੇ ਮੁਲਕ 'ਚ ਕੰਦ ਦੁਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਜਦੋਂ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਪੈਨ ਐਂਡ ਪਿਟਰ ਪੈਨਲ ਦੀ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਰੂਥ ਬੋਰਬਾਵਿਕ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਸਨਮਾਨ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਟਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ 'ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਅਸਲ ਸੱਚ' ਨੂੰ 'ਨਿਪੜਕ, ਅਡੋਲ, ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਬੋਧਿਕ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ' ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਹੋਰਲਡ ਪਿਟਰ ਦੇ ਨੋਬਲ ਪੁਰਸਕਾਰ ਲੈਣ ਸਮੇਂ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੈ।

'ਅਨਵਲਿੰਗਿੰਗ' ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਮੈਂ ਪਲ ਕੁ ਲਈ ਭੁਕ ਕੇ ਸੋਚਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਗਈ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸੋਚਦੀ ਹਾਂ, ਜੋ ਲੋਗਭੱਗ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹਿਚਕਚਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ 'ਵਲਿੰਗਿੰਗ' ਅਤੇ 'ਅਨਵਲਿੰਗਿੰਗ' ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਬੋਲ੍ਹਾ ਪਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਖੁਦ ਹੋਰਲਡ ਪਿਟਰ ਦੁਆਰਾ ਬਿਹਤਰੀਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ 1980 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਅੰਤ 'ਚ ਲੰਡਨ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਦੂਤਾਵਾਸ ਵਿਖੇ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। "ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਕਾਗਿਰ ਨੇ ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਸੀ ਕਿ ਨਿਕਾਰਾਗੁਆ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਬਾਗ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਧਨ ਦੇਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਨਿਕਾਰਾਗੁਆ ਵੱਲੋਂ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਵਫ਼ਦ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਵਫ਼ਦ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਮੈਂਬਰ ਫਾਦਰ ਜੋਨ ਮੈਟਕਾਫ ਸਨ। ਅਮਰੀਕੀ ਅਦਾਰੇ ਦਾ ਆਗੂ ਰੋਮੈਂਡ ਸੀਟਜ਼ (ਉਸ ਸਮੇਂ ਰਾਜਦੂਤ ਤੋਂ ਅਗਲੀ ਹਸਤੀ, ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਖੁਦ ਰਾਜਦੂਤ) ਸੀ। ਫਾਦਰ ਮੈਟਕਾਫ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਸ਼ੀਮਾਨ ਸੀ, ਮੈਂ ਨਿਕਾਰਾਗੁਆ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵਿਚ ਚਰਚ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਇਕਾਈ ਦਾ ਮੁਖੀ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ ਪਾਦਰੀਆਂ ਨੇ ਇਕ ਸਕੂਲ, ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਕੇਂਦਰ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਅਮਨ-ਅਮਾਨ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਕੋਵਿਡ ਦਸਤੇ ਨੇ ਸੰਸਥਾ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਕੂਲ, ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਕੇਂਦਰ ਸਭ ਕੁਝ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਗਰਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਭਾਕਟਰਾਂ ਦਾ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਕਤਲ ਕੀਤਾ, ਬੇਹੱਦ ਕਰੂਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ। ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਮੰਗ ਕਰੋ ਕਿ ਅਮਰੀਕਨ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਭਿਆਨਕ ਦਰਿਸ਼ਟਾਗਰ ਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹਮਾਇਤ ਵਾਪਸ ਲਵੇ।

"ਬਤੌਰ ਤਰਕਸ਼ੀਲ, ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਤੇ ਬੇਹੱਦ ਸੁਝਵਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਰੋਮੈਂਡ ਸੀਟਜ਼ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਵੱਕਾਰ ਸੀ। ਕੂਟਨੀਤਕ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੁਣਿਆ, ਭੁਕੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕੁਝ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਬੋਲੇ, "ਫਾਦਰ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਕ ਗੱਲ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ। ਜੇਗ ਵਿਚ ਦੁੱਖ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬੇਕਸੂਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਝੱਲਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਮੁਰਦਾ ਖਾਮੋਸ਼ੀ ਭਰ ਗਈ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵੱਲ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ। ਉਹ ਧੜਕੇ ਨਹੀਂ।"

ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰੀਗਨ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ "ਸਾਡੇ ਮੌਢੀ ਪੁਰਖਿਆਂ" ਦੇ ਨੇੜਿਕ ਸਮਝਣ" ਕਿਹਾ ਸੀ। ਵਾਕੰਸ਼ ਦੀ ਇਕ ਬਣਤਰ ਜੋ ਰੀਗਨ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਸੰਦ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੀ ਆਈ.ਏ. ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਫ਼ਗਾਨ ਮੁਜਾਹਿਦੀਨਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਫਿਰ ਤਾਲਿਬਾਨ ਬਣ ਗਏ ਅਤੇ ਇਹੀ ਤਾਲਿਬਾਨ ਅਮਰੀਕੀ ਹਮਲੇ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀਹ ਸਾਲ ਲੰਮੀ ਲੜਾਈ ਲੜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੱਜ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਉੱਪਰ ਰਾਜ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੇਂਦਰਿਆਂ ਅਤੇ ਮੁਜਾਹਿਦੀਨਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀਅਤਨਾਮ ਵਿਚ ਯੁੱਧ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬੋਝਿਕ ਅਮਰੀਕਨ ਫ਼ੌਜੀ ਮੱਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫ਼ੌਜੀਆਂ ਨੂੰ 'ਜੇ ਵੀ ਹਿਲਦਾ-ਜ਼ੁਲਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਣਾ' ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਵੀਅਤਨਾਮ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਯੁੱਧ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਪੱਟਾਗਨ ਪੇਪਰਜ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ

ਕੂੜ-ਪ੍ਰਚਾਰ ਹੇਠ ਲੁਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਫਲਸਤੀਨ ਦਾ ਜ਼ਖਮ

ਅਰੁਣੀ ਗਣੇ

ਪੜ੍ਹੋ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਜੀਵੰਤ ਬੋਝਿਕ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾਵਾਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ-ਕੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਰਨਾ ਬਿਹਤਰ ਹੈ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਭੁੱਖੇ ਮਾਰਨਾ ਬਿਹਤਰ ਹੈ? ਕਿਹੜਾ ਬਿਹਤਰ ਜਾਪੇਗਾ? ਪੈਂਟਾਗਨ ਵਿਚ ਦਿਆਲੂ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ, ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀਆ ਦੇ ਉਲਟ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ, 'ਜੀਵਨ, ਖੁਸ਼ੀ, ਦੌਲਤ, ਤਾਕਤ' ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਸਲਾਮੀ 'ਦੌਲਤ ਦੇ ਵਿਨਾਸ਼ ਅਤੇ ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ' ਨੂੰ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਨਾਲ ਕਬੂਲ ਕਰਦੇ ਹਨ-ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ 'ਯੁੱਧਨੀਤਕ ਤਰਕ' ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਹੈ। ਇਕ ਭਿਆਨਕ ਬੋਝ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬੋਝਿਕ ਸਹਿਣ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਕਤ ਅਸੀਂ ਐਨੇ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਇਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਕ ਹੋਰ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦਰਮਿਆਨ ਹਾਂ। ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਕਬਜ਼ੇ ਅਤੇ ਨਸਲਵਾਦੀ ਰਾਜ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਗਾਜ਼ਾ ਅਤੇ ਹੁਣ ਲੇਬਨਾਨ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵੱਲੋਂ ਬੋਝਿਕ ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਨੈਲੀਵਿਜ਼ਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਧਿਕਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ 42,000 ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਉਹ ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜੋ ਇਮਾਰਤਾਂ, ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਮੁਹੱਲਿਆਂ, ਪੂਰੇ ਦੇ ਪੂਰੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਅਲਬੇ ਹੋਣ ਵੱਲੋਂ ਚੀਕਾਂ ਮਾਰਦੇ ਹੋਏ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀਆਂ।

ਅਨੁ : ਬੂਟਾ ਸਿਧ ਮਹਿਰਦੂਪਰ

ਮੀਡੀਆ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹੈ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 7 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਉੱਪਰ ਹਮਲਾ ਦਾ ਹਮਲਾ। ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਅਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀਆਂ ਨੂੰ ਬੰਬਕ ਬਣਾਉਣਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸਿਰਫ ਇਕ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮੇਰੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ, ਆਪਣੀ 'ਨਿਰਪੱਖਤਾ', ਆਪਣੇ ਬੋਧਿਕ ਰੁਝੇ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਗੱਲਮੱਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਨੈਤਿਕ ਸਮਝੌਤੇ ਬਣਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹਮਲਾ ਤੇ ਗਾਜ਼ਾ ਵਿਚਲੇ ਹੋਰ ਖਾੜਕੂ ਗਰੁੱਪਾਂ ਅਤੇ ਲੇਬਨਾਨ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਗੀ ਹਿਜ਼ਬੁੱਲਾ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੰਬਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਭੁੱਲ ਕਰਾਂ

ਆਕਸਫਾਮ ਦਾ ਇਕ ਤਾਜ਼ਾ ਅਧਿਐਨ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਯੁੱਧ ਨਾਲੋਂ ਐਨੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਗਾਜ਼ਾ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਬੱਚੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਹਨ। ਨਾਜ਼ੀ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਲੱਖਾਂ ਯੂਰਪੀਅਨ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੇ ਸਭਾਏ ਯਾਨੀ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਮੁੱਢਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਦੇ ਸਮੂਹਿਕ ਅਪਰਾਧ-ਬੋਧ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਯੂਰਪ ਨੇ ਦੂਜੀ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਲਈ ਅਧਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਨਸਲੀ ਸਫ਼ਾਇਆ ਅਤੇ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਰ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵਿਚ ਵੀ ਜ਼ਾਇਰਿਨਿਸਟਾਂ ਨੇ-ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ "ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਲੋਕ" ਸਮਝਦੇ ਹਨ-ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਖਦੇੜਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਤਲੋਆਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੇਨਾਕੇਮ ਬੇਗਿਨ ਨੇ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਨੂੰ "ਦੁਪਾਏ ਜਾਨਵਰ" ਕਿਹਾ, ਯਿਤਸ਼ਾਕ ਰਾਬਿਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ "ਟਿੱਡੇ" ਕਿਹਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਬੁਚਲਿਆ' ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ' ਅਤੇ ਗੋਲਡਾ ਮੇਰ ਨੇ ਕਿਹਾ "ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਸ਼ੈਅ ਹੋ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਫਾਸ਼ੀਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਯੋਧੇ ਵਿੰਸਟਨ ਚਰਚਿਲ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ ਕਿ ਖੁਰਲੀ ਉਪਰ ਕੁੱਤੇ ਦਾ ਐਂਤਮ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਉੱਥੇ ਬਹੁਤ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਕਿਉਂ ਨਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ" ਅਤੇ ਫਿਰ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਖੁਰਲੀ ਉੱਪਰ ਐਂਤਮ ਅਧਿਕਾਰ 'ਉਚੇਰੀ ਨਸਲ' ਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਪਾਏ ਜਾਨਵਰਾਂ, ਟਿੱਡਿਆਂ, ਕੁੱਤਿਆਂ ਅਤੇ ਅਣਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਨਸਲੀ ਸਫ਼ਾਇਆ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੰਬ ਗਤੀਆਂ 'ਚ ਡੱਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਇਕ ਨਵੇਂ ਮੁਲਕ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਖ਼ਨ 'ਧਰਤ-ਵਿਰੁੱਧ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਲੋਕ-ਵਿਰੁੱਧੀ ਧਰਤ' ਵਜੋਂ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨਾਅ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਲੈਸ ਰਾਜ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਯੂਰਪ ਲਈ ਫ਼ੌਜੀ ਚੋਕੀ ਅਤੇ ਮੱਧ ਪੂਰਬ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਦੌਲਤ ਤੇ ਸਰੋਤਾਂ ਲਈ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਨਿਸ਼ਾਨਿਆਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਇਕ ਮਨਮੋਹਣਾ ਸੰਯੋਗ।

ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਨੇ ਕੋਈ ਵੀ ਜੁਗਮ ਕੀਤੇ ਹੋਣ, ਨਵੇਂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਬੋਝਿਕ ਅਤੇ ਨਿਪੜਕ ਹੋ ਕੇ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਪੈਸਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਭ ਨਾਲ ਪਾਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਵਡਿਆਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਅਮੀਰ ਘਰ 'ਚ ਪਲੇ ਅਜੇ ਬੱਚੇ ਵਾਂਗ ਵੱਡਾ ਹੋਇਆ, ਜੋ ਜਦੋਂ ਦੁਸ਼ਟ ਦਰ ਦੁਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮਾਪੇ ਫ਼ਖ਼ਰ ਨਾਲ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਹੋਰਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਇਹ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਸ਼ੇਖੀਆਂ ਮਾਰਨ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। (ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪੈਂਟਾਗਨ ਪੇਪਰ ਗੁਪਤ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੋਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਲੀਕ ਹੋਣੇ ਸਨ।) ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਹੋਰਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਉੱਪਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵੀਡੀਓ ਪਛਾਧੜ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਤਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨੀਂ ਦਿਸਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ

ਅਤੇ ਗਾਜ਼ਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਭੁੱਲ ਕਰਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਮਲਾ ਦੇ ਹਮਲੇ ਦੇ ਜ਼ਖ਼ਨ ਮਨਾਏ। ਇਕ ਵਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰ ਲੈਣ 'ਤੇ ਇਹ ਸਭ ਸੋਧਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹੋ ਨਾ? ਆਹ। ਹਰ ਕੋਈ ਭਿਆਨਕ ਹੈ, ਕੋਈ ਕੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਛੱਡ ਪਰ੍ਹਾਂ, ਆਦਿ ਆਪਾਂ ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਕਰਦੇ ਹਾਂ...

ਮੈਂ ਨਿੰਦਾ ਦੀ ਖੇਡ ਖੇਡਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿਆਂ। ਮੈਂ ਲਿਤਾੜੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਉੱਪਰ ਜਬਰ-ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਗੀ ਕੋਣ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਅਕਤੂਬਰ 2023 'ਚ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋ ਬਾਇਡਨ ਨੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬੈਂਜਾਮਿਨ ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਅਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਯੁੱਧ ਕੋਸ਼ਿਣ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, "ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ ਕਿ ਜ਼ਾਇਰਿਨਿਸਟ ਬਣਨ ਲਈ ਤੁਹਾਡਾ ਯਹੂਦੀ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਜ਼ਾਇਰਿਨਿਸਟ ਹਾਂ।" ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋ ਬਾਇਡਨ ਦੇ ਐਨ ਉਲਟ, ਜੋ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਗ਼ੈਰ-ਯਹੂਦੀ ਜ਼ਾਇਰਿਨਿਸਟ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੰਗੀ ਜੁਗਮ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇ ਰਹੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੂੰ ਬੋਝਿਕ ਹੋ ਕੇ ਪਨ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ 'ਚ ਅਜਿਹਾ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ

ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਖੁੱਬ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕਿਸ ਕੌਣ ਜਾਣੇ? ਮੈਂ ਜਾਣਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਮਲਾ ਅਤੇ ਚੀਰਨੀ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਆਲੋਚਕ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਸਭ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਾੜੇ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਣੇ ਪਏ ਹਨ। ਮੈਂ ਜਾਣਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਕਾਬਫ਼ਾਈਆਂ-7 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਹਮਲਾ ਵੱਲੋਂ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਨਾ - ਜੰਗੀ ਜੁਗਮ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਅਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਗਾਜ਼ਾ, ਪੱਛਮੀ ਕੰਢੇ ਅਤੇ ਹੁਣ ਲੇਬਨਾਨ ਵਿਚ ਜੋ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਪੱਲੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। 7 ਅਕਤੂਬਰ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਸਮੇਤ ਸਾਰੀ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਫਲਸਤੀਨੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਪਰ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਅਤੇ ਫਲਸਤੀਨੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ 7 ਅਕਤੂਬਰ 2023 ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ।

ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੁੱਛਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਹਾਲ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੌਣ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਉਸ ਅਧਮਾਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੇਗਾ, ਜੋ ਗਾਜ਼ਾ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਕੰਢੇ ਵਿਚ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਝੱਲਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਫਲਸਤੀਨੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਿਹੜੇ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਅਜ਼ਮਾਏ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹੜਾ ਸਾਫ਼ਤਾ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ - ਗੋਭਿਆਂ ਭਾਰ ਹੋ ਕੇ ਗੰਗਣ ਅਤੇ ਗੰਗੀ ਖਾਣ ਤੋਂ ਸਿਵਾਏ?

ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਸਵੈ-ਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੜਾਈ ਨਹੀਂ ਲੜ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਹਮਲਾਵਰ ਯੁੱਧ ਲੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖੇਤਰ ਉੱਪਰ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ, ਆਪਣੇ ਰੇਗਰੇਦ ਦੇ ਤੌਰ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫਲਸਤੀਨੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਉੱਪਰ ਆਪਣਾ ਕੇਂਦਰਲ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਯੁੱਧ।

7 ਅਕਤੂਬਰ 2023 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇਸ ਵੱਲੋਂ ਮਾਰੇ ਗਏ ਦਹਿ-ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੇ ਗਾਜ਼ਾ ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਆਬਾਦੀ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਉਜਾੜਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਉੱਪਰ ਬੰਬ ਸੁੱਟੇ ਹਨ। ਇਸ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਡਾਕਟਰਾਂ, ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਮਾਰਿਆ। ਪੂਰੀ ਆਬਾਦੀ ਭੁੱਖ ਨਾਲ ਮਰ ਰਹੀ ਹੈ-ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੁਨੀਆ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਅਮੀਰ, ਸਭ ਤੋਂ ਤਾਕਤਵਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਇਸ ਸਭ ਕਾਸੇ ਦੀ ਨੀਤਕ ਅਤੇ ਪਦਾਰਥਕ ਮਦਦ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੀਡੀਆ ਹੈ। (ਇਸ ਵਿਚ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ, ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀ ਹਾਂ ਜੋ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਾਮੇ ਵੀ ਭੇਜ ਰਿਹਾ ਹੈ।) ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਅਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦਰਮਿਆਨ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਫ਼ੌਜੀ ਮਦਦ 'ਚ 17.9 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਆਦਿ ਆਪਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਬਾਰੇ ਇਸ ਝੂਠ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ-ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਖਹਿਤਾ ਛੁਡਾ ਲਈਏ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਚਲਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਰੋਕਣ ਵਾਲੇ ਗੁਪਤਵਾਨਾਂ ਜਾਂ 'ਜੰਗਬੰਦੀ ਲਈ ਅਣਬੱਧ ਚਿੰਤਾ' ਕਰਨ ਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਲਗੋਰਿਥਮੀਕ ਓਕਸੀਓ-ਕੋਰਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁੱਖਤਾ ਦੀ ਅਮਰੀਕਨ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਅਤਿ ਖੱਬੇਪੱਖੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)।

ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣੀ ਪਿਰ ਵਿਚੋਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਕੁਲ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਧਨ, ਧਰਤੀ ਉੱਪਰਲੇ ਸਾਰੇ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹੁਣ ਜ਼ਖ਼ਮ ਨੂੰ ਲੁਕੇ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ, ਜੋ ਫਲਸਤੀਨੀ ਹੈ। ਉਹ ਜ਼ਖ਼ਮ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਸਮੇਤ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਲਗੂ ਵਰਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸਰਵੇਖਣ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੂੰ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜਲਸ਼ ਦੇਖੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜੋ ਵਰਤੋਂ ਜਾਣ ਤੋਂ, ਝੂਠ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਅੱਕ ਗਈ ਹੈ। ਕਿਸ ਨੇ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਹ ਦਿਨ ਦੇਖਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਦਾ ਰਹਾਂਗੇ, ਜਦੋਂ ਜਰਮਨ ਪੁਲਸ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਅਤੇ ਜ਼ਾਇਰਿਨਿਸ਼ਮ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਬਦਲੇ ਯਹੂਦੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਪਰ ਯਹੂਦੀ-ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏਗੇ? ਕਿਸ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਨ ਸਰਕਾਰ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਰਾਜ ਦੀ ਸੇਵਾ 'ਚ, ਫਲਸਤੀਨ ਪੱਖੀ ਨਾਅਰਿਆਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾ ਕੇ ਸੁਤੰਤਰ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ? ਕੁਝ ਮਾਣਯੋਗ ਅੰਪਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਪੱਛਮੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਅਖਾਉਣੀ ਨੈਤਿਕ ਢਾਂਚਾ ਬਾਕੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਇਕ ਗੰਭੀਰ ਮਜ਼ਾਕ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਬੈਂਜਾਮਿਨ ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਮੱਧ ਪੂਰਬ ਦਾ ਇਕ ਨਕਸ਼ਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਫਲਸਤੀਨ ਨੂੰ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਮੁੰਦਰ ਤੱਕ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਦੁਰਅੰਤੋਂ ਵਜੋਂ ਵਡਿਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਯਹੂਦੀ ਵਤਨ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪਰ ਜਦੋਂ ਫਲਸਤੀਨੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀ 'ਨਦੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਮੁੰਦਰ ਤੱਕ, ਫਲਸਤੀਨ ਹੋਵੇਗਾ ਆਜ਼ਾਦ' ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਪਰ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੀ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾਮ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕੀ ਉਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹਨ? ਜਾਂ ਕੀ ਇਹ ਇਕ ਰੋਗੀ ਕਲਪਨਾ ਹੈ, ਜੋ ਆਪਣਾ ਹਨੇਰਾ ਦੁਜ਼ਿਆਂ ਉੱਪਰ ਪਾ ਰਹੀ ਹੈ? ਕਲਪਨਾ ਜੋ ਵੈਨ-ਸੁਵੇਨਤਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ, ਉਹ ਬਰਾਬਰ ਹੋਕੇ ਤਹਿਤ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਜਿਵੇਂ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਹਰ ਕੋਈ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਕਲਪਨਾ ਜੋ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਜੰਗੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਫਲਸਤੀਨੀ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਏਧਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਸਤੀਵਾਦ ਦਾ ਜੂਲਾ ਲਾਹ ਸੁੱਟਿਆ ਹੈ। ਮੁਲਕ ਜੋ ਵੈਨਸੁਵੇਨਤਾ ਵਾਲੇ, ਗਹਿਰਾਈ 'ਚ, ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਘਾਤਕ ਰੂਪ 'ਚ ਨੁਕਸਦਾਰ ਹੋਣ, ਪਰ ਆਜ਼ਾਦ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਏਧਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕੀ ਆਪਣਾ ਹਰਮਨਪਿਆਰਾ ਇਕਤੰਤਰਤਾ ਨਾਅਰਾ, ਅਮੱਝਲਾ! ਸੱਤਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ, ਲਗਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਕੀ ਉਹ ਗੋਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ? ਉਹ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ ਨਸਲੀ ਰੇਗਭੱਦੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਫਲਸਤੀਨੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਹੁਣ ਜੋ ਯੁੱਧ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਉਹ ਭਿਆਨਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਆਖਿਰਕਾਰ ਇਹ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਰ

ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਗੱਤਮ ਅਡਾਨੀ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦਾ

ਗੱਲ ਤਾਂ ਇੱਕ ਮਸਲੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ ਦੀਆਂ ਉੱਪ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਚੀਰ-ਵਾੜ ਦਾ ਕੰਮ ਕੋਈ ਛੋਟਾ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਗੱਤਮ ਅਡਾਨੀ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਅਦਾਲਤ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫਸਣ ਵਾਲਾ ਕਿੱਸਾ ਫੌਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਸ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਦੋਵਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਸਮੁੱਚੀ ਨਾ ਸਗੋਂ, ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ।

ਫਿਰ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਪਹਿਲ ਅਸੀਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਸ ਵੇਸਲੇ ਲਈ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਜਿੱਥੋਂ ਇਸਰਾਈਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬੈਂਜਾਮਿਨ ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਦਾ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਅਮਰੀਕੀ ਇਹ ਹੁਲਾਸ ਮੰਨਣਾ ਉੱਤੇ ਅਮਲ ਲਈ ਦੇਣਾ ਕਾਹਲਾ ਸੀ, ਮਿੱਤਰ ਦੇਸ਼ ਇਸਰਾਈਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਦੇ ਪਿਲਾਵ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਹੁੰਦੇ ਸਾਰ ਉਹ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵੀ ਅੱਖਾਂ ਵਿਖਾਉਣਾ ਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮੱਥਰ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਾਰੰਟਾਂ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਇਹ ਜਿਸ ਮੌਕੇ ਉਸ ਦੇ ਪੱਕੇ ਸਾਬੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਖੜੋਣ ਦੀ ਥਾਂ ਇਹ ਪੱਤੜਾ ਲੈ ਲਿਆ ਕਿ ਉਹ ਅਪਰਾਧਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇ ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਕਦੀ ਓਧਾਰ ਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਝਿਜਕਣਗੇ ਨਹੀਂ। ਅਮਰੀਕਾ ਲਈ ਬਹੁਤ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕਦੀ ਦੇਵਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਣਦੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸਾਬੀ ਦੇਸ਼

ਵੀ ਕਿਸੇ ਸੰਸਾਰ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਖੜੇ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲੱਗ ਜਾਣ, ਪਰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਇਹ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੱਦਾਂ ਦੇ ਹੋਣਗੇ।

ਦੂਸਰਾ ਮੁੱਦਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਗੱਤਮ ਅਡਾਨੀ ਦੇ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਗੱਤਮ ਅਡਾਨੀ ਇਸ ਵਕਤ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਮਾਨ ਸੰਭਾਲਣ ਵਾਲੇ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦਾ ਖਾਸ ਮਿੱਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਸਾਰਾ ਅਪਰਾਧ ਵੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਵਾਰੰਟ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਅਦਾਲਤ ਵਾਰੰਟ ਕਿਵੇਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਕੌਪਨੀ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪੈਸਾ ਲਾਇਆ ਹੋਵੇ, ਜੇ ਉਹ ਕੌਪਨੀ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਗੱਤਮ ਅਡਾਨੀ ਦੀ ਕੌਪਨੀ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਐਕਸਚੇਂਜ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਕੇ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸੋਲਰ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਲਾਉਣਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਮੋਟਾ ਲਾਭ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੇਅਰ ਖਰੀਦਣ ਵਾਸਤੇ ਬੇਵਕੂਫ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਖਬਰ ਨਿਕਲੀ ਕਿ ਇਸ ਕੌਪਨੀ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਥੇ ਛੱਡੀ ਕਰਕੇ ਡਾਲਰ ਜਾਂ ਬਾਈ ਸੋ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਰਕਮ ਗਿਸ਼ਵਤ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਤੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦਾ ਰਾਹ ਕੱਢਣ ਲਈ ਗਲਤ ਢੰਗ ਵਰਤੋਂ ਹਨ। ਕੇਸ ਅਮਰੀਕੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਲਾਈ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਗੱਤਮ ਦਾ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਇਸ ਚਾਲਬਾਜ਼ ਪ੍ਰਜਨੀਪਤੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਸਦਾ ਖੜੀ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਆ ਖੜੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਡਾਨੀ ਨੂੰ ਬਚਾ ਲੈਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਣਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੇਵਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਢਾਲ ਬਣ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਈਮਾਦਦਾਰੀ ਦਾ ਢੰਗ ਪਿੱਟਦੀ ਰਹੀ ਹੈ, ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੀ ਖੇਡ ਖੇਡੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੇਗੀ।

ਅਸੀਂ ਆ ਜਾਈਏ ਤੀਸਰੇ ਉਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਚਰਚਾ ਵੱਲ, ਜਿਸ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭਵਿੱਖ

ਦੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਰਗਾਮੀ ਅਸਰ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਏਸੇ ਸਾਲ ਹੋਈਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਚਾਰ ਵਿਧਾਇਕ ਜਿੱਤ ਗਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੁਰਚੀਆਂ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਿਆਂ ਦੀ ਉੱਪ ਚੋਣ ਕਰਾਉਣੀ ਪੈਣੀ ਸੀ। ਉਹ ਚੋਣ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਸੀਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚੌਥੇਵਾਲ ਦਾ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਧਾਇਕ

ਵਿਸ਼ਟੀਕੋਟ ਜਤਿੰਦਰ ਪਨੂੰ

ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਆਮ ਆਦਮੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਚੋਣ ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਟਿਕਟ ਉੱਤੇ ਲੜੀ ਅਤੇ ਜਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਵਾਲੇ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੀਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਘਟ ਗਈ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਹਿੱਦਾਏਵਾਦੀ ਤੇ ਭੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਵਾਲੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਹੀ ਦਾਅ ਉੱਤੇ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਉਹ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜਿੱਤ ਸਕਣ ਜੋਗੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ, ਚਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਮਾਂ ਇੱਕ ਸੀਟ ਜਿੱਤੀ, ਉਹ ਵੀ ਆਪਣੀ ਨਹੀਂ, ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਖੋਹੀ ਹੈ। ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਹਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਸੀਟ ਬਰਨਾਲਾ ਖਾਲੀ ਹੋਈ ਤੇ ਉਹ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਤਿੰਨ ਸੀਟਾਂ ਹੋਰ ਜਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਸੀਟਾਂ ਖੋਹ ਲਈਆਂ ਹਨ। ਕਹਿਣ ਲਈ ਦਲੀਲਾਂ ਹਰ ਕਿਸੇ ਲੋਕ ਲੋੜ ਜੋਗੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਹਕੀਕਤਾਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਭੇਦ ਲੁਕਿਆ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦੱਦੀਆਂ।

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਨੇ ਇਹ ਚੋਣਾਂ ਲੜੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਉਸ ਵਕਤ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਤਨਪਾਹੀਆ ਕਰਕੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੜ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਆਗੂ ਬਹਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੀ ਨੀਂਹੀ ਝੱਲਣ ਤੋਂ ਕੋਈ ਖਿਸਕਾਉਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਚੋਖੇ ਨਾਰਾਜ਼ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਹੋਰ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਜ਼ਬਤ ਕਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ। ਨਤੀਜੇ ਮਗਰੋਂ ਉਹ ਇਹ

ਕਹਿਣ ਦਾ ਹੱਕ ਵਰਤਣਗੇ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਚੋਣ ਲੜਦੇ ਤਾਂ ਨਤੀਜੇ ਹੋਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਧਿਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉੱਪ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਦਾ ਲਾਹਾ ਖੱਟਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਅਜੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਲਾਉਂਦੇ। ਚਾਰ ਸੀਟਾਂ ਦੀਆਂ ਉੱਪ ਚੋਣਾਂ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਚਾਰੇ ਸੀਟਾਂ ਉੱਤੇ ਉਸ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਤੀਸਰੀ ਥਾਂ ਰਹੇ। ਅਕਾਲੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਆਏ ਰਵੀਕਿਰਨ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ ਨੂੰ ਭੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਸਾਥੇ ਛੇ ਹਜ਼ਾਰ ਵੋਟਾਂ ਮਸਾਂ ਪਈਆਂ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਠੰਡਲ ਨੂੰ ਪੱਥੇ ਨੂੰ ਹਜ਼ਾਰ ਵੋਟਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕੀਆਂ। ਕਾਂਗਰਸ ਵਿੱਚੋਂ ਆਇਆ ਵਿੱਚੋਂ ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ ਵਿੱਲੋਂ ਅਨਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਲਾਗੇ ਪੁੱਜਣ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਿਆ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਿੱਤ ਜਾਣ ਦੀ ਅਤੇ ਵੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਈ ਸੀ, ਪਰ ਲੋਕ-ਬਦਲੀਆਂ ਦੀ ਕਮਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ ਰਹਿ ਚੁੱਕਾ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਸਵਾ ਬਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਤੱਕ ਵੀ ਨਾ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਉਸ ਬਾਰੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਤਾਏ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨਾਲ ਅੰਦਰ-ਖਾਤੇ ਗੱਲ ਮੁਕਾਈ ਪਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਭਾਵੇਂ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਲੜ ਰਿਹਾ, ਬਾਦਲ ਪਰਵਾਰ ਦੇ ਏਕੇ ਦੇ ਹੁਲਾਹੇ ਨਾਲ ਉਸ ਪਰਵਾਰ ਦੇ ਪੱਕੇ ਸਮਰਥਕ ਇਸ ਵਾਰੀ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਜਿਤਾਉਣ ਲਈ ਵਾਪਸ ਲਾ ਦੇਣਗੇ। ਇਹ ਦਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਵੀ ਸੋਚਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਰਹੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਂਗਰਸ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਵੀ ਇਹ ਸੋਚਣ ਦੀ ਘੜੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਿੱਛਾ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਵੱਡੀ ਜਿੱਤ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਨਾ ਨੱਚੀ ਜਾਣ, ਬਾਕੀ ਬਾਈ ਜਿਹੜੀ ਮਨ ਹਰ ਪਾਸੇ ਪੈਂਦੀ ਪਈ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਲੱਭਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਜਿੱਤਾ ਚਾਹੇ ਉਹ ਵੱਡਾ ਆਗੂ ਬਣਾਈ ਫਿਰਨ, ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਵਰਗੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨਾਲ ਭੇਡ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਜੋਗਾ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਤੇ ਮਲਿਕਾਰਜੁਨ ਖੜਗੇ ਵਰਗੇ ਆਗੂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਨੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੱਲਣ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੀ। ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੇ ਪਰਵਾਰ ਦੀ ਸੂਈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਅੜੀ ਰਹੇਗੀ ਕਿ ਰਾਹੁਲ ਵੱਡਾ ਨੌਤਾ ਦੇਣ ਰਹੇਗਾ, ਜੇ ਬਾਕੀ ਵਰਗੇ ਆਗੂ ਬੈਠੇ ਹੋਣਗੇ ਜਾਂ ਬੈਠੇ ਬਣਾ ਕੇ ਖੋਜ ਜਾਣਗੇ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਟਣ-ਪੱਧਣ ਲੱਗ ਸਕਣ ਦਾ ਸੁਫਨਾ ਨਹੀਂ ਵੇਖ ਸਕਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਤੋਂ ਖਹਿਤਾ ਛੁਡਾਉਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਮਰਜ਼ੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੈ।

ਦਿਮਾਗੋਂ ਪੈਦਲ ਯਾਤਰਾ 'ਤੇ ਇੱਕ ਝਾਤ

ਬਹੁਤ ਸਿਆਣੇ ਅਤੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਖੁਦ ਆਪਣੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਆਤਮਾ ਮਨੁੱਖ ਜਿਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਆਤਮਾ ਦੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਬਿਨਾਂ ਸਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਨਵ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਦਰਜਨ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ। ਪਰ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਰਹੇਗੀ ਕਿ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਮਝਣਾ 'ਚ ਆਪ ਕਿਹੜੀ ਪਵੇਗੀ। ਮੈਂ ਅਜੇ ਗੱਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੀ ਤਾਂ ਕੋਰੋਨਾ ਖੇਤਰ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਇਕਦਮ ਮੋਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਘੁੰਮਣ ਲੱਗਾ। ਉਹ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿ ਕਦੇ ਕੋਰੋਨਾ ਇੱਕ ਫਿਲਮ ਵਿੱਚ ਝਾਤੀ ਦੀ ਰਾਣੀ ਬਣੀ ਸੀ। ਝਾਤੀ ਸ਼ਬਦ ਨੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬੜਾ ਬੇਅਰਾਮ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਵੀ ਨਵਜਾਤ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚੀਆਂ ਦੀਆਂ ਉਹ ਚੀਕਾਂ ਸੁਣਾਈ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਜੇ ਆਪਣੇ ਮਾਂ-ਪਿਉ ਦੇ ਪਿਆਰ ਸ਼ਰਨ ਮਾਣਨੇ ਸੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਖਰੀ ਚੀਕ-ਦਿਹਾੜੇ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਹਾਥੇ ਬੀੜੀ, ਹਾਥੇ ਮਾਂ, ਹਾਥੇ ਬਾਬਾ ਜਾਂ ਹਾਥੇ ਭਾਪਾ ਆਖ ਰਹੇ ਸਨ। ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਆਖਰੀ ਸਮੇਂ ਉਸੇ ਮੌਜੂਦ ਮਾਂ-ਪਿਉ ਜਾਂ ਪਰ ਪਰਵਾਰ ਮੱਥਰ ਆਪਣੇ ਜਿਹੜੀ ਟੁਕੜਿਆਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਪਹਿਚਾਣ ਸਕੇ।

ਸ਼ੇਖਰਤ ਮੋਰਾਗਾ ਭਾਣਾ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਅਚਾਨਕ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਸਪਾਰਕ ਨਾਲ ਵਾਪਰਿਆ। ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਐਕਟ ਆਫ ਗਾਡ' ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਪਰ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਚਰਿਆਵਿਆਂ ਨਾਲ ਲੱਗੀ ਅੱਗ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਾਕੀ ਸਭ ਕੁਝ ਚੁੱਪ ਹੋਣ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਅਣਗਹਿਲੀ ਹੈ। ਜਾਣਨ ਲਈ ਜ਼ਰਾ ਸੋਚੋ ਜਿਸ ਕਮਰੇ 'ਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਇਹ ਕਾਂਡ ਵਾਪਰਿਆ, ਉਹ ਕਮਰਾ ਸਿਰਫ 18 ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਸੀ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਗਨੀ ਕਾਂਡ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਉਵੇਂਸਾ (49) ਬੱਚੇ ਭੱਕੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਸ ਬੱਚੇ (ਮੇਲ ਤੇ ਫੀਮੇਲ) ਤਾਂ ਇਸ ਸੂਬੇ ਦੇ ਡੀਗਾਂ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਆਪ ਬੇਅਲਾਦ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅੱਖੜੀ ਪੁੱਥੀਆਂ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਸਮੇਤ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਦੱਖਿਆਂ, ਮਾਣਿਆਂ ਅਕਵਿਦਾ ਆਖ ਰਹੇ। ਬਾਹੀ ਬਲੀ ਤੇ ਜ਼ਖਮੀ ਬੱਚੇ ਉਸੇ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਗਰਿਮ-ਕਮਰ 'ਤੇ ਇਲਾਜ ਅਧੀਨ ਹਨ।

ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਉਹ ਨਿਰਕਰਮਾ ਬੱਚਾ ਵੀ ਸੀ ਜੋ ਜਲਦੀ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਦਰਜਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚੰਗੇ ਵੀ ਸੀ ਪਾਸ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਾਂ ਬਣ ਦੇਖਿਆ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਯਾਦੂਬ ਨਾਂ ਦੇ ਬਾਪ ਦੀਆਂ ਦੋ ਜੁੜਵੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਔਲਾ ਅੱਗੇ ਧਰਤ ਲਿਖਕਾਰਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਇਸ ਬੱਚੇ-ਖਾਣੀ ਘਟਨਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਗਲ ਲਿਆ। ਜਿਸ ਯਾਦੂਬ ਬਾਪ ਨੇ ਅੱਗ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਖਿਝਕੀ ਨੂੰ ਤੱਕ ਕੇ ਆਪ

ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਨੇਰੇ 'ਚ ਫੈਲੇ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਬੰਧਤ ਸੂਬੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦੁਖੀ ਹਿਰਦੇ ਨਾਲ ਪੰਜ-ਪੰਜ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਕ ਪੰਜ-ਮੋਢੀ ਪੜਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਮਨ

ਸੁਲਘਦੇ ਸਵਾਲ ਐਡਵੋਕੇਟ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਸੁਗਲੀ

ਦਾ ਭਾਰ ਹਲਕਾ ਕੀਤਾ। ਆਪਣੀ ਜਨਤਾ ਦੇ ਵੱਧ ਫਿਕਰਮੰਦ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਗੁਆਏ ਵੇਟਾਂ ਕਰਕੇ ਨਾਲ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਲੱਗਭੱਗ ਦੋ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਰੋਡ-ਜੋ ਕੱਢਿਆ। ਰੋਡ-ਜੋ ਕੱਢਣ ਤੱਕ ਸਭ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਅਜੇ ਸਸਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਰੋਡ-ਜੋ 'ਚ ਪੂਰੀ ਯੂਪੀ ਗ੍ਰੇਜ਼ ਹਰੀ ਸੀ ਕਿ "ਬੱਚੇਗੇ ਤੇ ਕੱਟੇਗੇ।" ਇਸ ਨਾਅਰੇ ਦੇ ਡਰਾਵੇ ਨਾਲ ਭਗਵਾਨਾਈ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। "ਕੌਣ ਜਾਣੇ ਪੀੜ ਪਹਾਣੀ" ਵਾਲੀ ਕਹਾਵਤ ਅਤੇ ਗਾਣਾ ਨੀਕ ਸਾਜ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਵੀ ਝਾਤੀ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਨੁੱਖ ਦਿਨ ਭਰ ਉਹ ਕੁਝ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਦਿਮਾਗ ਹੁਕਮ ਕਰੇ। ਦਿਮਾਗ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਨੂੰ ਵੀ ਸੋਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮਨੁੱਖ ਬੱਚੇ-ਸੱਜੇ ਪਾਸਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਰੀਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਭਾਗ 'ਤੇ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਹਰਕਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਕੇ ਖਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਭਾਵ ਇੱਕ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿਮਾਗ ਹੀ ਹੁਕਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਿਸ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਝਾਤੀ ਜਾਣ ਦੀ ਹੋਵੇ, ਹੁਕਮ ਆਵੇ ਨਾ ਤਾਂ ਸੋਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ 'ਤੇ ਹੋਵੇ, ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਕਿਵੇਂ ਪਛਾਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਸਿਆਣੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ-"ਜਾਨ ਹੈ ਤਾਂ ਜਾਨ ਹੈ" ਮੁਤਾਬਕ ਅਗਰ ਨੇਤਾ ਜੀ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣਾਂ 'ਤੇ ਨੱਕ ਬਚਾ ਸਕਣਗੇ ਤਾਂ ਚੋਣਾਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਜਾਇਦਾਜ਼ਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਮਰਨ

ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਦੁੱਖ ਕਿਹੜਾ ਘਟ ਜਾਵੇ? ਆਤਮਾ ਵੀ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਭੇਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਦੇਵੇਂ ਕਿਤੇ ਜਿਹਾ ਹੀ ਸੋਚਦੇ ਹਨ। ਕਿਤੇ ਦਸ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਦੁੱਖ ਸਮੁੱਚੀ ਯੂ ਪੀ ਦੇ ਦੁੱਖ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹੋਣਾ ਨਹੀਂ? ਸਗੋਂ ਉਲਟਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੁੱਖ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਘਟਦਾ ਹੈ ਪਰ ਯੂ ਪੀ ਦਾ ਫਿਕਰ ਚੋਣ ਨਤੀਜੇ ਨੇੜੇ ਆਉਣ ਕਰਕੇ ਵਧਦਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਦੂਜੀ ਵੇਨਗੀ ਦੇਖੋ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਿਖਰਲੇ ਨੇਤਾ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਵੱਧ ਕਰਜ਼ਾਈ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅੱਜੀ ਤਾਂ ਪਚਾਸੀ ਲੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਰੋਟੀ ਵੇਡਣ, ਪੰਜਾ ਗਲਵ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਹੋਣ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲਗੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਜੰਗਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲਾ, ਡਿਗਰੀ ਵਾਪਰਦਾ ਵਾਲਾ, ਅੱਜ ਵਿਸ਼ਵ ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਤੀਜੀ ਅਰਧ-ਵਿਵਸਥਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀਆਂ ਡੀਗਾਂ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਪਣੇ ਇਕ ਭਾਸ਼ਨ 'ਚ ਪਹਿਲਾਂ ਆਖਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਮਾਪੇ ਬਾਹਰ 'ਚੋਂ ਹਿੰਦੂ-ਮੁਸਲਮਾਨ ਨਿਕਲੇਗਾ, ਉਸ ਦਿਨ ਮੈਂ ਸਰਵਜਨਕ ਜੀਵਨ 'ਚ ਵਿਚਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਦੋਹਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਆਪਣੇ ਵਾਲੇ ਵੱਡੇ ਵਰਦੀ ਬਦਲ ਕੇ ਵਿਚਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਅਜਿਹੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਰੋਟੀ ਨਹੀਂ ਪਚਦੀ ਜਦ ਤੱਕ ਉਹ ਹਿੰਦੂ-ਮੁਸਲਮਾਨ ਦਾ ਜਾਪ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕੋਨੇ-ਕੋਨੇ 'ਚ ਪਹਿਚੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੇ ਭੱਦਰ ਪੁਰਸ਼ ਕੋਲ ਪਿੱਛੇ ਪੈਣ ਦੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਤਿ ਸ਼ਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮਣੀਪੁਰ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ, ਜੋ ਉਸ ਮੁਤਾਬਕ ਉਸ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਅੰਜੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਓਨਾ ਖੂਨ ਨਹੀਂ ਡੁੱਲਿਆ ਜਿੰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਾਂ ਫਿਰ ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿਮਾਗੋਂ ਅੱਜੇ ਹੁਕਮ ਨਾ ਮਿਲਿਆ ਹੋਵੇ। ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਮਿਲ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਸੂਚੇਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਲੋਕ ਸਮਝ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਚੰਦਰੀ ਜੋ ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਜੰਗਾਂ ਘਟਾਉਣ ਵਾਲੇ ਘੱਟ, ਜੰਗਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵੱਧ ਹਨ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤੱਕ ਵੀ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਵਰਨਾ ਫਲਸਤੀਨ ਦੀ ਜੰਗ 'ਚ ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅੱਧ ਕਰੋ ਤਾਂ ਨਾ ਵਧਦੀ। ਅਸਲ 'ਚ ਅੱਜੇ ਸੰਸਾਰੀ ਚੰਦਰੀ ਕਈ ਵਾਰ ਕਈ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਲ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬੇਅਲਾਦ ਹੋਣਾ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਚ ਇਕ ਅਵਗੁਣ ਹੈ। ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਕਸੂਰ ਮਾਰੇ ਜੰਗਾਂ ਦੇ ਜੰਗਾਂ ਦੇ ਦਰਦ ਨੂੰ ਬੇਅਲਾਦ ਸਮਝਣ 'ਚ ਸੱਚੀ-ਮੁੱਥੀ ਦੇਹੀ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਮਣੀਪੁਰ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਸੂਬਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਹੱਦਾਂ ਅੰਦਰ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਦਿਮਾਗੋਂ ਸੁਨੇਹੇ ਦੀ ਘਾਟ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਰਿਹਾ।

ਸੰਪਰਕ : 98721-65741

ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਰਿਆਦ ਵਿਚ ਇਸਲਾਮੀ ਅਤੇ ਅਰਬ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਾਈ ਕਾਨਫਰੰਸ ਬੀਤੀ 11 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨਫਰੰਸ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵੱਲੋਂ 7 ਅਕਤੂਬਰ 2023 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵੱਲੋਂ ਗਾਜ਼ਾ ਅਤੇ ਵੇਸਟ ਬੰਕ, ਲਿਬਾਨ ਉਪਲ ਲਗਾਤਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਬੰਬਾਰੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਅਖਬਾਰ 'ਡਾਨ' ਨੇ ਆਪਣੇ 13 ਨਵੰਬਰ ਦੇ ਸਪਾਦਕੀ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, "ਇਸਲਾਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਬਿਮਾਨਬਾਜ਼ੀ ਤੇ ਇਲਾਵਾ ਹੋਣਾ ਤਾਂ ਘੱਟ ਹੀ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਬੜੇ ਸੁਭਾਗ ਦਾ ਇਤਹਾਸ ਹੈ ਕਿ 11 ਨਵੰਬਰ ਸੰਸਾਰ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਰਿਆਦ ਵਿਖੇ ਓ ਆਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਰਬ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਅਸਧਾਰਨ ਸਿਖਰ ਸੰਮੇਲਨ ਫਲਸਤੀਨ ਅਤੇ ਲਿਬਾਨ ਵਿਚ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਤੋਕਾਸਮ ਬਾਰੇ ਕੀਤੀ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਹਿਬਾ ਨੇ ਰਲ ਕੇ ਇਸ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਨਿਖੇੜੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।" ਅੱਗੇ ਲਿਖਦਾ ਹੈ, "ਚਾਹੀਦਾ ਤਾਂ ਸੀ ਕਿ ਮੁਸਲਿਮ ਬਲਾਕ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਾਤਲ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਦੇ ਪਿਲਾਵ ਕੋਈ ਸਖਤ ਅਮਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦਾ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਅੱਜ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਮੱਦ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਨਕਸਲਾਪਾਤ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨ ਵੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ।"

7 ਅਕਤੂਬਰ, 2023 ਨੂੰ ਹਮਾਸ ਵੱਲੋਂ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਉਪਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਮਲੇ ਨੇ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਖਾਸ ਕਰ ਖੇਤਰੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਖਲਬਲੀ ਮਚਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਵਾਬੀ ਹਮਲੇ ਵਿਚ ਹੁਣ ਤੱਕ 47000 ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤੀਜਾ ਹਿੱਸਾ ਬੱਚੇ ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਹਨ। ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਬਰਬਾਦੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨੁਕਾਤਚੀਨੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਅਰਬ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਤੀਰਾ ਚੌਕਸੀ ਭਰਿਆ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰ ਖੇਤਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ, ਯੂਨਾਈਟਡ ਅਰਬ ਅਮੀਰਾਤ, ਕਤਰ, ਮਿਸਰ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਫਲਸਤੀਨ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਵੱਲੋਂ ਸਮੁੱਚੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਉਸਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਜ਼ਰੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਦ 11 ਨਵੰਬਰ, 2023 ਨੂੰ ਰਿਆਦ ਵਿਖੇ ਅਸਧਾਰਨ ਅਰਬ-ਇਸਲਾਮਿਕ ਸੰਮੇਲਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਲਸਤੀਨ ਸਟੇਟ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਉਪਰ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਜਾਣਬੁਝ ਕੇ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਵਿਗੜ ਰਹੇ ਸਮੱਸਿਆ ਦੀ ਹਾਲਾਤ ਤੇ ਉਹ ਲਿਖੇਵਾਰ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਸੰਮੇਲਨ ਮਸੱਸਿਆ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹਿੰਦਕਾਨੀ ਕੋਈ ਠੋਸ ਅਮਲੀ ਪਲਾਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਿਆ। ਇਸ ਲਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਹਾਂ ਕਿ ਟੁਨੇਸ਼ੀਆ, ਇਰਾਕ, ਅਲਜੀਰੀਆ, ਲਿਬੀਆ ਦਾ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ

ਪੱਛਮੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਅਰਬ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ-ਫਲਸਤੀਨ ਜੰਗ

ਵਤੀਰਾ ਬਹੁਤ ਸਖਤ ਹੈ, ਜਦ ਕਿ ਮਿਸਰ, ਜਾਰਡਨ ਵਰਗੇ ਅਰਬ ਦੇਸ਼ ਬਹੁਤ ਸ਼ੱਲ ਕੇ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੀਰੀਆ ਅਤੇ ਜਾਰਡਨ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼, ਜੋ ਅਤੀਤ ਵਿਚ ਫਲਸਤੀਨ ਦੀ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਹਮਾਇਤ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਸ ਵਾਰ ਕਿਨਾਰੇ 'ਤੇ ਖੜੇ ਜਾਪਦੇ ਹਨ।

ਅਰਬ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਨਰਮ ਅੰਦਾਜ਼ ਬਹੁਤ ਵੱਧਿਤਰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ 1979 ਦੀ ਅਮਨ ਸੰਧੀ ਤੱਕ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਪਿਲਾਵ ਜੰਗ ਵਿਚ ਮੌਰਲੀ ਭੂਮਿਆਂ ਅਦਾ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਮਿਸਰ, ਹੁਣ ਇਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਗਾਜ਼ਾ ਸਰਨਾਰਬੀਆ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਸਖਤ ਨੁਕਾਤਚੀਨੀ ਕੀਤੀ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਅੰਦਰ ਹਮਾਸ ਦਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਦਫਤਰ 2012 ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ, ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਗਾਜ਼ਾ ਦੇ ਦਰਿਆਉਣ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਦਾ ਕੱਚਰ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਤਰ ਜੰਗਬੰਦੀ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ।

ਹੁਣ ਦੁਬਾਈ ਚੁੱਏ ਗਏ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਅਤੇ ਕੁਝ ਅਰਬ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਰਮਿਆਨ 'ਅਬਰਾਹਮ ਅਕਾਰਡਜ਼' ਦੇ ਨਾਂਅ ਹੇਠ ਸੰਧੀਆਂ ਉਪਰ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਤਾਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਹਾਲ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਖਾਸ ਕਰ ਯੂਨਾਈਟਡ ਅਰਬ ਅਮੀਰਾਤ, ਬਹਿਰੀਨ, ਮਰਾਕੋ ਅਤੇ ਸੁਡਾਨ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨਾਲ ਇਹ ਸਮਝੌਤੇ ਕੀਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ। ਮਰਾਕੋ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਫਲਸਤੀਨ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿੱਤੀ, ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਤਲ-ਅਵੀਵ ਨਾਲ ਕੂਟਨੀਤਕ ਆਰਥਕ ਸਬੰਧ ਬਹਾਲ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਅਮੀਰਾਤ ਨੇ ਹਮਾਸ ਦੇ ਹਮਲੇ ਦੀ ਨੁਕਾਤਚੀਨੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਫੇਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਾਲਾ ਵਤੀਰਾ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਤੋੜੇ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਦੁਵੱਲੇ ਆਰਥਕ ਗਿਝੇ ਬਕਾਇਦਾ ਬਰਕਰਾਰ ਹਨ।

ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵੱਡਾ ਤੇ ਅਮੀਰ ਮੁਲਕ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅਰਬ ਅਤੇ ਇਸਲਾਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਲੀਡਰ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵੇਦਾਰ

ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਹਮਾਸ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਝਗੜੇ ਨੂੰ ਫੈਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ, ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠਲੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵੱਲ ਤਵੱਜੋ ਦੇਣ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ 11 ਨਵੰਬਰ ਦੇ ਅਰਬ-ਇਸਲਾਮਿਕ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਭਾਵਤ ਰਾਜੇ ਜ਼ਹਿਰਾਏ ਮੁਹੰਮਦ ਬਿਨ ਸਲਮਾਨ ਨੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਉਪਰ ਨਸਲ-ਕੁਸ਼ੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਜੰਗ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ

ਪੁਸ਼ਪਿੰਦਰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਫਲਸਤੀਨ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਜੰਗ, ਗਾਜ਼ਾ ਦੀ ਹੌਲਨਾਕ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਅਰਬ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਹਿੰਸਾ ਸੁਰਤ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦ-ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ? ਹਿਟਲਰ ਦੇ ਹੌਲਕਾਸਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ ਇਹ ਦੂਸਰਾ ਵੱਡਾ ਮਾਨਵੀ ਦੁਖਾਂਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਸ਼ ਫਲਸਤੀਨੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਡਟ ਕੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਖੜੇ ਹੋਏ? ਹੇਠਾਂ ਕੁਝ ਸੰਭਾਵਤ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨੇਤਾ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਅਮਨ ਸਥਿਰਤਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਾਹਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਾ ਫੈਲੇ, ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਰਾਹ ਲੱਭਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਸਾਲ ਅਜ਼ਾਤੀ ਤੇ ਲੜਾਈਆਂ-ਝਗੜਿਆਂ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਬਾਬਾ, ਇਰਾ

ਸੋ ਦਰੁ

(ਦੋ ਨਾਟਕ)

ਅਮਰਜੀਤ ਗਰੇਵਾਲ

ਸਫ਼: 132, ਕੀਮਤ : 300 ਰੁਪਏ

ਸ਼ਬਦ ਲੋਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ

ਆਰਟੀਫੀਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੇਲੀਜੈਂਸ (ਏ ਆਈ) ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਬੁੱਧੀ/ਲਿਆਕਤ/ਸਿਆਣਪ ਜਾਂ ਮਸ਼ੀਨੀ ਬੁੱਧੀ ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਾਅ ਘੜ ਲਿਆ ਜਾਵੇ; ਦਾ ਚਰਚਾ-ਬਿਦੁ ਮਨੁੱਖ-ਮਸ਼ੀਨ ਦੀ ਸੰਬੰਧਕਾਰੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਹਿਣਾ ਹੀ ਹੈ। ਸਾਹਿਤ, ਸੰਗੀਤ, ਕਲਾ, ਖੇਤੀ, ਵਪਾਰ, ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਦਰਸ਼ਨ, ਗਿਆਨ ਵਿਗਿਆਨ ਆਦਿ ਆਦਿ 'ਚ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਵੇਗੀ 'ਤੇ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਦੀ ਭਵਿੱਖਸਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ਬਦ/ਭਾਸ਼ਾ ਭੁਲੇਖੇ ਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਭਰਪੂਰ ਜੀਵਨ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਕਾਵਾਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵੀ। ਸਿਧਾਂਤ-ਵਿਗਾਰ ਦੀ ਖਹਿਬਾਜ਼ੀ ਵਿਚ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਅੰਤਰ-ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਪਹੁੰਚ ਰਾਹੀਂ ਸੰਵਾਦ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਤੋਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ/ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਾਦ 'ਚੋਂ ਹੀ ਸਮਾਪਤੀ ਉਪਜਦਾ ਹੈ। ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ/ਬਾਣੀ ਨੇ ਤਾਂ ਚੰਦ ਚਿਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੰਵਾਦਕ ਸੰਸਾਰ ਉਸਾਰਨ ਦੇ ਮਾਡਲ ਨੂੰ ਤਸਦੀਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਮਰਜੀਤ ਗਰੇਵਾਲ ਹੁਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮਾਡਲ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਨਵ-ਜੀਵਨ ਸਮੀਕਰਣਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ/ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਲਈ ਨਾਟ-ਵਿਧਾ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਹੈ। ਨਾਟਕ ਹੋਰ ਵਿਧਾਵਾਂ ਦੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਠ ਅਤੇ ਮੰਚ ਦੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਰੱਖਣਾ ਅੱਖਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨਾਟ-ਵਿਉਤਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਨਵੀਂ ਸਾਹਿਤਕ, ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ, ਵਿਗਿਆਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਰਾਹੀਂ ਨਾਟ-ਪ੍ਰਵਚਨ ਸਿਰਜਿਆ ਹੈ। ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟ ਜਗਤ ਵਿਚ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਦਾ ਸ਼ਾਇਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਏਨਾ ਵਿਕਾਸ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਸਾਹਿਤਕ ਰੂਪਾਂਤਰਣ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਹੈ। (ਸੰਵਾਦ-18, ਸਫ਼ਾ/45)

‘ਸੋ ਦਰੁ’ ਨਾਟ-ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਦੋ ਨਾਟਕ ਹਨ:- ਸੋ ਦਰੁ ਅਤੇ ਦੋਹੀ। ਦੋਨਾਂ ਦਾ ਸੰਦਰਭ ਮਨੁੱਖ-ਮਸ਼ੀਨ-ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਤਿਕੋਣ 'ਚੋਂ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਭਵਿੱਖ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ।

‘ਸੋ ਦਰੁ’ ਵਿਚ ਆਧਾਰ ਸਰੋਤ ਲਈ ਅਗਲੇ ਦਹਾਕੇ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਫ਼ਾ 2034 ਨੂੰ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਬੌਧਿਕਤਾ/ਚੇਤਨਤਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਵਾਲਾਂ ਅਤੇ ਗੱਤਕ ਵਿਚ ਹਨ। ਨਾਟ-ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਰਾਗ ਆਸਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ: ‘ਸੋ ਦਰੁ ਕਹਾ ਜਿਤੁ ਬਹਿ ਸਰਬ ਸਮਾਵੇ/ਵਾਜੇ ਨਾਥ ਅੰਧ ਅੰਧਾਂ ਕੇਤੇ ਵਾਣਗਰਾਂ’। ਬੁੱਧੀ ਦੇ ਬੰਦ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਹੈ।

ਸੱਤ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਾਲੇ ਇਸ ਨਾਟਕ ਦੇ ਆਰੰਭ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਆਰ ਕੱਠ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਦਰਸ਼ਕ-ਦਾਖਲਾ ਅਤੇ ਗੀਤਕ ਬੋਲ ‘ਨੱਚ ਰੋਬੇ ਨੱਚ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਨਾਲ/ਹੱਸਣਾ ਤੇ ਰੋਣਾ ਕੁਰਲਾਉਣਾ ਹੈ’ ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ/ਗੰਢਣ ਦੇ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਬੰਸ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਘਣਾ ਕੁਝ ਕਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਨਾਟਕ ਵਿਚ ਦਰਸ਼ਕ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ/ਅਹਿਮੀਅਤ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਦਿੱਤਾ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਨਾਟਕ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ 'ਚ ਦਰਸ਼ਕ ਵੱਡੀ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਅਧਿਐਨ ਵੇਲੇ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਤਾਂਗੇ ਵਾਲਾ ਸੁੱਖ ਮੁਹਿੰਮ

(ਸ਼ਬਦ ਚਿੱਤਰ)

ਪ੍ਰੇਮ ਗੋਰਖੀ

ਪੰਨੇ-104, ਮੁੱਲ-190 ਰੁਪਏ

ਕੈਲੀਬਰ ਪਬਲਿਕੇਸ਼ਨ, ਪਟਿਆਲਾ

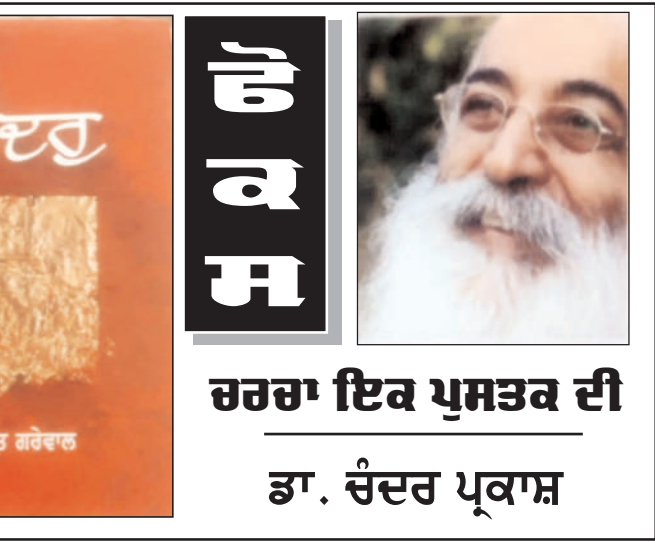
ਪ੍ਰੇਮ ਗੋਰਖੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਸੀ ਤੇ ਹੈ। ਉਹ ਬੁੱਝੇ-ਟੁੱਟੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਪਾਤਰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਸਾਡੇ ਸਾਹਿਤ ਚਿੰਤਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਦਾ ਸ਼ੁਮਾਰ ਦਲਿਤ ਸਰਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕਹਾਣੀਆਂ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਚੇਤਨ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਵਜੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਸਮਕਾਲੀ ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਵੱਲੋਂ ਦਬਾਏ, ਸਤਾਏ ਤੇ ਤੜਫਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਚਾਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਤੀ, ਪਰਮ ਜਾਂ ਵਿਰਕੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੋਣ, ਸਾਰੇ ਹੀ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਪਾਤਰ ਬਣਨ ਦਾ ਹੱਕ ਰੱਖਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਜਾਤੀਗਤ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਦਲਿਤ ਹੋ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਵਾਹ-ਵਾਸਤਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਲੋਕ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਪਾਤਰ ਬਣਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀ ਬੋਨੀ ਨਵਰੂਪ ਕਰ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਨਾਲ ਛਾਪੇ ਗਏ ਉਸ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਚਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ‘ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਰਗੇ ਲੋਕ’ ਵਿਚਲੇ ਨਿੱਕੇ ਅਕਾਰੀ ਸ਼ਬਦ ਚਿੱਤਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਤੇ ਪ੍ਰਤੱਭਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਰਾਜਸੀ ਵਿਵਸਥਾ ਪ੍ਰਤੀ ਤਣਾਓ ਤੇ ਨਾਬਰੀ ਭਾਵ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਕੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਚਿੱਤਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੀ ਉਪਮਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਸਗੋਂ ਗਲੀ ਮੁਹੱਲੇ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਅੰਦਰ ਛੁਪੀ ਉਸ ਅਸਪਾਸ਼ਤਤਾ ਨੂੰ ਤਲਾਸ਼ਦੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਪਾਤਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ।

ਜਲਪਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਲਾਭੋਵਾਲੀ ਪਿੰਡ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਇਹ ਪਾਤਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਧਰਾਂ ਤੇ ਜਾਤਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹਨ ਤੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਬਚਪਨ ਇਹਨਾਂ ਬੁੱਝੇ-ਟੁੱਟੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਬੀਤਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਸਮੇਂ ਤੇ

ਨਾਟਕ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਬੰਦੇ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸੰਵਾਦ: ‘ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਨੇ। ਦਰਸ਼ਕ/ਪਾਠਕ ਮਨ ਨੂੰ ਝੰਜੋੜਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਬਨਾਮ ਮਸ਼ੀਨ-ਕੁਦਰਤ, ਸਹਿਯੋਗ ਬਨਾਮ ਸ਼ੋਸ਼ਣ, ਨੈਤਿਕਤਾ ਬਨਾਮ ਮਸ਼ੀਨ ਆਦਿ ਦੀ ਸੰਵਾਦਕ ਲੜੀ/ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਵਲੀ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਏ ਆਈ ਐਥਿਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾਟਕਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। 9/11 ਦੇ ਆਤੰਕੀ ਹਮਲੇ ਦੀ ਵੀਡੀਓ 'ਚੋਂ ਉਦੇ ਹੋਇਆ ਸੰਵਾਦ: ਨਾਟਕ ਦੇ ‘ਬੱਟ ਐਕਸਪੋਜ਼ੀਟੋ’ ਰਾਹੀਂ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬੱਟ ਐਕਸਪੋਜ਼ੀਟੋ ਵਿਚ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਿਕਰਮਜੀਤ, ਲੜਕੀ ਅਤੇ ਬੁੱਧੂ ਭਾਗ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਆਤੰਕੀ ਹਮਲੇ, ਜਗਜ਼, ਪਾਇਲਟ, ਮਾਰੇ ਗਏ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਨੂੰ ਏ ਆਈ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਚਿੰਤਨ ਮਨਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਾਰਨ-ਕਾਰਜਾਂ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵੰਤ/ਰਾਜਨੀਤੀ/ਸੱਤਾ/ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਸਥਾ, ਰਾਜਸ਼ੀਆਗਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਪਾਰ ਸਥਿਤੀ ਤੱਕ ਜਾ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ। ਚਰਚਾ ਦੇ ਸਾਰ ਅੰਸ਼ 'ਚੋਂ ਨਕਤਾ ਉਭਰਦਾ ਹੈ :- ਸ਼ਕਤੀ ਤੋੜਦੀ ਐ। ਪ੍ਰੇਮ ਜੋੜਦੀ। ਆਪਣੀ ਹਉਂਦੀ ਅਹੁਤੀ ਦੇ ਕੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਹਉਂਦੀ ਅੰਦਰ ਵਸਾਉਣ ਦੀ ਜੁਗਤ ਐ, ਪ੍ਰੇਮ। ਪ੍ਰੇਮ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਕੱਢਲ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਨਾਲ ਵੀ ਜੋੜਦੀ। ਪ੍ਰੇਮ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ। (ਸੋ ਦਰੁ, ਸਫ਼ਾ/24)

ਪ੍ਰੇਮ : ਦਾਰੂ ਹੈ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦੀ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਵੱਡੀ ਤਾਕਤ।

ਇਉਂ ਇਹ ਖੰਡ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡੀ ਚੇਤਨਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨਾਟਕਕਾਰ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਸਹਿਤ ਨਾਟ-ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਸੰਵਾਦ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਅਰਥ-ਵਿਸਥਾਰ ਵੀ : ਜਿੱਥੇ ਜਾ ਕੇ ਤਰਕ ਕਾਨੂੰਨ, ਫਲਸਫਾ, ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਸਿਆਸਤ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਕਲਾ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਆਰੰਭ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਮੈਂ ਲੇਖ ਨਹੀਂ ਲਿਖ ਰਿਹਾ, ਨਾਟਕ ਖੇਡ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। (ਸੋ ਦਰੁ, ਸਫ਼ਾ/25) ਇਸ ਨਾਟ-ਖੰਡ ਵਿਚ ਏ ਆਈ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਮਨਦੀਪ ਦੀ ਆਮਦ ਨੈਤਿਕਤਾ, ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਸਿਆਣਪਤਾ ਸੰਬੰਧੀ ਬਣੇ ਸ਼ੋਕਿਆਂ, ਭਰਮ-ਭੁਲੇਖਿਆਂ ਉੱਪਰ ਸਵਾਲੀਆ ਚਿੰਨ੍ਹ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਰਾਈਜ਼ਰ ਕਰਨ ਅੱਖਾਂ ਗੋਲੀਆਂ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪਠਾਣਕਾਰੀ ਵਿਚ ਵੀ ਮਦਦ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਰੋਬੋ ਮਨੁੱਖੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨਾ ਦੀ

ਚਰਚਾ ਇਕ ਪੁਸਤਕ ਦੀ
ਡਾ. ਚੰਦਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼

ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਯੋਗ ਵੀ ਹੈ। ਸਾਈਬਰ ਸਕਿਊਰਟੀ ਨਾਲ ਮਾਨਵੀ ਸੁਰੱਖਿਆ 'ਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਉਂ ਨਾਟਕ; ਸਾਈਬਰ ਸਮਝ ਨਾਲ ਜਾ ਸੁਝਦਾ ਹੈ। ਗਿਆਨ ਸਾਖਾ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਕੜੀਆਂ ਹਨ। ਸੋ, ਮਸ਼ੀਨੀ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਸਵੀਕਾਰਨ ਅਤੇ ਨਕਾਰਨ ਦੀ ਸੂਝ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਸ਼ਬਦ ‘ਗਿਆਨਵਾਨ’ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਗਿਆਨ ਵੀ ਹੈ; ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਤਕਨੀਕ ਦੇ ਸ਼ੁਮਾਰ ਕੇ ਦੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣ/ਜਾਨਣ ਵਾਲਾ ਦੇਵਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਮਨੁੱਖ ਜੋ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਆਦੀ ਹੈ (ਸੀ); ਸਿੱਖਿਆ ਲੈਣ ਦਾ ਆਦੀ ਵੀ ਬਣਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਆਧੁਨਿਕਤਾ, ਉੱਤਰ ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਨਾਲੋਂ ਉੱਤਰ-ਮਾਨਵਵਾਦ ਦਾ ਇਹ ਹੀ ਵੱਡਾ ਨਿਖੇੜਾ ਹੈ। ਸੁਣਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੁਣਨਾ ਵੀ ਪੈਣਾ। ਚੰਚੇ ਨਾਟ-ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਵਿਗਿਆਨ ਅਧਿਆਪਕ ਡਾ. ਯੋਗ ਰਾਜ ਮੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਹਾਜ਼ ਅਗਵਾ ਦੇ ਪੁੱਸ਼ਗ ਵਿਚ ਕਥਾ ਅੱਗੇ ਤੁਰਦੀ ਹੋਈ ਪਰਿਭਵਿਕਟ ਪੋਲਸਿੰਗ ਤਕਨੀਕ ਦੀ ਤੇਜ਼ ਗਤੀ ਨੂੰ ਦਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਤੁਹਾਡਾ ਜਨੈਤਿਕ ਕੋਡ ਤੁਹਾਡੀ ਆਵਾਜ਼ਾਈ, ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਚਾਹੁਤਾਂ, ਮੁਹੱਬਤਾਂ ਅਤੇ ਨਫਰਤਾਂ, ਤੁਹਾਡੇ ਮਨੁੱਖ, ਤੁਹਾਡੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ, ਤੁਹਾਡੇ ਟਾਰਗੇਟ, ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਗੁੱਝੀਆਂ ਰਮਜਾਂ, ਗੱਲ ਕੀ ਨਾਟ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੁਝ ਵੀ ਛੁਪਿਆ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ। ਤੁਸੀਂ ਸ਼ਾਇਦ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਚੰਨਾ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ, ਜਿੰਨਾ ਨੈਟ ਤੁਹਾਡੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਦੇ। ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ, ਕਿੱਥੇ, ਕੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋ, ਇਸ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਨਿਗ੍ਹਾ ਰੱਖੀ ਜਾ ਰਹੀ

ਹੈ। ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿਚ ਪਈ ਨੈਤਿਕਤਾ/ਗਿਆਨ ਮਸ਼ੀਨੀ ਬੁੱਧੀ ਦੇ ਕੰਮ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨੈਤਿਕਤਾ ਚੇਤਨਾ/ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਸਾਂਝੇ ਵਿਸ਼ਵੀ ਨੈਤਿਕ ਕੋਡ ਰਾਹੀਂ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਪੰਜਵੇਂ ਹਿੱਸੇ 'ਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਬਿਜ਼ਨੈਸਮੈਨ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਲੜਕੀ ਦੀ ਤਿਕੋਣੀ ਬਿਗ-ਡਾਟ ਦੇ ਨਵੇਂ-ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦੀ ਹੈ। ਡਾਟ ਦੇ ਦਾਬੇ ਕਾਰਨ ਅਣਕਿਆਸਾ ਵਾਪਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਮੁਕਰਨਾ ਕਠਿਨ ਹੈ। ਗੁਜ਼ਰਾਗਤਾ ਵਿਚ ਏ ਆਈ ਦੇ ਦਸ਼ਲ-ਦਾਖਲ ਕਰਕੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੁਰੱਖਿਆ/ਸਮਾਜਿਕ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦੇ ਨਵੇਂ ਰੂਪ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣਗੇ, ਪਰ ਮਸ਼ੀਨ ਦੀ ਇਨਸਾਫ਼ਮਈ-ਸੰਚਾਲਨ ਮਨੁੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਗਤਿਤਾ ਗੈਰਤਕਨੀਕ ਦੀ ਉਤੋਜਨਾ/ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਮਾਹੌਲ 'ਚ ਕਿਰਤ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਲੁਪਤ ਤਰੀਕੇ ਹੋਰ ਈਜ਼ਾਦ ਹੋਣਗੇ। ਗਾਈਡਰ ਕੁਨੈਕਟਿਡ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਜੀਣ-ਬੀਣ ਦੀ ਜਟਿਲਤਾ ਸਮਝਣਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਜ਼ਿੰਦਗੀ-ਮੱਤ ਦੇ ਕੋਡ/ਪਸ਼ਤ ਨੂੰ ਸੁਝਾਉਣ ਲਈ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ, ਚੇਅਰਮੈਨ, ਲੜਕੀ ਅਤੇ ਬੁੱਧੂ ਛੇਵੇਂ ਹਿੱਸੇ 'ਚ ਗਾਜ਼ਰੀ ਲਗਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਜੀਵਨ 'ਚ ਕੁਦਰਤ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਭਾਰਵਿਨ-ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਕਸੌਟੀ 'ਤੇ ਪਰਖਵਿਆਂ ਆਰਟੀਫੀਸ਼ੀਅਲ ਦੀ ਡੀਪ ਡੀਲਿਗੇਂਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰਦਿਆਂ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਸ਼ਿਸ਼ਟੀ ਐ, ਜੀਵਨ ਐ, ਚੇਤਨਾ, ਓਨੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਅਧਿਆਇ ਜ਼ਰੂਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ-ਮਨੁੱਖੀ ਹਉਂਦੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸ਼ਕਤੀ

ਸੰਬੰਧਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਸਦੀ ਮਾਨਵ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ, ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦਾ ਜਾਣਾ ਲੱਗਭੱਗ ਤਹਿ ਐ। ਨਵੇਂ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਆਰੰਭ ਹੋਵੇਗੀ। (ਸੋ ਦਰੁ, ਸਫ਼ਾ/60)। ਇਉਂ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਆਰੰਭਤਾ ਨੂੰ ਸਵਾਗਤਯੋਗ ਕਹਿਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨਾਲ ਨਾਟਕ ਸੱਤਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

‘ਸੋ ਦਰੁ’ ਨਾਟਕ ਦੀ ਸਿਰਜਣਕਾਰੀ ਮਨੁੱਖੀ-ਮਸ਼ੀਨੀ ਯਥਾਰਥ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਵਿਭਿੰਨ ਅੰਤਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਆਂ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੋਈ ਲੇਖਕ ਦੀ ਮੱਤ, ਗਿਆਨ, ਸ਼ਕਤੀ, ਸੱਤਾ ਆਦਿ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦਾ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਉ ਅਵਲੋਕਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਿਮੰਡੀ ਚੇਤਨਾ, ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਬਦਲਦੀ ਤਸਵੀਰ, ਨੈਤਿਕਤਾ, ਤਕਨੀਕ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਆਦਿ ਦੀ ਚਰਚਾ: ‘ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਸਮਕਾਲ 'ਚ ਰੂਪਾਂਤਰਣ ਕਰਨ' ਵਾਲੀ ਨਾਟ-ਵਿਧੀ ਚੁਣਦੀ ਹੈ। ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਦੂਸਰੇਪਣ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਰਲੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ, ਕਾਮਰੋਡੀ ਸੋਚ, ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪ੍ਰਯੋਗ, ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਨਾਗੀ ਕਾ, ਉੱਚੀ ਨੀਵੀਂ ਜਾਤ ਦਾ ਦਵੇਦ, ਸਿਖਿਅਕ, ਹਿੰਸਾ ਆਦਿ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਹਵਾਲੇ ਧਿਆਨ ਮੰਗਦੇ ਹਨ। ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ‘ਹਾਈਜੈਕ’ ਪੁੱਸ਼ਗ ਅਤੇ ਪਾਤਰ/ਅਦਾਕਾਰ ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਦੀ ਅਮਨਦੀਪ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ; ਚਿਹਨਮਈ-ਜੁਗਤ ਦਾ ‘ਬੱਟ ਐਕਸਪੋਜ਼ੀਟੋ’ ਦਿਮਾਗੀ ਡੈਂਟ ਤਾਂ ਪਾਉਣਾ ਹੀ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਨਾਟਕ ‘ਦੋਹੀ’ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਬਿਰਤੀ ਵਿਚ ਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਫਲਸਫਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਕਬੀਰ ਸ਼ਬਦ ‘ਇਸ ਦੇਹੀ ਕਉ ਸਿਮਰਿਓ ਦੇਵ’ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਭੂਸਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਦੇਹੀ ਨੂੰ ਦੇਹ, ਤਨ, ਸਰੀਰ, ਆਤਮਾ, ਜੀਵਾਤਮਾ/ਪ੍ਰਾਣ ਆਦਿ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਕਰਕੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਵਾਹ ਸਿਰਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ/ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਾਟਕ ਵੀ ਨਵੇਂ ਬੰਦੇ ਦੀ ਬਣ ਰਹੀ ਦੇਹੀ ਨਾਲ ਰੂਬੂਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਨਾਟਕ ਦਾ ਆਰੰਭਲਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਮਸ਼ੀਨੀ, ਸਾਈਬੀ, ਸਾਥਣਾਂ, ਸਹਾਇਕਾਂ, ਪੇਟ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਵਿਕਰੀ ਕੰਦਰ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨੌਂ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਾਲੇ ਇਸ ਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦਾ ਪਲੇਨਾ ਸੰਵਾਦ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਹੈ : ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਲਈ ਇਕ ਸੂਝਵਾਨ ਮਸ਼ੀਨੀ ਸਾਈਬੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਦੇ ਦੇਹਾਂਤ ਬਾਅਦ ਉਹ ਇਕੱਲੇ ਰਹਿ ਗਏ ਨ। (ਸੋ ਦਰੁ, ਸਫ਼ਾ/70) ਅੱਗੋਂ ਲਿਖਜੇਨੀ ਦੇ ਕਥਨ ਵਿਚ ਵੀ ਠੋਸ ਸਵਾਧ ਪੇਸ਼ ਹੈ : ‘ਮੈਂ, ਕੀ ਉਹ ਮੇਲ ਸਾਈਬੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਜਾਂ ਥੀਮੈਂ ? (ਸੋ ਦਰੁ, ਸਫ਼ਾ/70) ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸੰਵਾਦ ਪ੍ਰਬੰਧ 'ਚੋਂ ਹੀ ਨਵ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਦਾ ਮੁਹਾਂਦਰਾ ਝਲਕਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਸਰੋਤ ਦੀ ਮਾਲਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਸਿੰਘ ਦਇਆਵਾਨ ਸੀਰੀਜ਼/ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਹੇਠ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਖਤਾ, ਮੁਹੱਬਤ, ਕਰੁਣਾ, ਦੇਸਤੀ ਆਦਿ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਮੁਹੱਬੀਆ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਹੈ।

● ਬਾਕੀ ਅਖਬਾਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਸਫ਼ੇ 'ਤੇ

ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਰਗੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ

ਸਥਿਤੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣਾ ਰੂਪ ਬਦਲ ਕੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਪਾਤਰ ਬਣਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਹਿਜ, ਸੁਭਾਵਿਕ ਤੇ ਸੁਖਾਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਨਾ ਤਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਰਗੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਪਾਤਰ ਬਣਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਤਣਾਓ ਰਹਿਤ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਲਿਖੀ ਕਹਾਣੀ ਪਾਠਕੀ ਮਨ ਮਸਤਕ ਵਿਚ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਚਿਰਜੀਵੀ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੀ। ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਪਾਤਰਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚਲਾ ਤਣਾਓ ਹੀ ਪਾਠਕੀ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਤਣਾਓ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਨੂੰ ਗਹਿਰ-ਗੰਭੀਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੇਮ ਗੋਰਖੀ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਰਾਹੀਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਚਿੱਤਰ ਉਲੀਕਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਮਾਨਸਿਕ ਖਲਾਅ ਹਨ, ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਭਟਕਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

ਜੇ ਸ਼ਬਦ ਚਿੱਤਰ ਲੇਖ ਚਿੱਪੀ ਵਾਲਾ ਚੰਦ ਵਿਚਲਾ ਬੱਚਾ (ਪੁਰ ਲੇਖਕ) ਸਾਈ ਦੀ ਚਿੱਪੀ ਵਿਚੋਂ ਨੇਟ ਚਰਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਲੇਖ ‘ਅਮੀਰਾਂ ਨਹਾਰ’ ਵਿਚਲਾ ਅਮੀਰਾਂ ਨਸ਼ੇਰੀ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਲੇਖ ‘ਪਾਲਾ ਇਸਾਈ’ ਵਿਚਲਾ ਪਾਲਾ ਮਾਸੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਇਹੀ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀ ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨਾਲ ਤਣਾਓਲੀਲੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆਵਾਦੀ ਬਦਲਾਉਂਦੀ ਹੈ ਉਲਾਰਪਣ ਦੀਆਂ ਬਿਰਤੀਆਂ ਗਹਿਣ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ ਚਿੱਤਰ ਲੇਖ ‘ਅੱਖ ਵੇਲੇ’ ਦੇ ਕੰਦਰ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਗਿਆਨ ਚੰਦ ਅਤੇ ‘ਜਦੋਂ ਹੋਭ ਗਿਆ ਹੁਕਮੀ’ ਵਿਚਲੇ ਹੁਕਮੀ ਅੰਦਰਲੇ ਮਾਨਸਿਕ ਖਲਾਅ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇਰੀ, ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆਵਾਦੀ ਤੇ ਲੁੱਪਤ ਪਾਤਰ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਅਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨ ਕੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣਾ ਛੱਡਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਗੁੱਸੇਭਰੇ ਸੁਭਾ ਨੂੰ ਸਾਧੂ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਬਦਲਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਸੁਭ ਕੁਝ ਕਿਸੇ

ਦੋਵੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰਦਾ, ਸਗੋਂ ਉਹ ਸੰਗਠਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕਾਂ ਅੰਦਰਲੀ ਮਿਲਵਰਤਨ ਪਿਆਰ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਅੰਦਰਲੇ ਖਲਾਅ ਨੂੰ ਭਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਲੇਖਕ ਦਾ ਆਪਣਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਿੰਨਾ ਹੰਢਣਸਾਰ ਤੇ ਸਨੇਹ ਭਰਪੂਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ

ਨਿਰੰਜਨ ਬੋਹਾ

ਖੁਲਾਸਾ ਉਸ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਚਿੱਤਰ ‘ਇੱਜ਼ ਬਣਿਆ ਮੈਂ ਗੋਰਖੀ’ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰੇ ਸਮੇਤ ਕਈ ਪਾਠਕਾਂ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੇਖਕਾਂ ਵਾਂਗ ਪ੍ਰੇਮ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਨਾਂਅ ਨਾਲ ਗੋਰਖੀ ਸ਼ਬਦ ਰੂਸੀ ਸਾਹਿਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਲਾਇਆ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਆਪਣੇ ਨਾਂਅ ਨਾਲ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜਨ ਵੇਲੇ ਸੰਸਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰੂਸੀ ਨਾਵਲਕਾਰ ਮੈਕਸਿਮ ਗੋਰਕੀ ਦਾ ਨਾਂਅ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜਿਹਨ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚੋਂ ਮਿਲਦੀ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧੇਰੇ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਨਵੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਆਪਣੇ ਨਾਂਅ ਦੇ ਨਾਲ ਗੋਰਖੀ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸੇ ਪੁਰਸ਼ ਪਾਤਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ, ਸਗੋਂ ਗੋਰਖੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਉਹ ਮਜ਼ਦੂਰ ਉਹ ਕੁੜੀ ਸੀ, ਜਿਹੜੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਜੁਆਨੀ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਚਾਹੁਤ ਤੇ ਸਨੇਹ ਦੀ ਪਾਤਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਸ਼ਬਦ ਗਾਦੀ ਵਿੱਚ ਗੋਰਖੀ ਦੀ ਮੱਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਆਪਣੇ ਨਾਂਅ ਨਾਲ ਨਿਮਾਣਾ ਸ਼ਬਦ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਗੋਰਖੀ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਰਾਹਤ ਮਿਲੀ। ਇਸ ਰਾਹਤ ਵਿਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੋਰ ਵੀ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਪੁਆ ਬਣਿਆ ਆਪਣੀ ਹੈ, ਅੱਧੇ ਬਹੁਤਾ ਨਿਮਾਣਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ ਦਾ .. ਗੋਰਖੀ ਤਾਂ ਬੜਾ ਚੰਗਾ ਨਾਂਅ ਹੈ, ਪ੍ਰੇਮ ਗੋਰਖੀ।

ਅਮੀਰਾਂ, ਜੀਤ ਲਲਾਹੀ, ਪਾਲਾ ਇਸਾਈ, ਹੁਕਮੀ, ਬੇਬੇ ਬਿਸੀ, ਚਾਚਾ ਗਾਰੀ, ਗਿਆਨ, ਸੁੱਖ ਮੁਹੰਮਦ ਤਾਂਗੇ ਵਾਲਾ ਉਰਫ ਸੁਖੂ, ਬੇਬੇ ਚਿੱਤੀ, ਚਾਚੀ ਫਟੋਲੇ, ਚਾਚੀ ਜੀਤੀ, ਬਚਨੀ ਕੁਲਾਈਆਂ ਵਾਲਾ, ਬੇਬੇ ਚਾਚੀ ਚਾਚੀ, ਮੁਨਸ਼ੀ ਅਲਾਹਾਬਾਦੀ, ਭਗਤਾ ਫੌਜੀ, ਵਾਲੀ ਬਸੰਤਾ, ਮਾਸੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਤਾਇਆ ਕਰਮ ਸਿੰਘ, ਮਾਸੀ ਹਰਕੇ, ਚਾਚਾ ਪੁੱਠੇ, ਹਨ, ਪਰ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਹੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਾਹਿਤਕ ਕਿਰਤਾਂ ਦੀ ਆਮਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਲੋਚਕਾਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਆਪਣੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖਵਾਉਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਇਕ ਪੁਸਤਕ ‘ਤੀਸਰੀ ਖਿੜਕੀ’ (ਨਿਰੰਜਨ ਬੋਹਾ) ਦੀ 2022 ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ। ਨਿਰੰਜਨ ਬੋਹਾ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਆਪਣੇ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਤਕਰੀਬਨ ਬਾਈ ਸਾਲ ਦੇ ਵਰਥੇ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪਾਇਆ, ਪਰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਗਲਪ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਸ਼ਾਧਰ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਲੋਚਕ ਵਜੋਂ ਕ੍ਰਿਆਸ਼ੀਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਯੂ ਟਿਊਬ ਦੇ ਆਪਣੇ ਚੈਨਲ 'ਤੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਮੌਲਿਕ ਕਹਾਣੀਆਂ ਲੇਖ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਮੁੰਦਰ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਵਾਂਗ ਉਛਾਲੇ ਮਾਰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿੜਕੀਆਂ ਗਈਆਂ ਫੇਰ ਹੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਜਾਮਾ ਪਹਿਨ ਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਈਆਂ।

ਪੁਸਤਕ ਪੁਸਤਕ ‘ਨਿਰੰਜਨ ਬੋਹਾ’ ਦੇ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ‘ਤੀਸਰੀ ਖਿੜਕੀ’ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਪਰਿਪੱਖ, ਡਾ. ਰਾਜਬਿੰਦਰ ਕੌਰ ਵੱਲੋਂ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ‘ਤੀਸਰੀ ਖਿੜਕੀ’ ਸੰਬੰਧੀ ਅਨਾਰ ਆਲੋਚਕਾਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਖਬਾਰਾਂ, ਮੈਗਜ਼ੀਨਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਸੱਚੇ ਚੰਗੇ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਪੁਸਤਕ ਸੰਬੰਧੀ ਐਨੇ ਆਲੋਚਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਲੇਖ ਲਿਖ ਜਾਣਾ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਵਿਚ ਹੀ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਆਲੋਚਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਹਨ-ਡਾ. ਰਾਜਬਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਅਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਕਾਕੜਾ, ਡਾ. ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ, ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਡਾ. ਚੰਦਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਡਾ. ਪਰਮਤ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ, ਡਾ. ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ, ਜਗਦੀਸ਼ ਰਾਏ ਕੁਰਕੀਆਂ ਆਦਿ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੁਝ ਲੇਖ, ਗੀਤਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਪਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਪੱਧਰਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਤੱਥ ਉਜਾਗਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਇਕ ਅਮ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ, ਪਾਤਰਾਂ, ਪੰਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਾਰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਾਹਿਤਕ ਕਿਰਤ ਦੀ ਫ਼ਹਿਮਤ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਕਮਲ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਆਲੋਚਕਾਂ ਨੇ ਹੀ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਰਣੀਆਂ ਚਾਹ ਵਾਲਾ, ਚਾਚਾ ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ, ਕੱਪੜੇ ਪੁੱਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਚੋਨਾਂ ਤੇ ਬਾਉ ਧੰਨਾ ਆਦਿ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਇੱਕੋ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਅੰਗਯਤਾਵਾਂ-ਸੰਗਠੀਆਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਸਾਰੇ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ ਵਿਚ ਵੀ ਸਾਂਝੀ ਹਨ। ਜੀਵਨ ਦੇ ਨੌਂ ਅੰਗ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਕਠਿਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਹ ਲੋਕ ਪਦਾਰਥਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੁਖਾਲ ਲੋਕਾਂ ਵਾਂਗ ਮੋਹ ਵਿਹੁਣੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਲੋਕ ਭਾਵੇਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਲੜਦੇ-ਝਗੜਦੇ ਵੀ ਹਨ,

ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ, ਜਲੰਧਰ

ਲੁਧਿਆਣਾ : ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਡਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ 14 ਤੋਂ 17 ਨਵੰਬਰ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਭਵਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਚਾਰ ਰੋਜ਼ਾ ਪੁਸਤਕ ਮੇਲਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਉਤਸਵ ਦਾ ਆਰੰਭ 14 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਸਾਬਕਾ ਚਾਂਸਲਰ ਅਤੇ ਅਕਾਡਮੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਸ. ਸ. ਜੌਹਲ ਨੇ ਕੀਤਾ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਡਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਭ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਨੂੰ ਕਹਿਦਿਆਂ ਪੁਸਤਕ ਮੇਲੇ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਉਤਸਵ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਈ ਬਾਈ ਪੁਸਤਕ ਮੇਲੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਲੁਧਿਆਣੇ ਤੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੱਕ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਮੇਲਾ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦਾ। ਪੰਜਾਬ ਮਾਝੇ ਦੇਰ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸੋ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਸੋਭਾਲਣ ਲਈ ਇਹ ਉਤਸਵ ਕਰਵਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਮੇਲਾ ਹਰ ਸਾਲ ਲੱਗਿਆ ਕਰੇਗਾ।

ਪਹਿਲਾ ਦਿਨ 14 ਨਵੰਬਰ ਬਾਲ-ਵਿਦਵਾਨ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਆਦਿ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪੜ੍ਹੀਏ' ਸੈਮੀਨਾਰ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਡਾ. ਸ. ਸ. ਜੌਹਲ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਅਕਾਡਮੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਪਾਲ ਕੌਰ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਡਾ. ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਪੰਧਰ, ਸ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਟਿੱਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ਼ਹੀਦ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਸ. ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦੂਖ ਨਿਵਾਰਣ ਸਾਹਿਬ ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਮੇਅਰ ਸ. ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗੋਲਵੜੀਆ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਜੰਗ ਬਹਾਦਰ ਗੋਲਵਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਡਮੀ ਦੇ ਉਪਰਾਲੇ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਪੱਪਰ 'ਅੱਦ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹੀਏ' ਵਿਚ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਸਤਕਾਂ ਚੰਗੀ ਅਤੇ ਸੁਖਮਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੇ.ਪੀ. ਅਬਦੁਲ ਕਲਾਮ ਕਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਨ 'ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਘਾਟ ਨਹੀਂ ਸੀ।' ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨਾਲ ਦੋਸਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਚੰਗੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨੀ ਸੌਖੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮਨ ਔਕਿਆ, ਥੱਕਿਆ, ਹਤਾਸ਼ ਅਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋਵੇ, ਅਦਾਸ/ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨਾਲ ਵੀ ਮਨ ਨਾ ਟਿੱਕੇ, ਉਦੋਂ ਇਕ ਚੰਗੀ ਕਿਤਾਬ ਸਹਾਈ ਸਿੱਧ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਕਰਾਮਾਤ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਖੁਦਬੁਝਾਈ ਕਰਦੇ ਮਨੁੱਖ ਵੀ ਮੋੜ ਲਿਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸ. ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗੋਲਵੜੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਮੈਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਵਨ ਅਨੇਕ ਵਾਰ ਆਇਆ ਹਾਂ, ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਬਹੁਤ ਬਦਲਾਵ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਹਿਤ ਉਤਸਵ ਸਮੇਂ ਨਾਟਕ ਪੇਸ਼ਣ ਵਾਲੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾਵੇਂ ਲਈ ਨਕਦ ਰਾਸ਼ੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ। ਸ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਟਿੱਕਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਅੱਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਨਾਕਾਮਯਾਬੀ ਕਰਕੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨੌਜਵਾਨ ਵਿਚ ਡੁੱਬੇ ਹੋਏ ਹਨ ਤੇ ਬਾਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਜਾਂ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ. ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਉੱਦਮ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਡਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੂੰ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਦਿੱਤੀ।

ਉਦਘਾਟਨੀ ਸੈਸ਼ਨ ਦਾ ਮੱਚ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਡਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਡਾ. ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਪੰਧਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਸਤਕ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਲੰਗਰ ਸੇਵਾ ਦੋਵੇਂ ਇਕ ਮਹਾਨ ਕਾਰਜ ਹੈ।

ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਹੀ 'ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਰੰਗਮੰਚ' ਵਿਖੇ ਉੱਘੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨਾ ਹੇਠ ਚਾਰ ਚੋਣਵੇਂ ਨਾਟਕ, ਨਾਟ-ਕਲਾ ਕੇਂਦਰ ਜਗਰਾਉ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ 'ਪੰਛੀ ਬੋਲਣ ਮਿਨਤੋਂ ਬੋਲ' ਬਾਲ ਨਾਟਕ ਮੋਹੀ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨਾ ਹੇਠ, ਬੀਦੇਹ ਅਤੇ ਫ਼ਿਲਮ ਪੇਂਡੋਕਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ 'ਦੇਸ਼ਮ ਇਦਰਜੀਤ' ਡਾ. ਜਸਪਾਲ ਕੌਰ ਦੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨਾ ਹੇਠ, ਇਪਟਾ ਮੁਹਾਲੀ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ 'ਮੇਰਾ ਉੱਜੜਿਆ ਗੁਆਂਢੀ' (ਸੋਝੇ ਸਿੰਘ ਧੀਰ ਦੀ ਕਹਾਣੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ) ਜਿਸ ਦੇ ਲੇਖਕ ਸੰਜੀਵਨ ਅਤੇ

ਸਰਗਰਮੀਆਂ/ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ

ਐਤਵਾਰ, 24 ਨਵੰਬਰ 2024 4

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਵੱਲੋਂ ‘ਸਾਹਿਤ ਉਤਸਵ’

ਨਰਿੰਦਰ ਪਾਲ ਨੀਨਾ ਦੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨਾ ਹੇਠ, ਰੰਗਮੰਚ ਰੰਗਨਗਰੀ (ਰਜਿ.) ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ 'ਸੱਚ ਦੀ ਸਰਦਲ ਤੋਂ' (ਹਿੰਦੀ ਨਾਟਕ ਚੋਰਾਹੇ ਪਰ) ਦੇ ਲੇਖਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਲਾਲ ਮਦਾਨ, ਅਨੁਵਾਦ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਹੇਠ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਸੰਜੀਵਨ ਹਨ। ਪਹਿਲੇ ਨਾਟਕ 'ਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਅਤੇ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਬਾਰੇ ਜਸਪਾਲ ਮਾਨਖੇਡਾ ਨੇ ਭਾਵਪੂਰਤ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ। ਤੀਜੇ ਨਾਟਕ 'ਤੇ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਮਰਾਲਾ ਨੇ ਤੇ ਚੌਥੇ ਨਾਟਕ 'ਤੇ ਡਾ. ਜਸਪਾਲ ਕੌਰ ਦਿਲਨ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ।

ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੁੱਲਗੀ ਅਤੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਮਾਰਕਵੈਂਡ ਪੰਜਾਬ ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੋਹੀ ਪਹੁੰਚੇ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਡਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਡਾ. ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਪੰਧਰ ਨੇ ਵੱਲਾਂ ਦੇ ਗੁਲਦੇਸਤੀਆਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੁਆਗਤ ਕੀਤਾ। ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਨੂੰ ਕਹਿਦਿਆਂ ਅਕਾਡਮੀ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਚਾਰ ਰੋਜ਼ਾ ਪੁਸਤਕ ਮੇਲੇ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਉਤਸਵ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਇਕ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਅੱਜ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਸਾਹਿਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣੇ ਅਤੇ ਪਹਿਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਕਰੇ।

ਸਾਹਿਤ ਉਤਸਵ ਮੌਕੇ ਸੁਖਸ਼ਿਵਨ ਅਤੇ ਰਵੀ ਰਵਿੰਦਰ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗੱਟ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੁੱਲਗੀ ਨੇ ਸਭ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੂਰਬ ਦੀ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ, ਭਗਤਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਬੁਲੰਦੀਆਂ ਖਸ਼ੀਆਂ ਹਨ। ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਕਲਮ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਜਾਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਅਲੱਗ ਹੀ ਅਨੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੁਸਤਕਾਂ ਰਾਹ ਦਸਰਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਧਰਮ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜੋ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਹੀ ਵੱਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਪੰਜਾਬੀ ਭਵਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਆ ਕੇ ਅਤੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਹਾਰਵਿਕ ਪੁਸ਼ਟਤਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਵਧਾਈ ਦੇ ਪਾਤਰ ਹੋ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਡਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਅਮਲ ਕਰਦਿਆਂ ਸੋਮਵਾਰ ਤੋਂ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ। ਮੈਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਡਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਮਦਦ ਜਲਦੀ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਡਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੁੱਲਗੀ ਅਤੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੋਹੀ ਨੂੰ ਯਾਦ ਚਿੰਨ੍ਹ, ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਸੈੱਟ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ਾਲੇ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਅਗਲੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ 'ਰੰਪ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਅਤੇ ਔਰਤ' ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਡਾ. ਪਾਲ ਕੌਰ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰੋ. ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਵੈਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਇਸ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਨਲਿਸਟ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਗੂ ਹਰਵੀਰ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਔਰਤ ਦਿਵਸ 8 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਹੀ ਕਿਉਂ? ਇਸ ਗੰਭੀਰ ਚਰਚਾ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਡਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਦਮ ਹੈ। ਰੰਪ ਸਾਡੇ ਕਲਚਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਰੇਪ ਅਤੇ ਕਤਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਜਨਤਕ ਲਹਿਰਾਂ ਉੱਠਦੀਆਂ ਹਨ। ਡਾ. ਮਨਮੋਹਰ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਤੋਂ ਸਾਡੇ ਪੰਜ ਸਦੀਆਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਹਾਲਾਤ ਨਹੀਂ ਬਦਲੇ। ਬਲਾਤਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਖਤ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇਣ ਉਪਰੰਤ ਵੀ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈ ਰਿਹਾ। ਅਜਿਹੇ ਘਿਨਾਉਣੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿਚ ਪਿਤਾ, ਭਾਈ ਤੱਕ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮਰਦਾਵਾਂ ਸਮਾਜ ਜਾਂ ਮਰਦਾਨਗੀ ਹਵਸ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਔਡਵੇਕਟ ਅਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਲਾਤਕਾਰ ਇਕ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸੋਚ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਘੱਟ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਭਾਰਤ ਮਹਾਨ ਵਿਚ ਇਕ ਸਾਲ ਵਿਚ ਹੀ ਚਾਰ ਲੱਖ ਪੰਜਾਬੀ ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਸੌ ਫਿੱਪਸ ਕੇਸ ਦਰਜ ਹੋਏ ਹਨ। ਦੁੱਖ ਨਾਲ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਦੋ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਹੀ ਹਨ। ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਜਸਵੀਰ ਕੌਰ ਨੱਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾਤ ਜਾਂ ਜਮਾਤ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਔਰਤ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ

ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਜ਼ਾ ਸਿਰਫ਼ ਕੇਸ ਨਾ ਲੜ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਰਦੀਪ ਕੋਟਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮਾਜ ਦੀ ਹਰ ਦੱਬੀ-ਕੁਚਲੀ ਜਮਾਤ ਨਾਲ ਧੱਕਾ (ਕੋਪ) ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਪੰਜਾਹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪੀੜਤ ਔਰਤ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਪੂਰਨ ਸੰਸਕਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਦਰੀ ਚੰਗੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ, ਪਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ

ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਹੋਵੇ। ਅਨਿਆਂ ਨਾਲ ਕਦੇ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਘਿਨਾਉਣਾ ਰੂਪ ਬਲਾਤਕਾਰ ਹੀ ਹੈ। ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਵੈਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁੰਜੀਵਾਦੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜੇ ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਵਿਕਾਸ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਨੇ ਵੀ ਉਨਾ ਹੀ ਵਿਕਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਸੰਧੂ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਿਲਗੀਰ, ਮਨਜੀਤ ਦਿਵਰਾ, ਸੰਜੀਵਨ, ਜਸਵੀਰ ਝੱਜ, ਬਲਕਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਪਰਚਿਆਂ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਮੱਚ ਸੰਚਾਲਨ ਡਾ. ਅਰਵਿੰਦ ਕੌਰ ਕਾਕੜਾ ਨੇ ਕੀਤਾ।

ਦੂਜੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਵਿਤਰੀ ਮਨਜੀਤ ਦਿਵਰਾ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸੁਰਿੰਦਰ ਗਿੱਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਡਾ. ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਪੰਧਰ, ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਕੌਰ ਕੌਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਸਮਾ ਸਬਲੋਕ, ਜਸਲੀਨ ਕੌਰ, ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਫ਼ਲਕ, ਗੁਰਮੀਤ ਕੌਰ, ਕਮਲ ਸੇਖੋਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਅਮਨਦੀਪ ਗਰਵਰ, ਪ੍ਰਸ਼ਪਿੰਦਰ ਵਿਰਕ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕਲੱਰ, ਜੰਗਿੰਦਰ ਨੂਰਮੀਤ, ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ, ਦੀਪ ਇੰਦਰ, ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਜਟਾਣਾ, ਮਨਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਾਮੀ, ਅਮਨਦੀਪ ਵਿਰਕ, ਵਿਜੇਤਾ ਭਾਰਵਾਦਾਸ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਸੰਧੂ, ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਅਮਲਤਾਸ, ਚਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਜੱਤ, ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ ਬਰਾੜ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਦਾ ਮੱਚ ਸੰਚਾਲਨ ਨਰਿੰਦਰਪਾਲ ਕੌਰ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ਼ੁਰੂਪ ਸਿਆਲਵੀ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਵਰਗ (ਵਰਗ) ਸੰਘਰਸ਼ ਅਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਦੀ ਆਪਸੀ-ਨਿਰਭਰਤਾ' ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਤੀਜਾ ਦਿਨ 16 ਨਵੰਬਰ ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਦਾ 'ਸ਼ਰਵਰ' ਪੰਜਾਬ ਮਾਹ ਨੂੰ ਸਮਰਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਕਾਡਮੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਭ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਨੂੰ ਕਹਿਦਿਆਂ ਸਾਹਿਤ ਉਤਸਵ ਸਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਅਕਾਡਮੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰੋ. ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸ਼੍ਰੀ ਜਸਵੰਤ ਜ਼ਫ਼ਰ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਆਰਟ ਕਾਊਂਸਲ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ਼੍ਰੀ ਸਰਚਨਜੀਤ ਸਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋ. ਸੁਰਜੀਤ ਜੱਜ, ਹਰਮਿੰਦਰ ਕੰਧਾਵਾਲਾ, ਵਿਜੈ ਵਿਵੇਕ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਮਾਨਸਾ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸੰਧੂ, ਸਵਾਮੀ ਅੰਤਰ ਨੀਵਰ, ਵਾਦਿਦ (ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ), ਰਮਨ ਸੰਧੂ, ਮੁਕੇਸ਼ ਆਲਮ, ਬਲਕਾਰ ਐਲਥ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿਰਝੀ, ਲੱਪੀ ਦਾ ਮਹਾਦੇਵ, ਡਾ. ਸਦੀਪ ਸਮਰਾ,

ਹਰਮੀਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ, ਅਮਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ, ਰਾਮ ਸਿੰਘ, ਧਾਮੀ ਗਿੱਲ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਮਕਸੂਦਪੁਰੀ, ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਲਲਤਾ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਧਰਮਕੋਟ, ਡਾ. ਪੁਨਮ, ਦਰਸ਼ਨ ਭੁੱਟਰ, ਪ੍ਰਤੀਕ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਇਸ ਸੈਸ਼ਨ ਦਾ ਮੱਚ ਸੰਚਾਲਨ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਦੇ ਸੰਯੋਜਕ ਡਾ. ਜਗਵਿੰਦਰ ਜੱਥਾ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਅਕਾਡਮੀ ਵੱਲੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਚਿਨਮੋ ਜੱਗਾ, ਅਕਾਡਮੀ ਦੇ ਵਿਕਰੀ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਕ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰੋ. ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਠਲ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਛਾਵਾਂ ਦਾ ਸੋਕ', ਡਾ. ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਕਥਾ ਸੁੱਕਦੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੀ', ਸੰਸਤ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਮੈਂ ਇਕੱਠ ਕਰਦਾ ਹਾਂ', ਕਿਰਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਮਕਰੰਦ' ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਦੂਜੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਨਵਲਪੀਤ ਰੰਗੀ (ਕੋਨੋਡਾ) ਵੱਲੋਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਦੀ ਮੁਖ਼ਬਰਤ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮਨੂੰ ਬੁਆਈ ਵੱਲੋਂ 'ਨਿਉ ਕੁਨਿਨ' ਲਘੂ ਫ਼ਿਲਮ ਦੀ ਦਿਖਾਈ ਗਈ। ਪੁਸਤਕ ਮੇਲੇ ਮੌਕੇ ਤੀਜੇ ਦਿਨ 45 ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਸਟਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪੁਸਤਕ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਨਪਸੰਦ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਖ਼੍ਰੀਦੀਆਂ। ਅਕਾਡਮੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਡਾ. ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਪੰਧਰ ਨੇ ਸਭ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਚੌਥੇ ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਦਿਨ 'ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਚੰਗੇ ਭਵਿੱਖ' ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 'ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਅੱਜ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ' ਵਿਸ਼ੇ ਬਾਰੇ ਸੈਮੀਨਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਅਕਾਡਮੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਡਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੈਮੀਨਾਰ ਦੇ ਆਰੰਭ ਵਿਚ ਸਭ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਹਿਤ ਉਤਸਵ ਅਤੇ ਪੁਸਤਕ ਮੇਲੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਇਸ ਚਾਰ ਰੋਜ਼ਾ ਸਾਹਿਤ ਉਤਸਵ ਮੌਕੇ ਹੁੰਮ-ਹੁਮਾ ਕੇ ਪਹੁੰਚੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕਾਂ, ਪੁਸਤਕ ਵਿਕ੍ਰੇਤਾਵਾਂ, ਪੁਸਤਕ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਅਤੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਭਵਨ ਦੇ ਵਿਰੋਧ 'ਚ ਆਉਣ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ। ਪੈਨਲਿਸਟ ਡਾ. ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ 'ਪੰਡੂ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪਰਵਾਸ ਦੇ ਰੂਪੇ-ਪ੍ਰੇ-ਕੁਪੇ', ਡਾ. ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਐਲਥ 'ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਦਿਖਾਈ ਸੇਕਟ', ਸ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਤੁਰ 'ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪਰਵਾਸ', ਡਾ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਰਾਗ 'ਪੰਜਾਬ : ਅਤੀਤ ਅਤੇ ਅੱਜ' ਬਾਰੇ ਭਾਵਪੂਰਤ ਪੇਪਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਸੈਸ਼ਨ ਦਾ ਮੱਚ ਸੰਚਾਲਨ ਅਕਾਡਮੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਸਾਹਿਤਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਡਾ. ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜਾਚਕ ਨੇ ਬਾਧੂਬੀ ਨਿਭਾਇਆ।

ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੰਦਿਆਂ ਡਾ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਲਮਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਇਹ ਫ਼ਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਲੜਾਈ ਲੜਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੋਧ ਦੇਣ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਆੜ ਹੇਠ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਆਮ ਆਦਮੀ ਨਪੀਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਮਾਹੂ ਨੀਤੀਆਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਪਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਡਾ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਏ.ਫ਼ੂ., ਸੰਜੀਵਨ, ਬਲਕਰ ਸਿੰਘ, ਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਭੋਮਰਾ ਨੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਪੈਨਲਿਸਟ ਨੇ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ।

ਡਾ. ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਪੰਧਰ ਵੱਲੋਂ ਸੰਪਾਦਤ ਮੋਗਜ਼ੀਨ 'ਸਮਾਂਤਰ ਨਜ਼ਰੀਆ', ਬਾਬਾ ਗੋਂਦਾ ਸਿੰਘ ਦੇਧਰ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਸੰਪਾਦਕ ਡਾ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ, 'ਮੇਰੀ ਜੀਵਨ ਬਾਬਾ : ਸੱਚੇ ਸੱਚ', ਰਿਪੁਦਮਨ ਸਿੰਘ ਰੂਪ ਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਤੀਲਾ' ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੁਸਤਕਾਂ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਡਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ ਪੈਨਲਿਸਟਾਂ, ਲੇਖਕਾਂ ਅਤੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਹਿਤ ਉਤਸਵ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਪੈਨਲਿਸਟਾਂ ਤੋਂ ਅਕਾਡਮੀ ਨੂੰ ਵੱਡੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਹਨ। ਚਾਰੇ ਦਿਨ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਤੇ ਪੁਸਤਕ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੇ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ।

ਇਤਿਹਾਸਕ ਪੈੜਾਂ ਛੱਡ ਗਿਆ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ ਯਾਦਗਾਰੀ ਸਮਾਰੋਹ

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ-ਲੁਧਿਆਣਾ ਸਾਹਿਤ ਕੇਂਦਰ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵੱਲੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ ਯਾਦਗਾਰੀ ਸਨਮਾਨ ਸਮਾਰੋਹ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਦੱਤ ਯਾਦਗਾਰੀ ਭਵਨ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿਖੇ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਮਾਰੋਹ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਮੰਡਲ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਚਿੰਤਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਮਾਲਵਾ ਲਾਜ਼ ਦੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾ ਡਾ. ਪਿਆਰਾ ਲਾਲ ਗਰਗ, ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਖੁੱਟਰ, ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਅਟਵਾਲ, ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੋਲਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਮਨ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸੁਸ਼ੀਲ ਦੁਸਾਂਝ, ਦਵਤਲ ਸਕੱਤਰ ਦੀਪ ਦੇਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਸਾਰੇ ਕੇ.ਪੇ.ਲੇ. ਸਭਾ), ਉੱਘੇ ਵਿਦਵਾਨ ਡਾ. ਕੁਲਦੀਪ ਪੁਰੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਾਹਿਤ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਲੇਖ ਰਾਜ, ਸੰਯੋਜਕ ਮੱਖਣ ਕੁਹਾੜ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਭਾਸ਼ਾ ਅਵਸਰ ਡਾ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਲਸੀ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਦਸੂਹਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਤੋਰਦਿਆਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਾਹਿਤ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਲੇਖ ਰਾਜ ਨੇ ਆਏ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਆਖਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਡਾ. ਨਿਰਾਲ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ ਦੀ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਕੁੰਜੀਵਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਪਵਾਈ। ਜਨਵਾਦੀ ਕਵੀ ਵਿਜੇ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ ਨੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਗੀਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ।

ਸਮਾਰੋਹ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰੇ ਡਾ. ਪਿਆਰਾ ਲਾਲ ਗਰਗ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਤੋਂ ਬਦਹਾਲੀ ਵੱਲ ਵਧਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਅਤੇ ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਆਗੂ ਤੇ ਗਿਆਨੀ ਗਿਆਨ ਤਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਉਹ ਦੇ ਉੱਤੇ ਆਪ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦੇ। ਡਾ. ਗਰਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੈਕਟਰ ਪੱਖੀ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸੁਸ਼ੀਲ

ਦੁਸਾਂਝ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੀ ਘਟੀਆ ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲਤ ਨੀਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਔਰਤਵਾਦ ਦੇ ਦੌਰ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਅੱਜ ਤੱਕ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਡਾਕਟਰ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ ਅਤੇ ਕੁਲਦੀਪ ਪੁਰੀ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਾਹਿਤ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ ਵਾਸੀ ਅਨੰਤਨਾਗ (ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ) ਨੂੰ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ ਯਾਦਗਾਰੀ ਐਵਾਰਡ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਅਲਫਾਜ਼ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹ-ਵਰਪਕ ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੇਖਕ ਡਾ. ਪਰਮ ਸਿੰਘ ਗੁਰਾਇਆ (ਯੂ ਐੱਸ ਏ) ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀ ਡਾਕਟਰ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ ਯਾਦਗਾਰੀ ਐਵਾਰਡ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਆ ਗਿਆ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਗੁਰਾਇਆ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਰਾਵੀ ਦਾ ਰਾਹ ਰਾਏ ਅਹਿਮਦ ਖਾਨ ਖ਼ਰਲ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ ਦਾ ਬੁਲਾਰਾ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਲੋਕ ਅਰਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਮੱਖਣ ਕੁਹਾੜ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤੀ ਕੌਮਕਾਜ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕਰਨ, ਅਖੰਤੀ ਮਾਡਲ ਤੇ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬੋਲਣ ਲਵਾਉਣ ਕਿ 'ਇਸ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ' ਨਵੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ ਫੌਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਸੰਪੰਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਤੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਜੰਗਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ।ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਰਸ਼ਨ ਖੁੱਟਰ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਵੀ ਕਹੀ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਸੀਤਲ ਗੁੰਨੇਪੁਰੀ ਨੇ ਮੱਚ ਸੰਚਾਲਨ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਧੂਬੀ ਨਿਭਾਈ।

‘ਪੰਜਾਬੀ ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਨਿਕਾਸ, ਵਿਕਾਸ, ਵਰਤਮਾਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ’ ਬਾਰੇ ਸੈਮੀਨਾਰ

ਬਰਨਾਲਾ : ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਭਾਸ਼ਾ ਦਵਤਰ ਬਰਨਾਲਾ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮਹੀਨਾ ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਸਾਹਿਤਕ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ 'ਚ ਪੰਜਾਬੀ ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ 'ਨਿਕਾਸ, ਵਿਕਾਸ, ਵਰਤਮਾਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ' ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਗੋਸ਼ਟੀ ਅਤੇ 'ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ ਦਰਬਾਰ' ਹੋਇਆ।ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਾਸੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਰਤਨ ਨੇ ਕੀਤੀ।ਡਾ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਿਰਾਲਾ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਅਤੇ ਆਲੋਚਕ ਵੱਲੋਂ ਸਮਾਗਮ 'ਚ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਦਕਿ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਆਲੋਚਕ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਤਿਲਕ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ।ਤ੍ਰੇਮਾਸਿਕ ਮਿੰਨੀ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਜਗਦੀਸ਼ ਰਾਏ ਕੁਲਗੀਆਂ ਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰੇ ਵਜੋਂ ਸਮਾਗਮ 'ਚ ਪਹੁੰਚੇ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਭਾਸ਼ਾ ਅਵਸਰ ਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖੁੱਡੀ ਕਲਾ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹਾਰਗੀਨ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਹਿਦਿਆਂ ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਮਨੋਰਥ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ। ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਰਤਨ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਾਸੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਉਣਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਭਾਸ਼ਾ ਦਵਤਰ ਦਾ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਉਪਰਾਲਾ ਹੈ। ਡਾ. ਜੋਗਿ

ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ, ਜਲੰਧਰ

ਸ਼ਨਾਖਤ

ਉਹ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਘਸੀਟਦਾ ਹੋਇਆ ਮਸਾਂ ਹੀ ਘਰ ਅੱਪੜਿਆ। ਉਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਉਸ ਫੌਜੀ ਵਾਂਗ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਜੰਗ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਹਥਿਆਰ ਵੀ ਬੰਗ ਆਇਆ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਉਹਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਹਦੀ ਮੁਟਿਆਰ ਧੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਖ਼ਬਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹਦੇ ਪਿਉ ਨੇ ਰਾਤ ਪੁਲਸ ਨਾਲ ਹੋਏ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਆਪਣੇ ਜਵਾਨ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਪਛਾਨਣ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਪੁਲਸ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੀ।

“ਵਾਹ ਬਾਪੂ, ਵਾਹ..... ਜਿਹੜੇ ਪੁੱਤ ਦੇ ਮੂੰਹ ‘ਚ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹ ਦਾ ਕੱਢ ਕੇ ਪਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ, ਜਿਹੜੇ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਮੈਂ ਆਖਿਆ ‘ਤੇ ਚੱਕ ਕੇ ਖਿਡਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ... ਅੱਜ ਉਹਨੂੰ ਵੀ ਸਿਆਨਣ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰਤੀ। ਕਹਿਤਾ ਇਹ ਮੇਰਾ ਪੁੱਤ ਨੀਂ”, ਕੁੜੀ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਅੱਖਰ ਤੇ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਸੀ।

“ਤੂੰ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮੇਰੇ ਹੱਕ ਬੱਚੇਦਾ ਆਇਆ, ਬਾਪੂ ਅੱਜ ਮੇਰਾ ਭੈਣ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕ ਵੀ ਬੰਗ ਲਿਆ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵੀਰ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਵੀ ਨੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੀ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅੱਜ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਮਾਂ ਵਾਹਗੇ ਧੀ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਲੈਂਦਾ ਬਾਪੂ....” ਤੇ ਕੁੜੀ ਆਪਣੇ ਪਿਉ ਦੇ ਗਲ ਚਿੰਬੜ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਰਲਾ ਉੱਠੀ।

“ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਪੈਦੇ, ਅੱਜ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਕੇ ਈ ਪੁੱਤ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਸਿਆਨਣ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰੀਏ,” ਮੁਟਿਆਰ ਕੁੜੀ ਦੇ ਮੱਥਿਆਂ ‘ਤੇ ਆਈ ਚੁੰਨੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸਿਰ ‘ਤੇ ਧਰਦਿਆਂ ਬੁੱਢੇ ਬਾਪ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਚੌਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਥ ਬੜੇ ਹੀ ਲਾਡ ਨਾਲ ਧੀ ਦਾ ਸਿਰ ਪਲਸ ਦਿੱਤਾ।

ਪੱਗ

ਫੌਨ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਕਾਰ ਦੀ ਰਫਤਾਰ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਲਈ।

“ਹੌਲੀ ਚਲਾ ਪੁੱਤ, ਬਿੰਦ-ਘੜੀ ਭੀਕ ਲੈਣਗੇ ਉਹ।” ਨਾਲ ਦੀ ਸੀਟ ‘ਤੇ ਬੈਠੀ ਮਾਂ, ਜਿਸ ਨੇ ਫੌਨ ‘ਤੇ ਹੋਈ ਸਾਰੀ ਗੱਲਬਾਤ ਸੁਣ ਲਈ ਸੀ, ਨੇ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਮੱਖਣ ਨੂੰ ਕਾਰ ਤੋਂ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ।

“ਬੇਬੇ ਉਹ ਤਾਂ ਨੀਕ ਐ, ਪਰ ਠੇਮੇ ਮੈਂ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਤੀ ਗਿਆਰਾਂ ਬਜੇ ਦਾ.... ਤੇ ਮੈਂ ਹੀ ਲੇਟ ਹੋ ਗਿਆ।” ਮੱਖਣ ਨੇ ਕਾਰ ਦੀ ਰਫਤਾਰ ਉਹੀ ਰੱਖੀ।

ਮੱਖਣ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ੀ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਫੌਨ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਆ ਰਹੇ ਸਨ।

ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਕੱਲਾ ਪੁੱਤ ਸੀ ਉਹ। ਘਰ ਦੀ ਸਾਰੀ ਕਬੀਲਦਾਰੀ ਤੇ ਖੇਤੀ-ਪੱਤੀ ਉਸ ਦੇ ਮੱਥਿਆਂ ‘ਤੇ ਸੀ। ਪੜ੍ਹਿਆ-ਲਿਖਿਆ ਅਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕਲਾ ਦਾ ਮਾਹਿਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਉਸ ਦੇ ਮੱਥਿਆਂ ‘ਤੇ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਤੇ ਅੱਜ ਉਸ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਪੱਕਾ ਧਰਨਾ ਲਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਸਵੇਰੇ ਉਹ ਜਦੋਂ ਸ਼ਹਿਰ ਵੱਲ ਨੂੰ ਜਾਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਹੀ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਗੁਲਸ਼ਾਨ ਵਿਚ ਨਹਾਉਣ ਗਈ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਤਿਲਕ ਕੇ ਡਿੱਗ ਗਈ। ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਸੱਟ ਵੱਜੀ। ਲਗੂ ਕਾਫ਼ੀ ਨਿਕਲਿਆ। ਪਿੰਡ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਮੌਕੇ ‘ਤੇ ਆ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਤਾਂ ਲਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਖ਼ਬਰ ਦੇ ਡਰੇ ਸਿਰ ਦੀ ਸੈਕਿਨਿੰਗ ਕਰਾਉਣ ਨੂੰ ਵੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਤੇ ਮੱਖਣ ਨੂੰ ਮਾਂ ਦੀ ਬੈਠਕੀ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਚਿੰਤਾ ਜਟਾਏ ਪਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਜਲਦੀ ਮੁੜ ਆਵੇਗਾ ਪਰ ਭੀੜ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਕੁਝ ਜਿਹਾਈ ਹੀ ਲੱਗ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ-ਆਪ ‘ਤੇ ਖਿੰਬ ਜਿਹੀ ਵੀ ਆ ਰਹੀ ਸੀ।

ਕਾਰ ਚਲਾਉਂਦੇ ਮੱਖਣ ਨੂੰ ਯਾਦ ਆਇਆ ਕਿ ਪਿੰਡ ਇਕਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਨਾ ਲੈਣ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਕਈ ਬਹਾਨੇ ਲਾਏ ਸਨ, ਪਰ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ

ਬੀਰ ਇੰਦਰ ਬਨਭੌਰੀ ਦੀਆਂ ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਨਪੀੜੇ ਤੇ ਲਤਾੜੇ ਜਾ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਹੋਰਵਾ ਹੈ। ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਲਿਖਦਾ ਹੋਇਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦੀ ਬਾਤ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਲਾ ਕਲਾ ਦੇ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਕਲਾ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲਈ ਗੱਲ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋਕ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਤੇ ਮਸਲਿਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਦੀਆਂ ਹਨ।

ਬੀਰ ਇੰਦਰ ਬਨਭੌਰੀ ਦੀਆਂ ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀਆਂ

ਪਿਤਾ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਆਹੁਦੇ ‘ਤੇ ਸੋਵਣਾ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਭੋਗ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸੁਣਾਉਂਦਿਆਂ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਵਾਲੀ ਪੰਗ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਮੱਖਣ ਦਾ ਪਿਤਾ ਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਪੁਲਸ ਵਾਲਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮਾਰੀਆਂ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਬੁਛਾੜਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਗਰਦਾਨਿਆ ਸੀ।

ਮੱਖਣ ਨੇ ਕਾਹਲੀ-ਕਾਹਲੀ ਵਿਚ ਕਾਰ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਲਿਆ ਖੜੀ ਕੀਤੀ। ਸਿਰ ‘ਤੇ ਬੰਨ੍ਹੀ ਪੰਗ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਹੀ ਪਏ ਮੱਥੇ ‘ਤੇ ਹੀ ਲਾਹ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਕਮਰੇ ਅੰਦਰ ਜਾ ਵੜਿਆ ਤੇ ਕੁਝ-ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਉਹ ਹੋਰ ਪੰਗ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਬਾਹਰ ਆ ਗਿਆ।

ਲੰਬੀ ਵਿਚ ਬੈਠੀ ਮਾਂ ਨੇ ਗੁਹ ਨਾਲ ਮੱਖਣ ਵੱਲ ਵੇਖਿਆ ਤੇ ਬੋਲੀ, “ਲਗਦੇ ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਵਾਲੀ ਪੰਗ ਬੰਨ੍ਹ ਲਈ ਐ ਗਲਤੀ ਨਾਲ।” ਮੱਖਣ ਨੇ ਲੰਬੀ ਵਿਚ ਹੀ ਲੱਗੇ ਵਾਸਵਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਮੂਹਰੇ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਸਿਰ ‘ਤੇ ਬੰਨ੍ਹੀ ਪੰਗ ਨੂੰ ਗੁਹ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ। “ਹਾ ਬੇਬੇ, ਲਮਾਰੀ ‘ਚ ਪੰਗ ਕੱਢਣ ਲੱਗਿਆਂ ਗੁੱਝ-ਫਿੱਕੇ ਰੰਗ ਦਾ ਪਤਾ ਵੀ ਨੀ ਲੱਗਿਆ, ਚੱਲ ਕੋਈ ਨਾ, ਰੰਗ ਤਾਂ ਉਹੀ ਐ।”

ਉਸ ਨੇ ਪਤਨੀ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਰੱਖਿਆ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਾਲਾ ਬੈਗ ਮੱਥੇ ‘ਤੇ ਟੰਗਿਆ ਤੇ ਬਾਹਰ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ।

“ਆਪਣੀ ਦੀਪਾ ਕਿੱਥੇ ਐ?...?” ਉਸ ਨੇ ਬਾਹਰਲੇ ਗੇਟ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਦਾ ਕਰਨ ਆਈ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ।

ਪਤਨੀ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਮੂੰਹੋਂ ਕੁਝ ਬੋਲਿਆਂ, ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਹੀ, ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਬਣੇ ਚੌਕੇ ਦੇ ਓਟੇ ਦੇ ਪਰਲੇ ਪਾਸੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਦਾ ਤਿੰਨ ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਬੇਟਾ ਦੀਪਾ, ਮੱਥੇ ‘ਤੇ ਪਈ ਉਸ ਦੀ ਪੰਗ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ‘ਤੇ ਟਿਕਾਈ ਖਿਡੌਣੇ ਟਰੈਕਟਰ ਨਾਲ ਖੇਡ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਭਾਰ ਮੁਕਤ

“ਉਹ ਸਾਡੀ ਮਾਂ ਐ...”

“ਸਾਡੀ ਨਹੀਂ, ਸਿਰਫ਼ ਭੇਰੀ ਮਾਂ...।”

“ਪਰ ਲੋਕ ਕੀ ਕਹਿਣਗੇ?”

“ਮੈਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਠੇਕਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ, ਇਥੋਂ ਤੁਰਦੀ ਕਰੋ ਉਹਨੂੰ, ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ।”

“ਤੂੰ ਸੋਚ ਸੁੰਨੇ ਘਰ ਵਿਚ ਮਾਂ ਕੱਲੀ ਕਿਵੇਂ ਰਹੇਗੀ?”

“ਕਿਉਂ ਇਕੱਲੀ ਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਭੂਤ ਖਾਂਦੇ ਐ ਉਹਨੂੰ, ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਆਦਤ ਪੈ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਪੁੱਛ ਲੈਂਦੀ ਹੋਈ।”

“ਉਹ ਬਜ਼ੁਰਗ ਐ, ਉਹਨੂੰ ਲੋੜ ਐ ਸਾਡੀ, ਅਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕੱਲਿਆਂ ਛੱਡ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਤਾਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਦਾ ਹੋਰ ਹੈ ਵੀ ਕੋਣ...?”

“ਪਰ ਮੈਂ ਉਸ ਬੁੱਢੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਵਾਂਗੀ।” ਸ਼ੋਭਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ।

“ਚੱਲ ਨੀਕ ਹੈ, ਮੈਂ ਕਰਦਾਂ ਮਾਤਾ ਨਾਲ ਗੱਲ।” ਯੋਗੇਸ਼ ਨੇ ਭਰੇ ਮਨ ਨਾਲ ਕਿਹਾ।

“ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਐ, ਸਾਮਾਨ ਚੁੱਕ, ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਰੱਖ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦੇਵੇ ਕਿ ਅੱਜ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ।”

“ਪਰ...ਯਾਰ... ਇਹ ਇਕ-ਦਮ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਕਿਵੇਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾਂ ਘਰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਣ ਲਈ... ਆਖਰ ਉਸ ਦਾ ਸਾਰਾ ਕੁਸ਼ ਇਥੇ ਹੀ ਐ...”

“ਨਾ ਕੀ ਐ ਇਥੇ ਉਸ ਦਾ...?, ਮੇਰੇ ਪਾਪਾ ਦੀ ਬਣਾਈ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਐ ਇਹ।” ਸ਼ੋਭਾ ਕੜਕਦੀ ਹੋਈ ਬੋਲੀ।

ਸ਼ੋਭਾ ਮੂੰਹੋਂ ਨਿਕਲੇ ਸ਼ਬਦ, ‘ਪਾਪਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ’ ਯੋਗੇਸ਼ ਦੇ ਸੀਨੇ ਵਿਚ ਆਰੀ ਵਾਂਗ ਫਿਰ ਗਏ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣ ਯੋਗੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਚੀਚੀ ਜਿਹੀ ਵੀ ਚੜ੍ਹੀ। ਇਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਦਿਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਇਕ ਬੰਬੜ ਮਾਰ ਦਿਆਂ ਉਸ ਦੇ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇ ਚਾਰ ਸੁਣਾ ਦੇਵੇ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ‘ਤੇ ਕਾਬੂ ਰੱਖਿਆ ਤੇ ਬੋਲ ਜਿੰਨੇ ਮਨ ਨਾਲ ਮਾਂ ਵਾਲੀ ਅਲਮਾਰੀ ਖੋਲ੍ਹੀ, ਮਾਂ ਦਾ ਸਮਾਨ ਬੈਗ ਵਿਚ ਪਾਉਣ ਲੱਗਿਆ।

“ਆਹ ਸਿਲਾਈ ਮਸ਼ੀਨ ਵੀ ਰੱਖ ਲਵੇ।”

“ਪਰ ਇਹ ਤਾਂ ਤੂੰ ਵਰਤਦੀ ਐ।”

“ਹੁਣ ਤੱਕ ਜਿੰਨੀ ਵਰਤਦੀ ਸੀ, ਵਰਤ ਲਈ, ਪਰ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸੇ ਦੀ ਨਾ, ਮੈਂ ਉਸ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਘਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੇਖ-ਵੇਖ ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਮਨਹੂਸ ਚਿਹਰਾ ਯਾਦ ਆਵੇ।”

ਸ਼ੋਭਾ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਯੋਗੇਸ਼ ਦਾ ਸਿਰ ਫੇਰ ਚਕਰਾਇਆ। ਸੀਨੇ ਵਿਚ ਉੱਠਦੇ ਉਥਾਲ ਨੂੰ ਅੰਦਰੋਂ-ਅੰਦਰੀ ਪੀਚੇ ਹੋਏ ਯੋਗੇਸ਼ ਨੇ ਮਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਵਾਲਾ ਬੈਗ ਪੈਕ ਕਰ ਦੂਜੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਮਾਂ ਕੋਲ ਚਲਾ ਗਿਆ।

ਯੋਗੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਮਰਿਓਂ ਬਾਹਰ ਗਿਆ ਦੇਖ, ਸ਼ੋਭਾ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਆਈ, ਉਸ ਦਾ ਦਸ ਕੁ ਸਾਲ ਦਾ ਬੇਟਾ ਵੀ ਖੇਡਦਾ-ਖੇਡਦਾ ਨਾਲ ਆ ਗਿਆ। ਸ਼ੋਭਾ ਨੇ ਬੈਗ ਚੈੱਕ ਕਰਨ ਦੇ ਰਵੇ ਨਾਲ ਬੈਗ ਦੀ ਜਿੱਪ ਖੋਲ੍ਹੀ ਤਾਂ ਇਕਦਮ ਭਵੰਤਰ ਜਿਹੀ ਗਈ। ਉਸ ਨੇ ਡੇਰ-ਡੇਰ ਹੋਈ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਪਏ ਬੈਗ ਵੱਲ ਅਤੇ ਫੇਰ ਕੱਲੇ ਹੀ ਖੇਡ ਰਹੇ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਵੱਲ ਬੜੀ ਗੁਹ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ‘ਤੇ ਇਕਦਮ ਚਿੰਤਾ ਦੀਆਂ ਲਕੀਰਾਂ ਉੱਭਰ ਆਈਆਂ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਤੋਂ ਉਸ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚਲਾ ਵਜ਼ਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਝਲਕ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇੰਜ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਦੀ ਕੋਈ ਡਰਾਉਣਾ ਸੁਭਨਾ ਦੇਖ ਰਹੀ ਹੋਵੇ।

ਕਿਹਾ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਦਿਆਂ ਉਹ ਪੈਕ ਕੀਤੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਸੌਸ ਦੇ ਬੈਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਅਲਮਾਰੀ ਵਿਚ ਟਿੱਕਾ ਦਿੱਤੇ ਤੇ ਖਾਲੀ ਬੈਗ ਪਹੁੰਚ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਅਲਮਾਰੀ ਦਾ ਪੱਠਾ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਜਿਉਂ ਹੀ ਮੁੜੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਨਿਗ੍ਹਾ ਖਾਲੀ ਪਏ ਬੈਗ ‘ਤੇ ਪਈ। ਖਾਲੀ ਬੈਗ ਨੂੰ ਦੇਖ ਉਸ ਨੂੰ ਇੰਜ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੇ ਭਾਰ ਤੋਂ ਬੇਗ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਦਾ ਦਿਮਾਗ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਭਾਰ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀਆਂ/ਇਤਿਆਦ

ਐਤਵਾਰ, 24 ਨਵੰਬਰ 2024 (ਅਖਬਾਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਸਫ਼ਾ)

ਪੇਸ਼ਕਸ਼ : ਜਗਦੀਸ਼ ਰਾਏ ਕੁਲਗੀਆਂ

ਤੜਕੇ ਵੱਲ ਪੁਲਾਘ

“ਗੀਨਾ...! ਤੂੰ ਇਥੇ...?”

“ਤੂੰ ਵੀ ਤਾਂ ਇਥੇ ਹੀ ਐ...?”

“ਪਰ ਮੈਂ ਤਾਂ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਦਾ ਮਾਰਿਆ ਆਇਆਂ, ਨਾ ਚਾਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ... ਕਸਮ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਆਇਆ।”

“ਪਰ ਤੂੰ ਤਾਂ ਕਾਲਜ ਦਾ ਸਾਥੀ ਮੁੰਡਾ ਸੀ, ਤੂੰ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ...?”

“ਕੀ ਦੱਸਾਂ, ਘਰੋਂ ਆਇਆ ਸੀ ਕੁਝ ਖੱਟਣ, ਪਰ ਇਸ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਮੈਂ ਤਾਂ ਪਿੰਡ ਵਿਚਲੇ ਆਪਣੇ ਗਿੱਝੇ ਵੀ ਗੁਆ ਬੈਠਾ। ਘਰੋਂ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦਾ ਫੋਨ ਆਉਂਦੇ ਕਿ ਪੁੱਤ ਕੌਮ ਦਾ ਕੀ ਬਣਿਆ। ਕੀ ਦੱਸਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿ ਅੱਜ ਫੇਰ ਅੱਧੀ ਦਿਹਾੜੀ ਲਾ ਕੇ ਆਇਆਂ। ਬੇਸ... ਪ੍ਰਸ਼ਾਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਘਿਰੇ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ... ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਨਸ਼ਾ ਇਹਨਾਂ ਪਿੰਡ ਲਿਆਇਆ... ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਸਫ਼ਾਈ ਦਿੱਤੀ।

“ਪਰ ਗੀਨਾ...ਤੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਸਾਰਾ ਨਸ਼ਾ ਉਡ ਗਿਆ ਮੇਰਾ ਤਾਂ।” ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਰੋਅ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ।

“ਪਰ ਤੂੰ ਇਥੇ ਕਿਉਂ...?” ਮੁੰਡਾ ਬੋਲਿਆ।

“ਮੈਂ ਕਿਹੜਾ ਸ਼ੌਕ ਨਾਲ ਆਈ ਹਾਂ, ਮੇਰੀ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਹੀ ਐ।”

“ਪਰ ਤੇਰਾ ਤਾਂ ਕਾਲਜ ਪੜ੍ਹਦੀ ਦਾ ਹੀ ਵਿਆਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਘਰਦਿਆਂ ਨੇ...ਫੇਰ ਤੂੰ ਇਸ ਮਾੜੇ ਧੰਦੇ ਵਿਚ...?”

“ਕਿਸਮਤ ਨੇ ਆਈ, ਕਿਸਮਤ...,”

“ਕਿਸਮਤ...?”

“ਹਾਂ... ਕਿਸਮਤ... ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਉਹ ਕੁਝ ਪਲ ਰੁਕੀ, ਡੂੰਘਾ ਜਿਹਾ ਸਾਹ ਲਿਆ ਅਤੇ ਫੇਰ ਮੁੜ ਬੋਲੀ, “ਪਤੀ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਹੀ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਵਿਚ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ, ਸ਼ਹਿਰਿਆਂ ਨੇ ਬੰਦਾ ਖਾਣੀ ਕਹਿ ਕੇ ਘਰੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ। ਪੇਕਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਦਾ ਭਾਰ ਲਾਹੁਣ ਲਈ ਇਕ ਨਸ਼ੇਰੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਉਹ ਵਿਹਲੜ, ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਟੋਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਸ਼ੀ ਦੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਵੱਧ ਪੈਸੇ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਘੱਕ ਨਾਲ ਇਸ ਕੰਮ ਵਿਚ...,” ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਉਸ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਘਿਰਿਆ ਜਿਹੀ ਗਈ, ਪਰ ਆਪਣੇ-ਆਪ ‘ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਂਦੀ ਫੇਰ ਬੋਲੀ, “ਉਹ ਆਪ ਤਾਂ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਮਾਰ ਨਾ ਝੱਲਦਾ ਤੁਰ ਗਿਆ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਇਥੇ ਛੱਡ ਗਿਆ... ਇਸ ਨਰਕ ਵਿਚ...,” ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਉਹ ਹਿੱਸ ਪਈ।

ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਵੁਕ ਹੋਇਆ ਦੇਖ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਦੀਆਂ ਹੋਰ ਅੱਖਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੱਕਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਕੁੜੀ ਦੀ ਬਾਂਹ ਫੜੀ ਤੇ ਸੜਕ ਕਿਨਾਰੇ ਲੱਗੇ ਰੁੱਖ ਦੀ ਓਟ ਵਿੱਚੋਂ ਲੈ ਗਿਆ।

“ਰੋ ਨਾ ਗੀਨਾ, ਤੂੰ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਬੇਝੂਰ... ਤੂੰ ਤਾਂ ਮਜ਼ਬੂਰ ਸੀ... ਗੱਲ ਕੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਬੋਲਦਾ ਰੱਖਿਆ...ਤੂੰ ਹੀ ਨੀਂ ਮੈਂ ਵੀ ਨਰਕ ਭੋਗ ਰਿਹਾਂ...”, ਮੁੰਡਾ

ਬੋਲਿਆ, ਉਸ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵੀ ਘਿਰਿਆਈ ਗਈ। ਬੇਝੂਰ ਜਿਹਾ ਕੁਕ ਕੇ ਉਹ ਮੁੜ ਬੋਲਿਆ, “ਗੀਨਾ...ਕਿਉਂ ਨਾ...ਅਸੀਂ ਇੱਕ... ਹੋ... ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਨੂੰ ਚੀਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੀਏ...ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ ‘ਤੇ ਜਾ ਕੇ...”, ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਜਕਦੇ-ਜਕਦੇ ਗੱਲ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ।

ਕੁੜੀ ਦੀਆਂ ਸੋਜਲ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜੀਬ ਜਿਹੀ ਚਮਕ ਆ ਗਈ। ਉਹਨੇ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਮੁੰਡੇ ਵੱਲ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼ਬਦ ‘ਤੇ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਦਾ ਹੱਥ ਫੜੀ ਤੁਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਗੰਭੀਰ-ਮੁਟਿਆਰ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਟੱਕੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਭਰੋਸਾ

ਕਬੀਲੇ ਦਾ ਸਰਦਾਰ ਅਚਾਕਾ ਬਿਮਾਰ ਪੈ ਗਿਆ। ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਹਕੀਮ-ਵੈਦ ਆਪਣੇ ਨਸ਼ੇਰੇ ਲਾ-ਲਾ ਕੇ ਹੰਝ ਗਏ, ਪਰ... ਬਿਮਾਰੀ ਘਟਣ ਦਾ ਨਾਅ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੈ ਲੈ ਰਹੀ।

ਸਰਦਾਰ ਕਬੀਲੇ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰੱਬ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਦਰਜਾ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਵਕਤ, ਵਖ਼ਤ ਦਾ ਰੂਪ ਪਾਰ ਕਬੀਲੇ ‘ਤੇ ਟੁੱਟਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਸਰਦਾਰ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਕਬੀਲੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦੀ ਬਾਜ਼ੀ ਲਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਅੱਜ ਕਬੀਲੇ ਦਾ ਇਹ ‘ਰੱਬ’ ਕਿਸੇ ਭਿਆਨਕ ਬਿਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਮੱਥੇ ‘ਤੇ ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਰਾ ਕਬੀਲਾ...ਕੀ ਬੱਚੇ, ਕੀ ਬੁੱਢੇ, ਔਰਤਾਂ, ਮਰਦ... ਸਭ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਦਾਰ ਦੇ ਵਿੱਛੜ ਜਾਣ ਦਾ ਭੈ ਸੀ। ਕੁੱਲ ਕਬੀਲੇ ਵਾਲੇ ਪੀਰ ਵੱਲ ਵਹਿਯ ਨਿਰਾਸ਼ਤਾ ਤੇ ਚਿਹਰੇ ‘ਤੇ ਜ਼ਦਦੀ ਸੀ।

ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਚਿਰਾਗਾਂ ਵਾਲੇ ਪੀਰ ਦੀ ਮਜ਼ਾਰ ‘ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਦੀ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਮੰਗਦਿਆਂ ਚਿਰਾਗ ਜਗਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਰਦਾਰ ਦੇ ਸਾਹ ਵਧ ਸਕਦੇ ਹਨ।

“...ਚਿਰਾਗਾਂ ਵਾਲੇ ਪੀਰ ਬਾਰੇ ਇਹ ਗੱਲ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸੀ ਕਿ ਸੁੱਖਣਾ ਸੁੱਖਣ ਵਾਲਾ ਜਿੰਨੇ ਵੱਡੇ ਚਿਰਾਗ ਬਾਲ ਕੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਓਨੀ ਜਲਦੀ ਸੁਣੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।

ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਚਿਰਾਗਾਂ ਵਾਲੇ ਪੀਰ ਵੱਲ ਵਹਿਯ ਘੱਤ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਕਈ ਲੋਕ ਤਾਂ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਪੰਜ-ਪੰਜ ਵਾਰ, ਪੰਜ-ਪੰਜ ਚਿਰਾਗ ਜਗਾਉਣ ਲੱਗੇ। ਸਰਦਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸੀ।

ਲੋਕੀਂ ਚਿੰਤਾ ਲੱਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਨਾਲ ਪੀਰ ਦੀ ਮਜ਼ਾਰ ‘ਤੇ ਆਉਂਦੇ, ਚਿਰਾਗ ਬਾਲਦੇ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾ ਲੱਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਵਾਪਸ ਮੁੜ ਜਾਂਦੇ।

ਦਿਨ ਵੀਰਵਾਰ ਦਾ ਹੈ। ਚਿਰਾਗ ਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਭੀੜ ਹੈ। ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ‘ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਰਦਾਰ ਦੇ ਵਿੱਛੜ ਜਾਣ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਦੀਆਂ ਲਕੀਰਾਂ ਉਕਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਬਹੁਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜ-ਪੰਜ ਚਿਰਾਗ ਪਨ। ਲੋਕ ਚਿਰਾਗ ਬਾਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਚੰਬੂਆਂ ਲੱਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਸਰਦਾਰ ਦੀ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਮੰਗ ਰਹੇ ਹਨ।

ਕਬੀਲੇ ਦਾ ਹੀ ਇਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਮੁੰਡਾ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚਿਰਾਗ ਚੁੱਕੀ ਮਜ਼ਾਰ ‘ਤੇ ਆਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਚਿਰਾਗ ਨੂੰ ਮਜ਼ਾਰ ‘ਤੇ ਰੱਖਿਆ, ਮਾਰੀਸ਼ ਕੱਢ ਕੇ ਚਿਰਾਗ ਬਾਲਿਆ। ਹੱਥ ਬੰਨ੍ਹੇ, ਅੱਖਾਂ ਮੀਚ ਕੇ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਸ਼ਾਂਤ ਬੈਠਾ ਰਿਹਾ।

“ਓਦੇ ਕਿਚਲੂ...ਤੂੰ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਹੀ ਚਿਰਾਗ ਬਾਲਿਆ...?”

ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਫੜੇ ਪੰਜ ਚਿਰਾਗਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਦਿਆਂ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਨੇ ਨਿਰਾਸ਼ੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਨਾਲ ਚਿਰਾਗ ਬਾਲ ਕੇ ਮਜ਼ਾਰ ‘ਤੇ ਬਾਹਰ ਆ ਰਹੇ ਨਿੱਕੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ।

ਨਿੱਕੇ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੱਲ ਸਿਰਫ਼ ਵੇਖਿਆ, ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ ਭਰੋਸੇ ਲੱਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਨਾਲ ਅੰਬਰ ਵੱਲ ਵੇਖਦਿਆਂ ਮਜ਼ਾਰ ‘ਤੇ ਪਾਉਂਤੀਆਂ ਉਤਰ ਗਿਆ।

ਰਿਪੁਦਮਨ ਸਿੰਘ ਰੂਪ ਦਾ ਨਾਵਲ ‘ਤੀਲੂ’ ਲੋਕ-ਅਰਪਣ

ਲੁਧਿਆਣਾ : ਨਵੇਂ ਵਰ੍ਹੇ ਦੀ ਉਮਰੇ ਵੀ ਸ਼ਿੰਦਰ ਨਾਲ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕਰਮਸ਼ੀਲ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਰਿਪੁਦਮਨ ਸਿੰਘ ਰੂਪ ਦਾ ਸੱਜਰਾ ਨਾਵਲ ‘ਤੀਲੂ’ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਡਮੀ ਵੱਲੋਂ ਆਯੋਜਿਤ ਸਾਹਿਤ ਉਤਸਵ-2024 ਦੌਰਾਨ ਲੋਕ-ਅਰਪਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਰੂਪ ਦੀ ਗ਼ੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਲੋਕ-ਅਰਪਣ ਦੀ ਰਸਮ (ਡਾ.) ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ (ਡਾ.), ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰੀ ਬਿਹਾਰੀ ਲਾਲ ਸੱਦੀ (ਡਾ.), ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰੀ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੀਰਾਗ, ਸ੍ਰੀ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜਾਜਕ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਤੂਰ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਰੂਪ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਸੰਜੀਵਨ

ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਨਾਵਲ ‘ਤੀਲੂ’ ਸਾਡੀ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਉਤਨਾਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਬਾਤ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਅਕਸਰ ਆਮ ਲੋਕ ਅਣਜਾਣ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਲੋਕ ਸੰਘ ਵੱਲੋਂ

ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਵਲ ‘ਤੀਲੂ’ ਉਪਰ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ/ਗੱਲਤੀ ਸ੍ਰੀ ਰੂਪ ਦੇ ਘਰ ਮੋਹਾਲੀ ਵਿਖੇ ਦਸੰਬਰ ਦੇ ਅੱਧ ਵਿਚ ਇਕ ਸੰਖੇਪ ਇਕੱਤਰਤਾ ਦੌਰਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੱਛਮੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਅਰਬ ਦੇਸ਼..

ਮੰਨਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਆਪਣੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਅਮਰੀਕਾ ਉਪਰ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਨਿਰਭਰਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫਲਸਤੀਨ ਪ੍ਰਤੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਈਰਾਨ ਅਤੇ ਹੁਤੀ ਹਮਾਸ, ਇਰਾਕ ਸ਼ੀਆ ਮਿਲੀਸ਼ੀਆ ਆਦਿ ਤੋਂ ਖੋਜਦਾ ਹਨ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਵੱਚ ਭਾਲਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਤੇ ਹੋਰ ਫੌਜੀ ਸਾਜ਼ੋ-ਸਾਮਾਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਫਲਸਤੀਨ ਪ੍ਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨੀਤੀ ਵੀ ਅਮਰੀਕਾ ਜ਼ਰੂਰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰੇਗਾ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ - ਹਮਾਸ ਜੰਗ ਜੋ ਹੁਣ ਇਜ਼ਰਾਈਲ-ਹਿਜ਼ਬੁੱਲਾ ਦਰਮਿਆਨ ਜੰਗ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੇ

ਈਰਾਨ-ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਜੰਗ ਵਲ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਰਬ ਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਰਾਜਨੀਤਕ ਕੂਟਨੀਤਕ ਸਮੱਸਿਆ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਦੁਨੀਵੀ ਦੇ ਆਲਮ ਵਿਚ ਹਨ, ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਦਾ ਸਮਝਦਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ।

ਸੱਤ ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਅਰਬ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਘਟਨਾਕਾਮ ‘ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਅਰਬ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਗਾਜ਼ਾ ਤੇ ਫਲਸਤੀਨ ਪ੍ਰਤੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਦੇਸ਼ ਆਪਣੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਆਪਣੇ ਕੌਮੀ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਚਿੰਤਤ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਨਾ ਬਹਾਲ ਹੋਵੇ, ਆਰਥਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਲਈ ਰਾਹ ਖੋਲ੍ਹੀ ਹੋਵੇ।

ਸਫ਼ਾ 2 ਦੀ ਬਾਕੀ

ਸਨ, ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀਆਂ। ਸਾਉਦੀ ਅਰਬ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਗੱਲ ‘ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਫਲਸਤੀਨ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਲੱਭਿਆ ਜਾਵੇ। ਸੱਤ ਅਕਤੂਬਰ ਇਜ਼ਰਾਈਲ-ਗਾਜ਼ਾ ਜੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਉਦੀ ਅਰਬ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਫਲਸਤੀਨ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਹੱਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ: ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅਰਬ ਦੇਸ਼, ਖਾਸ ਕਰ ਸਾਉਦੀ ਅ

ਯਾਤਰਾ ਬਿਰਤਾਂਤ

ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਭੰਗੂ

ਸੰਨ 2006 ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਬੇਟਾ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿਗਨਲ ਕੋਰ ਵਿੱਚ ਬਤੌਰ ਮਕੈਨਿਕ ਭਰਤੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਤੀਜੀ ਪੋਸਟਿੰਗ ਅਰੁਣਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਖੀਰਲੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਤਵਾਂਗ ਦੀ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਉਹ ਛੁੱਟੀ ਆਇਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਸ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਫੌਜ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਦੌਰਾਨ 1991-92 ਵੇਲੇ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਉਸ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹੁਣ ਉਸ ਸੈਕਟਰ ਵਿੱਚ ਬੜੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਬਦਲਾਅ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਊ ਮੀਸ਼ਮਾਰੀ ਤੱਕ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਟਰੇਨ ਬਦਲੀ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਸੀ, ਉਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਇਕਹਿਰੀ ਸੜਕ 'ਤੇ ਤਿੰਨ ਟਰੇਨ ਗੱਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਫ਼ਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਵੱਡੀ ਰੇਲ ਪਟੜੀ ਪਹਾੜ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਬਾਲਿੰਗਪਾਂਗ ਤੱਕ ਨਿਰਮਾਣ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਬੇਟੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਣ ਕੋਈ ਟਰੇਨ ਨਹੀਂ ਬਦਲਦੀ ਪੈਂਦੀ। ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਸਿੱਧੀ ਗੁਹਾਟੀ ਤੱਕ ਰਾਜਧਾਨੀ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਅਤੇ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਗੱਡੀਆਂ ਜੋ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਚੱਲਦੀਆਂ ਹਨ, ਨੇ ਸਫ਼ਰ ਹੋਰ ਵੀ ਆਸਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਹਰ ਜਵਾਨ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ਰੇਲਵੇ ਵਾਰੰਟ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਲਈ ਟਰਾਂਜਿਟ ਕੈਂਪ ਤੋਂ ਬੱਸਾਂ ਚੱਲਦੀਆਂ ਹਨ।

ਬੇਟੇ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕੁੱਝ ਸੁਣ ਕੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਉਹ ਇਲਾਕਾ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਕੀਤਾ। ਬੇਬੇ ਮੇਰੀ ਪਲਟਣ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਆਈ ਸੀ, ਪਰ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਬੇਟੇ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਡੈਡੀ, ਮੈਂ ਯੂਨਿਟ ਜਾ ਕੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਡੈਮੀ ਵਾਰੰਟ ਭੇਜ ਦਿਆਂਗਾ, ਤੁਸੀਂ ਸੀਟ ਬੁੱਕ ਕਰਵਾ ਲੈਣਾ, ਦਸੰਬਰ ਮਹੀਨਾ ਉੱਥੇ ਰਹਿਣਾ, ਜਨਵਰੀ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਲੈ ਕੇ ਇਕੱਠੇ ਹੀ ਆ ਜਾਵਾਂਗੇ।”

ਬੇਟੇ ਨੇ ਯੂਨਿਟ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਵਾਰੰਟ ਪੋਸਟ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਭੇਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਦਸੰਬਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਸੀਟ ਮਿਲ ਗਈ। ਹੁਣ ਅਤੇ ਤੀਹ-ਬੱਤੀ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੌਜੀ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਬੜਾ ਫਰਕ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ। ਉੱਥੇ ਪੂਰੇ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਘਰਦਿਆਂ ਦੀ ਤੇ ਆਪਣੀ ਖਬਰ-ਸੁਰਤ ਹਰੇ ਲਿਫ਼ਾਫ਼ੇ ਜ਼ਰੀਏ ਮਿਲਦੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਮਿੰਟ-ਮਿੰਟ ਦੀ ਖਬਰ ਫੋਨ 'ਤੇ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬੇਟੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੰਪਿਊਟਰ 'ਤੇ ਇਲਾਕਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਵੀ ਚੁੱਕਣ ਤੋਂ ਵਰਜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਪੰਜ ਕਿੱਲੋ ਖੋਆ ਅਤੇ ਘਰ ਦੇ ਘਿਰ ਦਾ ਡੱਬਾ ਪੁੱਤਰ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਮੇਰੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, “ਤੂੰ ਕਿਹੜਾ ਤੁਰ ਕੇ ਜਾਣੇ!”

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਤੱਕ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਰਾਜਧਾਨੀ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਵਿੱਚ ਸਫ਼ਰ ਕਰਦਿਆਂ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ, “ਸੂਬੇਦਾਰ, ਤੂੰ ਤਾਂ ਵੀਹ ਸਾਲ ਬਾਬਰੂਮਾਂ ਨੇੜੇ ਬਕਸੇ ਰੱਖ ਕੇ ਸਫ਼ਰ ਕਰਦਿਆਂ ਨੌਕਰੀ ਦੌਰਾਨ ਭੱਟ ਹੀ ਭੜਿਆ, ਨਜ਼ਾਰੇ ਤਾਂ ਹੁਣ ਨੇ!”

ਟਰੇਨ ਵਿੱਚ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਤਾਂ ਲੈ ਕੇ ਕੱਢਲ ਤੱਕ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਸੀ। ਲੰਮੇ ਸਫ਼ਰ ਦਾ ਪਤਾ ਹੀ ਨਾ ਲੱਗਾ। ਗੁਹਾਟੀ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਉੱਤੇ ਉਤਰ ਕੇ ਮੇਰੇ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ‘ਟਰਾਂਜਿਟ ਕੈਂਪ ਬੱਸ’ ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸਾਬਕਾ ਪਛਾਣ ਦੇਸ਼ ਕੋ ਬੇਨ ਗਿਆ।

ਮੈਂ ਦੱਸ ਦਿਆਂ ਕਿ ਜੋ ਫੌਜੀ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਪਰਵਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕ ਮੁਤਾਬਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਬੇਟਾ ਤਾਂ ਨਾਇਕ ਸੀ, ਪਰ ਮੈਂ ਖੁਦ ਜੋ ਸੀ.ਓ. ਸੇਵਾ-ਮੁਕਤ ਸਾਂ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਜੋ ਸੀ.ਓ. ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਮੈਂਸ ਸਹੂਲਤ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਹੀ ਮਿਲ ਗਈ ਸੀ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਅਫ਼ਸਰ-ਜੋ ਸੀ.ਓ. ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਅਗਲੇ ਪੜਾਅ ਲਈ ਸਫ਼ਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਗੁਹਾਟੀ ਤੋਂ ਤੇਜਪੁਰ ਨੂੰ ਆਉਂਦਿਆਂ ਵਿਸ਼ਾਲ ਬੁਹਮਪੁੰਤਰ ਦਰਿਆ ਦਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਵੇਖਿਆਂ ਹੀ ਬਣਦਾ ਸੀ। ਛੋਟੀਆਂ-ਵੱਡੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤੀਆਂ, ਬੋਟ ਅਤੇ ਸਟੀਮਰ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਤੇਜਪੁਰ ਤੋਂ ਛੋਟੀਆਂ ਬੱਸਾਂ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋਣਾ ਸੀ।

ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ ਕਿ 1992 ਵੇਲੇ ਇਹ ਵਿਸ਼ਾਲ ਪੁਲ ਨਿਰਮਾਣ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਇਹ ਪੁਲ ਬਣਦਿਆਂ ਹਰ ਸਾਲ ਆਉਂਦੇ ਹੜ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਅੱਧਿਕ ਵੱਧ ਮਟੀਗੇਲ ਤਾਂ ਰੁਕੂ ਹੀ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ। ਹੁਣ ਇਸ ਪੁਲ ਦੇ ਹੇਠਾਂ-ਉੱਤੇ ਰੇਲ ਅਤੇ ਸੜਕੀ ਆਵਾਜਾਈ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ।

ਸਫ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਾਥੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਫ਼ਰ ਅਕਾਉ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਥੋੜੇ ਵਿੱਚ ਬੈਠਿਆਂ ਨਾਲ ਦੀ ਸੀਟ ਵਾਲਾ ਛੁੱਟੀ ਕੱਟ ਕੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਇਕ ਸੂਬੇਦਾਰ ਮੇਰਾ ਵਾਕਫ਼ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਤੇਜਪੁਰੋਂ ਰੰਗਾਪਾੜਾ ਅਤੇ ਬਾਲੀਪਾੜਾ ਤੋਂ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਬਾਲਿੰਗਪਾਂਗ ਤੱਕ ਤੇਕ ਬਿਲਕੁਲ ਪੱਧਰਾ ਇਲਾਕਾ ਹੈ। ਬਾਲਿੰਗਪਾਂਗ ਤੱਕ ਦੇ ਰੇਲ ਪੁੱਜੇਟ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਦਿਸੇ, ਸ਼ਾਇਦ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਚਾਲੀ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਚੱਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਲਿੰਗਪਾਂਗ ਫੌਜੀ ਟੀ.ਸੀ.ਪੀ.ਓ. ਇੱਥੇ ਕਾਨਵਾਈ ਦੇਸ਼ ਮਿੱਟ ਰੁਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੀੜ, ਦਿਆਰ, ਬੈਤ, ਬਾਂਸ ਅਤੇ ਜੰਗਲੀ ਕੋਲੇ ਦਾ ਸੰਘਣਾ ਜੰਗਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਰ ਪਰਨੇ ਵਹਿੰਦੇ ਪਹਾੜੀ ਨਾਲ ਦਾ ਸ਼ੋਰ ਅਤੇ ਰਿੜਕਿਆ ਪਾਣੀ ਚੜ੍ਹਾਈ ਚੜ੍ਹਦਿਆਂ ਦਿਸਦਾ ਹੈ। ਏਥੋਂ ਸੋਸਾ ਕੈਂਪ ਤੱਕ ਦੀ ਚੜ੍ਹਾਈ ਫੌਜੀ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਬਾਂ-ਬਾਂ ਕਰਵਾ ਦੇਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ ਫੌਜ ਵੱਲੋਂ ਚਾਹ-ਪਕੜਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵੀਹ ਮਿੰਟ ਦੀ ਬਰੇਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਿਰ ਜ਼ੀਰੋ ਪੁਆਇੰਟ ਤੱਕ ਚੜ੍ਹਾਈ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਉਤਰਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਉਕੇਦੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਸਾਹ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤੀਹ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਬਨਿਸਪਤ ਸੜਕ ਚੌੜੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਪਰ ਟੁੱਟੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਸਿੰਗਲ ਰੋਡ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉੱਪਰੋਂ ਆ ਰਹੀ ਕਾਨਵਾਈ ਦਾ ਸੋਸਾ ਕੈਂਪ ਇੰਜ਼ਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਬਰੇਕਾਂ ਵੱਜਣ ਕਰਕੇ ਚੀ-ਚੀ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਸੁਣਾਈ ਦੇਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਖੜ੍ਹੀ ਉਤਰਾਈ ਅਤੇ ਕੁਹਟੀ ਮੌੜ ਹਨ। ਹਰ ਮੌੜ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਚਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨ ਕਰਦੇ ਟ੍ਰੇਕਿੰਗ ਸਿੰਗਲ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਦੁਰਾਂਗ ਤੋਂ 17-18 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪਹਿਲਾਂ ਪੱਧਰੀ ਸੜਕ ਹੈ, ਜੋ ਨਾਲ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਚੱਲਦੀ ਹੈ। ਟੈਂਗਾ ਵੇਲੀ ਸੋਸਾ ਕੈਂਪ ਤੋਂ 52 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਰਾਤ ਰੁਕਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਫੌਜੀ ਟਰਾਂਜਿਟ ਕੈਂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਬਾਣੇ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਸਵੇਰੇ ਸੱਤ ਵਜੇ ਕਾਨਵਾਈ ਚੱਲਦੀ ਹੈ। ਟੈਂਗਾ ਵੇਲੀ ਨਿਕਲਦਿਆਂ ਹੀ ਖੜ੍ਹੀ ਚੜ੍ਹਾਈ 22 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬੰਮਡੀਲਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਫਲਹੌਜੀ ਦਾ ਭੁਲਾਸ਼ਾ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਹਾੜੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਚਾਰ-ਚੁਥੇਰੇ ਬਾਗ ਹਨ। ਬੰਮਡੀਲਾ ਦੀ ਸਖਤ ਚੜ੍ਹਾਈ ਖਤਮ ਹੁੰਦਿਆਂ ਜਲਦੀ ਹੀ ਸਖਤ ਉਤਰਾਈ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉੱਚੇ ਪਹਾੜਾਂ ਵਿੱਚ ਨੀਮ ਪਹਾੜੀ ਜਿਹਾ ਇਲਾਕਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 52

ਅਰੁਣਾਚਲ ਦਰਸ਼ਨ

ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਮਗਰੋਂ ਦੀਰਾਂਗ ਕਸਬਾ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਨੌਂ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਅੱਗੇ ਸੈਪਰ ਕੈਂਪ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਫਿਰ ਕਾਨਵਾਈ ਵਾਸਤੇ ਚਾਹ-ਪਕੜੇ ਦਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਹੈ।

ਸੂਬੇਦਾਰ ਨਿਰਮਲ ਮੋਰੇ ਨਾਲ ਘੁਲ-ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ, “ਸਾਹਬ, ਤੁਹਾਡੇ ਵੇਲੇ ਵੀ ਇੱਥੇ ਹੀ ਸੀ?”

“ਹਾਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸੁਣਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਮੈਂ ਤੇਜਪੁਰ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਇਆ। ਹਾਂ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਬੱਸਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚੱਲਦੀਆਂ, ਸਫ਼ਰ ਕਾਫੀ ਔਖਾ ਸੀ।”

ਚਾਹ ਪੀ ਕੇ ਸੈਪਰ ਕੈਂਪ ਤੋਂ ਫਿਰ ਚੜ੍ਹਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੱਪ ਵਾਂਗ ਵਲ ਖਾਂਦੀ ਕਾਲੀ ਸੜਕ ਦਿਸਦੀ ਹੈ। ਦਸ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਚੜ੍ਹਾਈ ਚੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1962 ਦੀ ਹਿੰਦ-ਚੀਨ ਜੰਗ ਦਾ ਵਾਰ ਮੌਮੋਗੀਅਲ ਨਿਕਾਸ਼ਾਡਾਂਗ ਹੈ।

ਵੈਸੇ ਮੈਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਪਤਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਕੋਲੋਂ ਸੁਣਦਿਆਂ ਚੰਗਾ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ। “ਸਾਹਬ ਏਥੇ ਚੀਨੀ ਫੌਜ ਨਾਲ ਗਹਿਗੱਚ ਲੜਾਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਏਥੇ ਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਬ੍ਰਿਗਡ ਕਮਾਂਡਰ ਬ੍ਰਿਗਡੀਅਰ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਚੀਨੀ ਫੌਜ ਨੇ ਜੀਪ ਪਿੱਛੇ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤਾ ਸੀ।”

ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਸਿਰ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਝੁਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਰਕ ਉੱਤੇ ਖਿੜੇ ਰੰਗ-ਸਿਰੰਗੇ ਫੁੱਲ ਇੰਜ ਲੱਗਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਸ਼ਹੀਦ ਖਿੜੇ ਮੱਥੇ ਸੁਆਗਤ ਕਰਦੇ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹੋਣ, “ਜੀ ਆਇਆਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਓ, ਅਸੀਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪਹਿਰੇ 'ਤੇ ਹਾਂ।”

ਏਥੋਂ 28 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਸੈਂਗੋ ਕੈਂਪ ਹੈ। ਨਿਰਮਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, “ਜੋ ਸੈਨਿਕ ਸੇਲਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਹੀਰਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਬੋਸਾਖੀ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਉਹ ਏਥੇ ਸੱਤ ਦਿਨ ਪੋਣ-ਪਾਣੀ ਬਦਲੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਮਿਲਟਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਫਿਟਨੈਸ ਲੈ ਕੇ ਅੱਗੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੇਲਾ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਤਵਾਂਗ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਿੱਧੇ ਹੀ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।”

ਸੂਬੇਦਾਰ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਏਥੇ ਹੀ ਉਤਰਨਾ ਸੀ। ਉਹ ਫਤਿਹ ਬੁਲਾ ਕੇ ਉਤਰ ਗਿਆ। ਸੈਂਗੋ ਕੈਂਪ ਉਤਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਤਾਰ ਕੇ ਕਾਨਵਾਈ ਚੱਲ ਪਈ। ਆਕਸੀਜਨ ਦੀ ਘਾਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਏਥੇ ਸਾਹ ਘੁੱਟਦਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਸੈਂਗੋ ਕੈਂਪ ਤੋਂ 12 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਬੋਸਾਖੀ ਟੀ.ਸੀ.ਪੀ.ਓ. ਹੈ। ਏਥੋਂ ਅੱਗੇ ਬਰਫ ਵਿਚ ਚੱਲਣ ਵਾਸਤੇ ਨਾਨ ਸਕਿੰਡ ਚੋਨ ਲਾਉਣੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਰਫ ਪੈ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਪਰ ਰਸਤਾ ਸਾਫ਼ ਹੈ।

ਬੋਸਾਖੀ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਅਹੀਰਗੜ੍ਹ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ 30 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰੀ ਯੂਨਿਟ ਦੀ ਇਕ ਕੈਂਪਨੀ ਰਹਿ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਆ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ ਸੀ। ਏਥੋਂ ਸੋਲਾ ਟਾਪ ਤੱਕ 16 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਸਿੱਧੀ ਚੜ੍ਹਾਈ ਹੈ। ਖੁਸ਼ਕ ਅਤੇ ਪਥਰੀਲੀ ਪਹਾੜੀ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੂੰਦ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ, ਕੋਈ ਦਰੱਖਤ ਨਹੀਂ, ਕੋਈ ਪਰਿੰਦਾ ਨਹੀਂ। ਫੌਜੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹਾੜੀ ਨਸਲ ਦੇ ਜੱਤਲ ਭੱਤੋਂ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਸੋਲਾ ਟਾਪ ਦੀ ਉਚਾਈ ਸਮੁੰਦਰੀ ਤਲ ਤੋਂ 16400 ਫੁੱਟ ਹੈ। ਸੋਲਾ ਪਹਾੜੀ ਕੱਟ ਕੇ ਸੜਕ ਕੱਢੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੋਲਾ ਪਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਹੀ ਇਕ ਜੰਮੀ ਹੋਈ ਝੀਲ ਹੈ। ਝੀਲ ਦੇ ਦੁਆਲਿਓਂ ਘੁੰਮ ਕੇ ਉਤਰਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਖੁਸ਼ਕ ਪਹਾੜਾਂ ਉੱਤੇ ਪਈ ਚਿੱਟੀ ਬਰਫ ਵਿੱਚ ਚੀੜ ਦੇ ਛੋਟੇ-ਵੱਡੇ ਦਰੱਖਤ ਹਨ। ਕਿਤੇ-ਕਿਤੇ ਯਾਕਾਂ ਦੇ ਝੁੰਡ ਵਿੱਚ ਲਾਮਾ ਜਾਤੀ ਦੇ ਫੀਨੇ ਨੱਕਾਂ ਵਾਲੇ, ਗੰਦੇ-ਮੰਦੇ ਕੱਟਾਂ ਨੂੰ ਰੱਸੀਆਂ ਲਾਪਟ ਕੇ ਬੰਨ੍ਹੇ ਲੱਕ, ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਚੱਲਦੇ ਨਜ਼ਰੀ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਤੇ-ਕਿਤੇ ਸੜਕ ਕਿਨਾਰੇ ਬਾਂਸ ਪਾੜ ਕੇ ਬਣਾਈਆਂ ਛੋਟੀਆਂ-ਛੋਟੀਆਂ ਝੁੰਗੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਤੇ ਬੋਲਦੇ ਫੜੀ ਬਰਫ ਹਟਾਉਂਦੇ ਮਸਦ-ਤੀਵੀਆਂ ਇਕੱਠੇ ਹੀ ਦਿਸਦੇ ਹਨ। ਸੋਲਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੱਤ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਨੂਰਾ ਨਾਂਗ ਅਤੇ ਤੰਬੋਪੁਰਮ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਪੰਦਰਾਂ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰੀ 'ਤੇ

ਕਿਲ੍ਹਾ ਜਸਵੰਤ ਗੜ੍ਹ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਵੱਲੋਂ ਤਾਮੀਰ ਕਰਵਾਇਆ ਹੋਇਆ ਕਿਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਲ੍ਹੇ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਵੀ ਘੱਟ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਏਥੇ 1962 ਵਿੱਚ 20 ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ 21 ਨਵੰਬਰ ਤੱਕ ਹਿੰਦ-ਚੀਨ ਦੀ ਜੰਗ ਦਰਮਿਆਨ ਘਮਸਾਨ ਦਾ ਯੁੱਧ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਜਸਵੰਤ ਗੜ੍ਹ ਦੀ ਉਚਾਈ 12500 ਫੁੱਟ ਹੈ। ਏਥੇ ਕਾਨਵਾਈ ਔਧਾ-ਪੋਣਾ ਘੰਟਾ ਰੁਕਦੀ ਹੈ। ਜੰਗ ਵੇਲੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵੇਰਵਾ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜੋ ਇੰਜ ਹੈ:-ਪਹਿਲਾ ਹਮਲਾ 17 ਨਵੰਬਰ 5 ਵਜੇ ਸਿਵਲ ਦੇ ਭੇਸ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਫੌਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 17 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਹੀ 7:45 ਵਜੇ ਫਿਰ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ। 9:10 ਵਜੇ ਤੋਂ ਪੱਥਰਾਂ ਨੇ ਮਾਰਟਰ ਗੈਨਾਂ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਹਮਲਾ ਵੀ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀ ਫੌਜ ਨੇ ਨਕਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਮੋਰਚਾ 4 ਗੜ੍ਹਵਾਲ ਰੈਜੀਮੈਂਟ ਨੇ ਸੰਭਾਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨੀ ਸਥਿਤੀ ਇੰਜ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚੀ ਪਹਾੜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਡੰਡੀਨਾ ਸਸਤਾ ਸੀ, ਜਿੱਥੋਂ ਚੀਨੀ ਫੌਜ ਚੜ੍ਹ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਸਸਤਾ

ਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਰੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਚੀਨ ਦੀ ਇਕ ਐੱਮ.ਐੱਮ.ਜੀ. ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦਾ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਸਨਾਇਕ ਤਿਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਨੇਗੀ, ਰਾਈਡਲਮੈਨ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗੋਸਾਈਂ ਵਲੰਟੀਅਰ ਹੋਏ। ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਰਾਲਿੰਗ ਕਰਕੇ ਨੇੜੇ ਜਾ ਕੇ ਗੁਨੇਡ ਸੁੱਟਿਆ। ਦੂਜੇ ਸਾਥੀ ਕਵਰਿੰਗ ਡਾਇਰ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਸਵੰਤ ਗੰਗੀਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਕੇ ਵੀ ਚੀਨੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਐੱਮ.ਐੱਮ.ਜੀ. ਖੋਹ ਕੇ ਵਾਪਸ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਗੋਲੀ ਜਾਨਲੇਵਾ ਸਾਬਤ ਹੋਈ। ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਤਿਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਨੇਗੀ ਵੀ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਿਆ। ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗੋਸਾਈਂ ਬਚ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਜ਼ਖਮੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੇਹੀ ਐੱਮ.ਐੱਮ.ਜੀ. ਲੈ ਕੇ ਮੋਰਚੇ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਹੌਸਲੇ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਹਥਿਆਰ ਹਰਕਤ ਵਿੱਚ ਆ ਗਏ। ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਐਨੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੋਈ ਕਿ 15 ਮਿੰਟ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ। ਚੌਥਾ ਹਮਲਾ 11:45 ਵਜੇ ਫਿਰ ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਪੰਜਵਾਂ

ਨਿਆਗਰਾ ਫਾਲ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪਾਣੀ ਦੇ ਵਹਿੰਦੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਝਰਨਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਜੋ ਟਰਾਂਟੋ (ਓਟਾਵਾ) ਤੋਂ 130 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਲੱਗਦੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਪੈਂਦੇ ਤਿੰਨ ਵਿਸ਼ਾਲਮਈ ਝਰਨੇ ਦੇਸ਼ਾਂ-ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਲਈ ਇਸ ਲਈ ਖਿੱਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਸੁੰਦਰਤਾ, ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਪਾਣੀ ਦੇ ਵਹਾਅ ਅਤੇ ਅਣਗਿਣਤ ਆਕਰਸ਼ਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਇਹ ਝਰਨੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰ ਹਨ। ਨਿਆਗਰਾ ਫਾਲ 'ਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਝਰਨਿਆਂ ਨੂੰ ਪੈਦਲ ਚੱਲ ਕੇ, ਜ਼ਿਪ ਲਾਈਨ, ਸਮੁੰਦਰੀ ਬੋਝੇ (ਕਰੂਜ਼), ਹੌਲੀਕਾਪਟਰ ਰਾਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਪੈਦਲ ਚੱਲ ਕੇ ਦੇਖਣ ਦੇ ਨਜ਼ਾਰੇ ਨਿਆਗਰਾ ਫਾਲ ਦਰਿਆ ਦੇ ਕੰਢੇ-ਕੰਢੇ ਪੱਕਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਰਸਤਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਇਸ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਚਲਦਿਆਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸੈਲਾਨੀ ਨਿਆਗਰਾ ਫਾਲ ਦੇ ਠਾਠਾਂ ਮਾਰਦੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਨੇੜਿਓਂ ਵੇਖ ਕੇ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਫਾਲਜ਼ ਦਾ ਬੇਹੱਦ ਖੂਬਸੂਰਤ ਅਤੇ ਰੋਮਾਂਚਕ ਅਨੁਭਵ ਹਾਸਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਨਿਆਗਰਾ ਫਾਲ ਦਰਿਆ ਦੇ ਕੰਢੇ-ਕੰਢੇ ਪੈਦਲ ਚੱਲਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਦੇ ਝਰਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਸੰਗੀਤਮਈ ਹੁੰਨ ਵਰਗੀਆਂ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਮਨ ਤਰੇਤਰਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਫਾਲਜ਼ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਸੁੰਦਰ ਤੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਰਚਨਾਵਾਂ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਡਿੱਗਦੇ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਅਸਮਾਨ ਵੱਲ ਉੱਠੀਆਂ ਬੱਦਲ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ, ਹੁੰਦ ਵਰਗਾ ਮੌਸਮ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ-ਛੋਟੀਆਂ ਬੂੰਦਾਂ ਨਿਆਗਰਾ ਫਾਲ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮੀਨਾਂ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਗਰਮੀ ਦੇ ਇਸ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਠੰਢ ਤੇ ਤਾਜ਼ਗੀ ਵਿੱਚ ਅਲੱਗ ਜਿਹਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਹਰੇ-ਭਰੇ, ਰੰਗ-ਬਰੰਗੇ ਫੁੱਲਾਂ, ਸ਼ੁੱਧ ਵਾਤਾਵਰਣ, ਸੁੰਦਰ ਪਾਰਕ, ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੇ ਕਈ ਸਾਧਨ, ਝੁਲੇ, ਪਾਰਕ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਭਰਦੇ ਹਨ। ਫਾਲਜ਼ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਰੋਟਲ, ਉੱਚੀਆਂ-ਉੱਚੀਆਂ ਦਿਲਕਸ਼ ਇਮਾਰਤਾਂ, ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸੜਕਾਂ, ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਵਾਹਨ ਆਦਿ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਤੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀ ਸਲਾਹੁਣਯੋਗ ਕੌਮਾਂ ਦੀ ਤਰਜਮਾਨੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਨਿਆਗਰਾ ਫਾਲਜ਼ ਦਾ ਰਾਤ ਸਮੇਂ ਮਨਮੋਹਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਹੋਰ ਵੀ ਖਿੱਚ ਭਰਪੂਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇਹਨਾਂ ਤਿੰਨ ਫਾਲਜ਼ ਉੱਪਰ ਰੰਗ-ਬਿਰੰਗੀਆਂ ਰੋਸ਼ਨੀਆਂ ਛੱਡੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਫਾਲਜ਼ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਂ ਜਗਮਗਾਉਂਦੀਆਂ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਯਾਦਗਾਰ ਪਲ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਨਿਆਗਰਾ ਫਾਲ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਕਮਾਲ ਆਤਿਸ਼ਬਾਜੀ ਵੀ ਰਾਤ ਸਮੇਂ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਲਈ ਮਨੋਰੰਜਨ ਭਰਪੂਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਬੱਚੇ ਝੁਮ ਉੱਠਦੇ ਹਨ, ਦੂਸਰਾ ਰੰਗਬਰੰਗੀ ਆਤਿਸ਼ਬਾਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨਿਆਗਰਾ ਫਾਲਜ਼ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੀ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਨੰਦਮਈ ਅਤੇ ਮਨਮੋਹਕ ਨਜ਼ਾਰਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਨਿਆਗਰਾ ਫਾਲਜ਼ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਸਤਰੰਗੀ ਪੀਘ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਕਮਾਲ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਜਦੋਂ ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਸਤਰੰਗੀ ਪੀਘ ਨਿਆਗਰਾ ਫਾਲਜ਼ ਉੱਪਰ ਗੰਭੀਰ ਵਾਂਗ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਤਰੰਗੀ ਪੀਘ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਹਰ ਵੇਖਣ ਵਾਲੇ ਦੇ

2:45 ਵਜੇ ਨਕਾਰਾ ਕਰਕੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਮੁੜਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਦੁਸ਼ਮਣ ਵਾਪਸ ਹੋਣ ਤੱਕ ਤਕਰੀਬਨ 300 ਜਵਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਜਾਂ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਫੇਰ ਗੜ੍ਹਵਾਲ ਰਾਈਡਲ ਦੇ ਜਸਵੰਤ ਸਮੇਤ ਦੋ ਜਵਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਤੇ ਜ਼ਖਮੀ। ‘ਬੈਟਲ ਆਫ਼ ਆਨਰ ਨੂਰਾ ਨਾਂਗ’ ਫੇਰ ਗੜ੍ਹਵਾਲ ਰਾਈਡਲ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਲਾਸਨਾਇਕ

ਤਿਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਨੇਗੀ ਨੂੰ ਵੀਰ ਚੱਕਰ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਹਾਂਵੀਰ ਚੱਕਰ (ਮਰਨ ਪਰੰਤ) ਅਤੇ ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗੋਸਾਈਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਉਦੇ ਜੀ ਵੀਰ ਚੱਕਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਚੀਨ ਦੇ ਇਕ ਬ੍ਰਿਗਡ ਨੂੰ ਕੁਝ ਜਵਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ 72 ਘੰਟੇ ਰੋਕ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਇਕ ਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਏਥੇ 1962 'ਚ

ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਤੇ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਨਿਆਗਰਾ ਫਾਲਜ਼

ਦਿਲ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਤੇ ਅਦਭੁਤਤਾ ਨਾਲ ਭਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਨਿਆਗਰਾ ਫਾਲਜ਼ ਦਰਿਆ, ਤਿੰਨ ਝਰਨੇ ਤੇ ਹੋਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੂਬਸੂਰਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦੇਖਣ ਲਈ ਇਸੇ ਰਸਤੇ ਦੇ ਚਲਦੇ ਕੁਝ ਦੂਰਬੀਨ ਦਾ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਲੁਤਫ ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦੇਖਣ ਲਈ ਸੈਲਾਨੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੂਰਬੀਨਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਜਿਪ ਲਾਈਨ : ਨਿਆਗਰਾ ਫਾਲ ਵਿਖੇ ਜਿਪ ਲਾਈਨ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਬੇਹਤਰੀਨ ਅਤੇ ਰੋਮਾਂਚਕ ਚਾਲਕ ਸਾਧਨ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਖਾਸ ਆਕਰਸ਼ਣ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਇੱਕ ਉੱਚ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਥੋਂ ਤੁਸੀਂ ਨਿਆਗਰਾ ਫਾਲ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਉੱਚਾਈ ਤੋਂ ਡੂੰਘਾਈ ਵਿੱਚ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਜਿਪ ਲਾਈਨ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਦਰਿਆ ਦੇ ਜਲਵਿਖਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਜਲਪ੍ਰਪਾਤਾਂ ਦੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਜਿਪ ਲਾਈਨ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਉਡਦਿਆਂ, ਹਵਾ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤ, ਮਧੁਰ ਅਤੇ ਫਾਲ ਤੋਂ ਡਿੱਗਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਗਰਜਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵੀ ਸੁਣਾਈ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਹ ਜਿਪ ਲਾਈਨ, ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਅੰਦਰਲੇ ਜਨੂੰਨ ਨੂੰ ਜਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਯਾਦਗਾਰ ਯਾਤਰਾ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਜੀਵਨ ਦੇ ਆਖਰੀ ਪਲਾਂ ਤੱਕ ਯਾਦ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਸਮੁੰਦਰੀ ਬੋਝੇ (ਕਰੂਜ਼) : ਨਿਆਗਰਾ ਫਾਲਜ਼ ਓਟਾਵਾ (ਪਾਣੀ ਦੇ ਝਰਨਿਆਂ) ਵਿਖੇ ਚੱਲਦੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਬੋਝਿਆਂ (ਕਰੂਜ਼) ਦੀ ਅੰਤਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ

ਇਸ ਸੈਕਟਰ ਵਿੱਚ ਲੜਨ ਵਾਲੀਆਂ ਬਾਰਾਂ ਯੂਨਿਟਾਂ ਦੇ ਫਲੌਰ ਗੜ੍ਹਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਜੋਤ ਵੀ ਜਗਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਜੰਗ ਬਾਰੇ ਸੁਣੀਆਂ-ਅਣਸੁਣੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਕਈ ਲੋਕ ਦੱਸਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਨੂਰਾ ਅਤੇ ਸੋਲਾ ਨਾਂਅ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਜਸਵੰਤ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨਾ। ਲੋਕਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੋਲਾ ਦੇ ਨਾਂਅ ਨਾਲ ਸੋਲਾ ਪਹਾੜੀ ਅਤੇ ਨੂਰਾ ਦੇ ਨਾਂਅ ਨਾਲ ਨੂਰਾਨਾਂਗ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਸਮਝ ਮੁਤਾਬਿਕ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਪਹਾੜ ਕੱਟ ਕੇ ਕੱਢੇ ਰਸਤੇ ਨੂੰ ‘ਲਾ’ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਦਰਾ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਾਰ। ਜਿਵੇਂ ਸੰਗਰੀਲਾ, ਬੰਮਡੀਲਾ, ਸੋਲਾ, ਜ਼ੋਜੀਲਾ, ਬੁਲਮਾ, ਲੁਮਲਾ ਅਨੇਕਾਂ ਅਜਿਹੇ ਨਾਂਅ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਨੂਰਾਨਾਂਗ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਨੌਰੰਗ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਂਅ ਦਾ ਪੱਥਰ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਉਸ ਜਵਾਨ ਦਾ ਨੰਬਰ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਨੂਰਾਨਾਂਗ ਉਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਹੈ।

ਸਾਡੀ ਕਾਨਵਾਈ ਦਿਨ ਢਲੇ ਤਵਾਂਗ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਪਰੇਡ ਗਰਾਉਂਡ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਬੇਟਾ ਅੱਗਿਓ ਲੈਣ ਆਇਆ ਸੀ। ਮੌਸਮ ਖਰਾਬ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੇਟੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇੱਥੇ ਬਰਫ ਘੱਟ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਠੰਢ ਹੱਡ ਚੀਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਬੇਟੇ ਨੇ ਸਨਅ ਕੇਟ ਫੜਾਉਂਦਿਆਂ ਪਹਿਨਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ।

ਫੌਜੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਹੁਣਚਾਰੀ ਦਿਵਾਂ ਸੀ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਬੇਟੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਹੀ ਪ੍ਰਭਿ ਹੋਵਾਂ। ਸਾਰੇ ਹੀ ਪਾਪਾ ਜੀ, ਐਨੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਤਰਸੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਭਾਵੁਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸਾਥੀ ਦਾ ਗੈਸਟ ਆਇਆ, ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੂਜਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਜ਼ਜ਼ਨ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਪਲ ਮੇਰੇ

ਜੀਵਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਰਹੇ ਸਨ। ਘਰੋਂ ਆਈ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਕੋਈ ਮੂੰਹ ਲੁਕਾਅ ਕੇ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ। ਚਾਹ ਆਉਣ 'ਤੇ ਮੈਂ ਬੈਗ ਵਿੱਚੋਂ ਖੋਟੇ ਵਾਲਾ ਡੱਬਾ ਕੱਢ ਕੇ ਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਰੱਦ ਦਿੱਤਾ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੂਬਿਆਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠੇ ਬੈਠ ਕੇ ਖਾਂਦੇ ਜਵਾਨ ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਮ